

Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro

Juni 2020

afa
FÖRSÄKRING

AFA Försäkring ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, dödsfall och föräldraledighet. Våra försäkringar är bestämda i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter och vi försäkrar 4,7 miljoner människor i privat näringsliv, kommuner och regioner.

AFA Försäkring drivs utan utdelning till ägarna. Vi förvaltar cirka 200 miljarder kronor för att säkerställa framtida utbetalningar till våra försäkrade. En viktig del av vår verksamhet är att stödja forskning och projekt som aktivt syftar till att förbättra arbetsmiljön.

AFA Försäkring är samlingsnamnet för AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag, AFA Sjukförsäkringsaktiebolag och AFA Livförsäkringsaktiebolag.

AFA Försäkring har cirka 650 medarbetare och ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

Vd har ordet

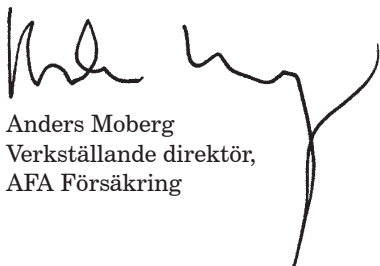
AFA Försäkring har administrerat kollektivavtalade försäkringar på uppdrag av arbetsmarknadens parter i snart 60 år. Vi försäkrar 9 av 10 anställda i Sverige och är därmed störst när det gäller försäkringar i arbetslivet. Våra olika försäkringar ger ekonomiskt skydd vid sjukdom, arbetsskada, arbetslöshet, dödsfall och föräldraledighet.

I vår skadedatabas finns information lagrad om drygt 14 miljoner försäkringsärenden från början av 1970-talet fram till idag. Det ger oss värdefull kunskap om skador och sjukdomar i yrkesgrupper och i samband med arbetsuppgifter i både privat och offentlig sektor. Statistiken från databasen utgör en väsentlig del av beslutsunderlaget för vårt stöd till forskning och utveckling inom arbetsmiljö och hälsa.

Vi vill att så många som möjligt ska kunna ta del av vår statistik. Därför presenterar vi årligen denna rapport som visar hur de allvarliga arbetsskadorna och den långvariga sjukfrånvaron har utvecklats. Statistiken förändras från år till år och vi vill betona att skadefrekvensen på den svenska arbetsmarknaden är låg internationellt sett.

I början av 2010-talet ökade antalet allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta. Därefter avstannade ökningen och de senaste sex åren har antalet allvarliga olycksfall varit oförändrat. När det gäller sjukfrånvaron visar 2018 års siffror en fortsatt minskning av antalet sjukfall för både kvinnor och män inom såväl kommuner och regioner som i den privata sektorn.

Vår vision är att alla ska ha en trygg vardag. Nu fortsätter vårt arbete för att minska ohälsan och skadorna i arbetslivet.

Anders Moberg
Verkställande direktör,
AFA Försäkring

Innehåll

Om AFA Försäkring	6
Om rapporten	7
Sammanfattning och slutsatser – Arbetskadorna	8
Sammanfattning och slutsatser – Sjukfrånvaro	10
Arbetskadorna	13
Godkända arbetskadorna 2008–2018	16
Arbetsolyckornas fördelning efter allvarlighet	18
Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde	20
Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och sysselsättning	24
Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp	26
Sjukfrånvaro vid allvarliga arbetsolycksfall	32
Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet	34
Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall	36
Vanliga orsaker till färdolycksfall	46
Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön	48
Var på kroppen sker skadorna?	51
Antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön	55
Godkända arbetssjukdomar	58

Långvarig sjukfrånvaro	63
Nya sjukfall 2008–2018	66
Nya sjukfall – ålder, kön och sysselsättning	68
Yrke och kön – Kommuner och regioner	70
Yrke och kön – arbetare i privat sektor, Svenskt Näringsliv/LO	84
Långvariga sjukfall 2007–2018 efter avtalsområde, ålder och kön	99
Psykiska och muskuloskeletala diagnoser över tid	102
De långa sjukfallens fördelning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos	104
Sjukfall som medfört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2015–2017	110
Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön	111
Uppgifter i vårt skaderegister – metod och urval	114
Bilagor	116
Yrkesgrupper	126
Begrepp	127

Om AFA Försäkring

De kollektivavtalade försäkringarna ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, föräldraledighet och dödsfall. Vi försäkrar de som arbetar i små eller stora företag, organisationer och branscher och i de allra flesta yrkesgrupper på arbetsmarknaden.

AFA Försäkring drivs utan vinstutdelning och vi försäkrar utan krav på hälsoprövning. Vårt uppdrag är att förvalta såväl kunskaper som erfarenheter på bästa sätt och att bidra till bättre arbetsmiljö och hälsa. Vår målsättning är att ingen ska gå miste om den ersättning som han eller hon har rätt till. Sedan 1963 har vi hanterat mer än 14 miljoner försäkringsärenden. Information om skade- och sjukdomsärenden finns lagrade i vår skadedatabas och sträcker sig ända tillbaka till 1974.

Eftersom en stor del av den sysselsatta arbetskraften är försäkrad hos

AFA Försäkring har vi god kunskap om olika typer av skadehändelser och sjukdomar som drabbar människor i arbetslivet. Skadedatabasen utgör grunden för vårt stöd till skadeförebyggande forskning och utveckling. Vi är en av Sveriges främsta anslagsgivare inom forskning om arbetsmiljö. Vi satsar årligen cirka 150 miljoner kronor på forskning och utveckling inom arbetsmiljö och hälsa. År 2018 satsade vi totalt drygt 350 miljoner kronor på förebyggande insatser, i summan ingår bland annat finansiering av organisationerna Suntarbetsliv och Prevent samt vårt arbetsmiljösystem, IA-systemet.

Om rapporten

Detta är en återkommande årsrapport som sammanfattar utvecklingen av arbetsskador och sjukfrånvaro, i år fram till och med skade-/insjuknandeåret 2018. Statistiken är, om inte annat anges, avläst den 31 december 2019.

Statistiken kommer från AFA Försäkrings skadedatabas som är ett register över de försäkringsärenden som vi hanterar. Arbetsskade- och sjukförsäkringsärenden utgör majoriteten av våra försäkringsärenden.

NY YRKESKLASSIFICERING

Statistiska centralbyrån har infört en ny standard för yrkesklassificering. Den gamla standarden SSYK96 (Arbetsmarknadsstyrelsen, 1997) har bytts ut mot SSYK 2012 (Statistiska centralbyrån, 2012). Yrkeskoder enligt SSYK 2012 kan i flera fall inte översättas till yrkeskoder enligt SSYK 96 eller vice versa. Även AFA Försäkring har bytt till den nya standarden. Det medför att vi har ett tidsseriebrott i yrkesstatistiken. Vi redovisar därför tidsserier för yrke med 2015 som startår i denna rapport.

FÖRSÄKRINGARNA SOM ÄR GRUNDEN FÖR VÅR STATISTIK

Arbetsskadeförsäkringen

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA, omfattar samtliga anställda, det vill säga såväl arbetare som tjänstemän inom avtalsområdena Svenskt Näringsliv/LO/PTK och Kooperationen. TFA-KL omfattar samtliga anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sobona är en arbetsgivarorganisation för företag som är verksamma inom kommun- och regionnära verksamheter. AFA Försäkring har också uppdraget att administrera och reglera arbetsskador i enlighet med det statliga personskadeavtalet (PSA), och har därför information om i stort sett alla anmälda arbetsskador i Sverige.

Sjukförsäkringen

Avtalsgruppsjukförsäkringen AGS omfattar arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO och Kooperationen. AGS-KL omfattar anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sjukförsäkringen omfattar däremot inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet. Sjukförsäkringen ger ett komplement till sjukpenning och sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan och sjukfrånvaron behöver inte vara arbetsrelaterad.

RISK

I denna rapport beräknas risk som antal fall per 1 000 sysselsatta. Med antal fall menas inträffade fall av exempelvis allvarliga arbetsolycksfall eller antal nya långa sjukfall per år.

Sammanfattning och slutsatser

– Arbets-skador (TFA, TFA-KL och PSA)

Totalt godkändes

59 069

ARBETSSKADOR

(arbetsolycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdomar år 2018)

Av dessa arbets-skador var

50 797 ARBETSOLYCKSFALL

7 934 FÄRDOLYCKSFALL

338 ARBETSSJUKDOMAR

Av de 50 797 arbetsolycksfallen var

11 373

ALLVARLIGA OLYCKSFALL

Med allvarliga arbetsolycksfall menas olyckor som lett till mer än 30 dagars sjukskrivning eller motsvarande läkningstid, medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Förändringar under året

Både sysselsättningen och antalet arbetade timmar på arbetsmarknaden ökade under 2018. Ökningen var mindre än den var mellan åren 2016 och 2017.

Allvarliga arbets-skador fortsätter att utvecklas som tidigare år

Det totala antalet allvarliga arbetsolycksfall är fortsatt oförändrat år 2018. De senaste sex åren har även risken varit oförändrad, med 2,5 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta. Inom statlig sektor ser vi en ökande trend av allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta, medan vi i privat sektor och kommuner och regioner ser en något minskande trend.

Det totala antalet arbets-skador kan betraktas som oförändrat mellan åren 2017 och 2018.

Yrke och kön

Skadepanoramat ser i stora drag ut som tidigare. Risken för arbetsolycksfall är högst för mansdominerade yrkesgrupper inom industri och hantverk. För män var risken 3,1 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta 2018, vilket innebär att risken är oförändrad jämfört med tidigare år. Högst risk för män återfinns i yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare, livsmedelsarbete* samt *betong-, bygg- och anläggningsarbete*.

För kvinnor var risken 1,9 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta 2018, också oförändrat jämfört med tidigare år. För kvinnor är risken högst i yrkesgrupperna *byggnadsträarbete, pappers- och pappersmassarbetare* och *yrkesförare*.

Falloyckor

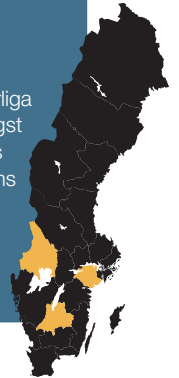
Den vanligaste orsaken till ett allvarligt olycksfall är en falloolycka. De utgör en dryg tredjedel av alla allvarliga arbetsolyckor. Bland kvinnor är falloolyckor vanliga inom vård- och omsorgsyrken och då särskilt *fall i samma nivå*. För män är falloolyckor från höjd vanligare, till exempel från stegar och byggnadsställningar. För män sker de flesta falloolyckor inom *betong-, bygg- och anläggningsarbete* och *metall- och övrigt industriellt arbete*.

Lastningsolyckor

Näst efter falloolyckor är den vanligaste olyckstypen *lasta, lossa, bära eller flytta*. Lastningsolyckor är vanligast inom yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete* och *yrkesförare*, och leder ofta till skador i fingrarna.

Arbetsolycksfall fördelat efter Sveriges län

Risken för allvarliga arbetsolycksfall var högst i Jönköpings län med 3,6 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta. Näst högst risk hade Södermanlands och Värmlands län med 3,3. Lägst var risken i Stockholms län med 1,7. Skillnaden mellan länen förklaras till del av skillnader i näringslivsstrukturen.

Godkända arbetssjukdomar

Arbetssjukdomar är vanligare bland män än bland kvinnor. De vanligaste diagnoserna för män är *effekter av vibrationsskador* och *karpaltunnelsyndrom*. Tidigare har bullerskador varit vanligast men trenden är nu att de minskar. För kvinnor är den vanligaste orsaken till en arbetssjukdom en *psykisk diagnos*.

Färdolycksfall

Färdolycksfall är vanligare bland kvinnor än bland män. Kvinnor står för 68 procent av olyckorna. De vanligaste orsakerna är att ramla ute och olyckor med cykel, vilka utgör två av tre färdolycksfall.

Sammanfattning och slutsatser

– Sjukfrånvaro (AGS och AGS-KL)

Kommuner och regioner

Minskning av långa sjukfall i Kommuner och regioner

Inom avtalsområde Kommuner och regioner minskade antalet långa sjukfall för båda könen. Även risken minskade mellan 2017 och 2018, från 26,0 till 24,9 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Totalt ersattes

30 035

NYA LÅNGA SJUKFALL

Med långa sjukfall menas sjukfrånvaro som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning.

Åldersgrupper och kön

För kvinnor minskade risken för långvarig sjukfrånvaro, utom för kvinnor 16–25 år, där risken ökade något. För män var risken för långvarig sjukfrånvaro i princip oförändrad för åldersgrupperna 16–25 år och 56–64 år. För övriga åldersgrupper minskade risken.

Månadsersättning

I genomsnitt ledde 0,2 sjukfall per 1 000 sysselsatta inom kommuner och regioner till månadsersättning.*

Yrke och kön

Kvinnor hade 2018 mer än dubbelt så många långa sjukfall per 1 000 sysselsatta än män. Risken för långvarig sjukfrånvaro var 29,2 per 1 000 sysselsatta för kvinnor och 11,8 per 1 000 sysselsatta för män. Den kvinnodominerade yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* stod för flest långa sjukfall inom kommuner och regioner.

Vanliga diagnoser

De två största diagnoserna inom kommuner och regioner är *psykiska* och *muskuloskeletal*, som tillsammans står för ungefär två tredjedelar av de långa sjukfallen. Den vanligaste diagnosen bakom en långvarig sjukfrånvaro är en psykisk diagnos och det gäller både kvinnor och män inom kommuner och regioner. Psykiska diagnoser började öka som andel av alla diagnoser under 2010 och ökningen fortsatte fram till 2016 för att därefter stabiliseras under 2017 och 2018. Kvinnor inom yrkesgruppen *socialt arbete* hade den högsta risken för ett långvarigt sjukfall med en psykisk diagnos 2018, 21,3 sjukfall per 1 000 sysselsatta. Sjukfall med psykiska diagnoser blir oftare långa jämfört med övriga diagnoser.

Sjukfallens längd

Medianlängden för långa sjukfall inom kommuner och regioner ökade från 218 dagar 2017 till 223 dagar 2018. En förklaring till ökningen är att färre sjukfall avslutas vid dag 180 då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden.

Svenskt Näringsliv/LO

Totalt ersattes

59 413

SJUKFALL

Av dessa 59 413 sjukfall var

26 105

LÅNGA SJUKFALL

Med långa sjukfall menas sjukfrånvaro som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning.

Månadsersättning

I genomsnitt ledde 0,2 sjukfall per 1 000 sysselsatta i den privata sektorn till månadsersättning.*

Minskning av långa sjukfall i privat sektor

Inom avtalsområde Svenskt Näringsliv/LO minskade antalet långa sjukfall för båda könen. Även risken minskade mellan 2017 och 2018, från 19,3 till 18,6 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Vanliga diagnoser

De två största diagnoserna inom Svenskt Näringsliv/LO är *muskuloskeletal* och *psykiska*, som tillsammans står för nära två tredjedelar av de långa sjukfallen. Sedan 2015 är psykiska diagnoser den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro bland kvinnor. För män är fortfarande muskuloskeletal diagnoser klart vanligast. Muskuloskeletal diagnoser är den vanligaste diagnosen för avtalsområdet i sin helhet.

Åldersgrupper och kön

För kvinnor och män över 35 år minskade risken för långvarig sjukfrånvaro. Kvinnor och män i åldersgrupperna 16–25 år och 26–35 år hade i stort sett oförändrad risk för långvarig sjukfrånvaro.

Yrke och kön

Kvinnor hade 2018 över 50 procent fler långa sjukfall per 1 000 sysselsatta än män. Risken för långvarig sjukfrånvaro var 24,9 per 1 000 sysselsatta för kvinnor och 16,0 per 1 000 sysselsatta för män. För kvinnor hade yrkesgruppen *yrkesförare* den högsta risken medan det för män var *städare och fönsterputsare*.

Sjukfallens längd

Medianlängden för långa sjukfall inom den privata sektorn ökade från 180 dagar 2017 till 184 dagar 2018. En förklaring till ökningen är att färre sjukfall avslutas vid dag 180 då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden.

Långa sjukfall i båda avtalsområdena fördelat efter län

Risken för långvarig sjukfrånvaro är högst i Västmanlands län, 25,9 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta. Lägst var risken i Stockholms län med 17,9.

*AFA Försäkring betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS eller AGS-KL.

ARBETS- SKADOR

Arbetssskador – innehåll

Godkända arbetssskador 2008–2018

I det första avsnittet redovisar vi antalet godkända arbetssskador i AFA Försäkrings skaderegister 2008–2018. Dessa är fördelade på

- det år skadan inträffade
- typ av arbetssskada
- kön

Arbetsolycksfallens fördelning efter allvarlighet

I avsnitt två redovisar vi antalet godkända arbetsolycksfall fördelade på

- det år arbetsolycksfallet inträffade
- allvarlighet
- kön

Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde

De allvarliga arbetsolycksfallen redovisas i diagram och delas upp efter

- kön
- avtalsområde

Allvarliga arbetsolycksfall – kön, ålder och sysselsättning

De allvarliga olycksfallen redovisas efter

- kön
- ålder
- sysselsättning

Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp

De allvarliga arbetsolycksfallen redovisas per yrke och delas upp efter

- kön
- antal fall per 1 000 sysselsatta

Sjukfrånvaro vid allvarliga arbetsolycksfall

De allvarliga arbetsolycksfallen redovisas efter

- mediantid för sjukfall

Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet

Vilka är de vanligaste händelserna vid ett allvarligt olycksfall? Detta material delas upp efter

- risk för medicinsk invaliditet
- yrkesgrupp

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall

Vilka är de vanligaste händelserna vid ett allvarligt arbetsolycksfall? Detta material delas upp efter

- kön
- yrkesgrupp
- sjukfrånvarolängd

Vanliga orsaker till färdolycksfall

Vilka är de vanligaste orsakerna till färdolycksfall? Detta redovisas efter kön.

Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön

I detta avsnitt beskriver vi den åldersberoende risken för arbetsolycksfall.

Var på kroppen sker skadorna?

Allvarliga arbetsolycksfall redovisas efter var på kroppen skadan uppstått.

Antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

I avsnittet redovisar vi risken för allvarliga arbetsolycksfall fördelat efter Sveriges län och regioner samt kön.

Godkända arbetssjukdomar

Här redovisar vi godkända arbetssjukdomar med visandeår 2014–2018. De delas upp efter

- kön
- diagnos
- yrkesgrupp

Godkända arbetsskador 2008–2018

En arbetsskada kan vara ett arbetsolycksfall (olycksfall som inträffar under arbetstid), ett färdolycksfall (olycksfall som inträffar under färd till eller från arbetet) eller en arbetssjukdom (sjukdom som kan uppkomma eller försämrats till följd av arbetet eller arbetsförhållandena). Skador som inträffar i samband med framförande av ett trafikförsäkrat fordon ersätts dock i första hand av trafikskadeförsäkringen och inkluderas därför inte i vår statistik över arbetsskador.

Tabell 1 visar antalet godkända arbetsolycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdomar under perioden 2008–2018 för kvinnor respektive män. Antalet godkända arbetsskador har ökat årligen sedan 2009, men ökningen mattades av under 2014. Under åren 2014 och 2015 var antalet arbetsolyckor stabilt, ökningen av arbetsskador bestod främst av ett något större antal färdolycksfall. Under 2016 och 2017 ökade antalet i samband med att sysselsättningen och antalet arbetade timmar ökade.

Under 2018 minskade antalet arbetsskador. Det kan delvis förklaras med en administrativ förändring av hanteringen av arbetsolyckor utan ersättningsanspråk*. Om man tar hänsyn till den admi-

nistrativa förändringen kan det totala antalet godkända arbetsskador betraktas som oförändrade mellan åren 2017 och 2018. Statistiken för de senare åren är ofullständig eftersom det finns en eftersläpning i rapporteringen i och med att skador kan rapporteras in i efterhand.

Redovisningen av antalet arbetssjukdomar under de senaste åren är också ofullständig. En arbetssjukdom kan visa sig flera år efter det att en person har varit utsatt för skadlig inverkan i arbetet. En relativt stor andel anmälningar kommer också in flera år efter det att skadan visade sig. Det gör att statistiken inte är fullständig förrän långt senare.

I rapporten redovisas godkända arbetsskador efter det år som olyckan inträffade eller arbetssjukdomen visade sig. Med en godkänd arbetsskada menas en arbetsskada som skadereglerats och godkänts enligt försäkringsvillkoren för TFA, TFA-KL och PSA. För information om försäkringsvillkoren se afaforsakring.se. I andra sammanhang, till exempel i Arbetsmiljöverkets statistik redovisas anmälda arbetsskador utan information om skadan har godkänts som arbetsskada eller ej.

*En olycka utan ersättningsanspråk kan vara en arbetsolycka som inte har lett till någon sjukfrånvaro, där arbetsgivaren kan ha ersatt eventuella läkarbesök eller mediciner, till exempel värktabletter.

Tabell 1

Godkända arbetsskador 2008–2018, efter typ av arbetsskada.

Typ av arbetsskada	Kön	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Arbetsolyckor	Kvinnor	10 009	8 685	11 232	14 420	17 326	19 579	20 699	21 096	22 016	21 894	20 635
	Män	16 644	12 852	17 163	22 518	25 231	27 864	29 039	29 966	31 794	31 934	30 162
	Total	26 653	21 537	28 395	36 938	42 557	47 443	49 738	51 062	53 810	53 828	50 797
Arbetsjukdomar	Kvinnor	147	117	166	134	206	209	174	120	114	66	51
	Män	665	593	639	632	656	636	588	508	433	366	287
	Total	812	710	805	766	862	845	762	628	547	432	338
Färdolycksfall	Kvinnor	2 641	2 333	3 270	4 171	4 370	4 789	4 245	5 035	5 224	5 614	5 403
	Män	1 006	944	1 172	1 594	1 856	2 150	1 935	2 161	2 292	2 566	2 531
	Total	3 647	3 277	4 442	5 765	6 226	6 939	6 180	7 196	7 516	8 180	7 934
Total		31 112	25 524	33 642	43 469	49 645	55 227	56 680	58 886	61 873	62 440	59 069

590692018

Arbetsolyckornas fördelning efter allvarlighet

I detta avsnitt delar vi in arbetsolyckorna efter antal dagars sjukfrånvaro och/eller om skadan har lett till medicinsk invaliditet. I samband med att ett ärende registreras hos AFA Försäkring gör skaderegleraren en preliminär bedömning av hur allvarlig skadan är.

Tabell 2 visar arbetsolycksfallens fördelning efter kön, det år olycksfallet inträffade och graden av allvarlighet. Hur allvarlig en skada är bedöms utifrån hur lång tid sjukfallet varat och om den har lett till permanent funktionsnedsättning i form av medicinsk invaliditet eller dödsfall. Medicinsk invaliditet graderas i procent av funktionsnedsättningen.

Tabell 2 visar att de godkända arbetsolycksfallen med korta sjukfall (<31 dagar) ökade kraftigt mellan 2009 och 2014, men att de mellan 2015 och 2018 har legat på en jämn nivå. Under 2012 ändrades reglerna, vilket innebar att fler skador med kortare sjukfrånvaro ger rätt till ersättning. Möjligheten att anmäla skador digitalt infördes samma år.

De längre sjukfallen har legat på en stabil nivå under hela perioden, med en svag ökning de senaste åren. Även antalet arbetsolycksfall som leder till medicinsk invaliditet har varit stabilt.

Statistiken för senare år är ofullständig, dels eftersom skador kan rapporteras in i efterhand och dels på grund av att allvarlighetsgraden kan komma att ändras och en del av arbetsolycksfallen med kortare sjukskrivning kan övergå till att bli arbetsolycksfall med längre sjukskrivning. Det faktiska antalet arbetsolycksfall som leder till medicinsk invaliditet kan också bli högre än vad som framkommer i **tabell 2**, särskilt för senare skadeår. Det beror bland annat på att skadans allvarlighet kan justeras i efterhand.

ALLVARLIGA ARBETSOLYCKOR

Med en allvarlig arbetsolycka menar vi att olyckan har lett till mer än 30 dagars sjukskrivning eller motsvarande läkningstid, eller medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Tabell 2

Godkända arbetsolycksfall 2008–2018, efter allvarlighetsgrad.												
Arbetskadans allvarlighet	Kön	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sjukfrånvarande < 31 dagar	Kvinnor	6 928	5 680	7 741	10 853	13 453	15 611	16 694	16 854	17 726	17 586	16 545
	Män	10 487	7 539	10 976	15 846	18 493	20 744	21 987	22 533	24 225	24 174	22 879
	Total	17 415	13 219	18 717	26 699	31 946	36 355	38 681	39 387	41 951	41 760	39 424
Sjukfrånvarande > 30 dagar	Kvinnor	1 866	1 724	1 800	1 725	1 922	2 072	2 220	2 430	2 543	2 532	2 495
	Män	2 757	2 281	2 485	2 468	2 504	2 802	2 855	3 213	3 546	3 570	3 560
	Total	4 623	4 005	4 285	4 193	4 426	4 874	5 075	5 643	6 089	6 102	6 055
Medicinsk invaliditet	Kvinnor	1 211	1 279	1 689	1 840	1 947	1 895	1 785	1 811	1 746	1 775	1 593
	Män	3 373	3 011	3 673	4 184	4 219	4 297	4 177	4 206	4 016	4 175	3 702
	Total	4 584	4 290	5 362	6 024	6 166	6 192	5 962	6 017	5 762	5 950	5 295
Dödsfall	Kvinnor	4	2	2	2	4	1	.	1	1	1	2
	Män	27	21	29	20	15	21	20	14	7	15	21
	Total	31	23	31	22	19	22	20	15	8	16	23
Total		26 653	21 537	28 395	36 938	42 557	47 443	49 738	51 062	53 810	53 828	50 797

507972018

Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde

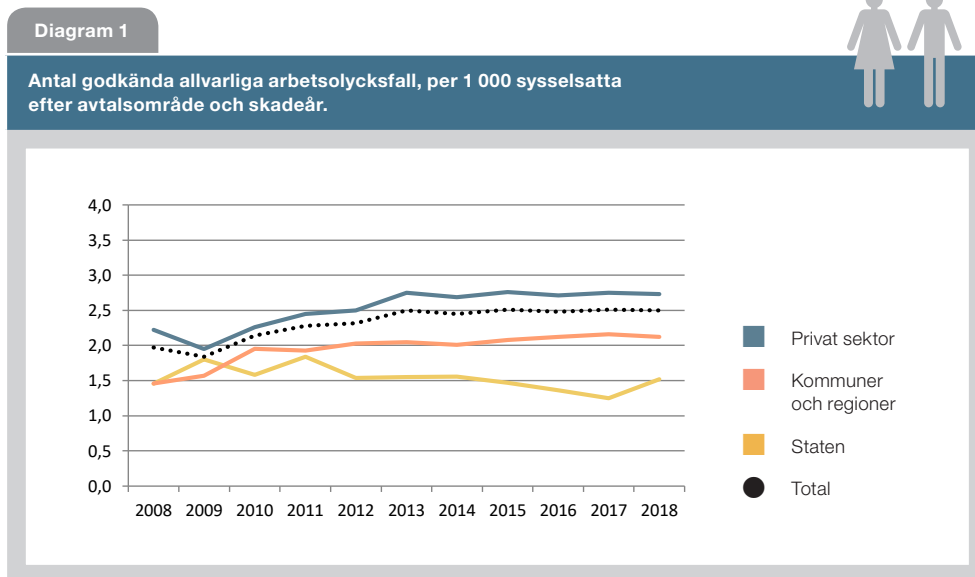
I tidigare avsnitt har vi redovisat antalet godkända arbetsskador fördelade efter vilken typ av arbetsskada det rör sig om och hur allvarlig skadan är. **Tabell 1** och **tabell 2** visar antalet arbetsskador oavsett vilket avtalsområde den skadade tillhör. Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA) omfattar flera avtalsområden och täcker i princip hela den svenska arbetsmarknaden. Därför är det intressant att se hur antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta skiljer sig åt mellan de tre olika avtalsområdena; Kommuner och regioner, staten och Svenskt Näringsliv/LO/PTK. Vi har också tagit hänsyn till eftersläpningen i rapporteringen och statistiken för alla skadeår är avläst 31 december året efter skadeåret.

Diagram 1 visar antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta för båda könen i de olika kollektiven och för totalen. Av diagrammet framgår att det 2018 inträffade totalt sett 2,5 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta i hela AFA Försäkrings kollektiv. Risken ökade mellan 2009 och 2013, men har sedan dess stabiliserats och varit oförändrad mellan åren 2013 och 2018. Den privata sektorn har haft en liknande utveckling som totalen, medan staten har haft en mer jämn nivå. I kommuner och regioner ökade risken svagt mellan 2015 och 2017, men 2018 minskade den något.

Diagram 1 visar också att antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta var som högst i Svenskt Näringsliv/LO/PTK. Det beror på att sektorn omfattar de mest olycksdrabbade yrkena, det vill säga yrken inom industrin och byggbranschen.

Diagram 2 visar antalet allvarliga olycksfall för kvinnor per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde. År 2018 drabbades i genomsnitt 1,9 kvinnor per 1 000 sysselsatta av ett allvarligt olycksfall. Kvinnor som arbetar inom Kommuner och regioner har högst risk. Mellan åren 2009 och 2013 ökade risken något för kvinnor både inom privat sektor och inom kommun- och regionsektorn. Därefter planade risken ut inom den privata sektorn. Inom kommun- och regionsektorn ökade risken svagt fram till 2017, för att sedan minska något år 2018. För kvinnor anställda inom staten låg risken på en jämn nivå fram till år 2013. Mellan 2013 och 2017 minskade den, för att sedan öka 2018.

Diagram 3 visar antalet allvarliga olycksfall för män per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde. År 2018 drabbades i genomsnitt 3,1 män per 1 000 sysselsatta av ett allvarligt olycksfall. Risken ökade mellan 2009 och 2013 och har därefter stabiliserats. De flesta män som skadas allvarligt tillhör privat sektor, och risken för män inom Svenskt Näringsliv/LO/PTK följer samma mönster som risken för män totalt. För män inom Kommuner och regioner ökade risken mellan 2009 och 2013, för att därefter ligga ganska stabilt. År 2017 och 2018 har risken minskat något. Risken för anställda inom staten har varierat kraftigare, vilket beror på att antalet allvarliga arbetsolyckor för män inom sektorn är relativt få. Trenden med en minskning av risken sedan 2011 bröts 2018 då risken ökade.

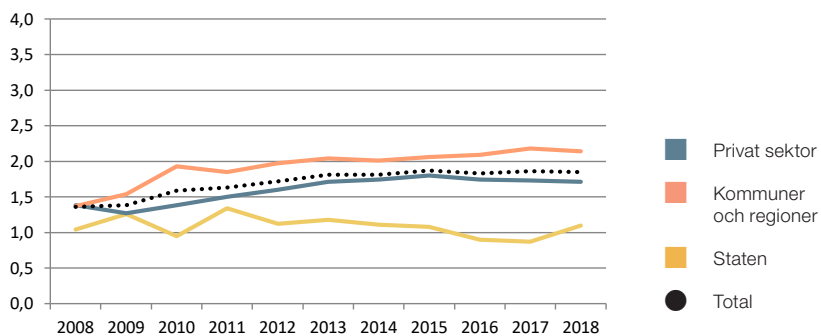
Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

2.5 1.9 3.1
PER 1000

Diagram 2

Antal godkända allvariga arbetsolycksfall, per 1 000 sysselsatta kvinnor efter avtalsområde och skadeår.

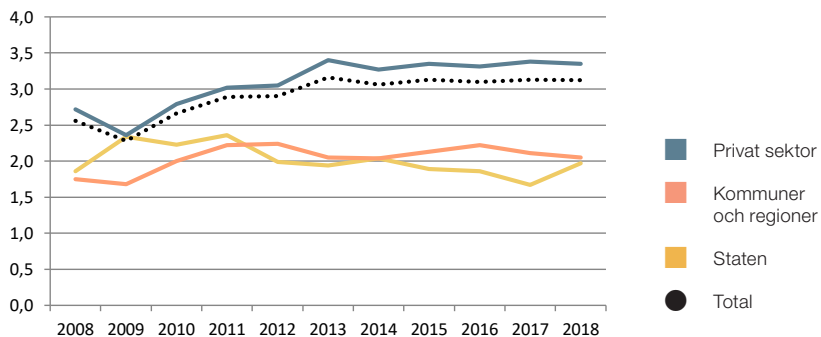

Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Diagram 3

Antal godkända allvariga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta män efter avtalsområde och skadeår.

Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och sysselsättning

De allvarliga arbetsolyckorna, som leder till sjukfrånvaro längre än 30 dagar, medicinsk invaliditet eller dödsfall, är vanligare bland män än bland kvinnor. År 2018 skadades totalt sett 7 283 män och 4 090 kvinnor i ett allvarligt arbetsolycksfall (se **tabell 2**). Föregående avsnitt visade även att fler män än kvinnor skadades i allvarliga arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta. Det beror till stor del på att män generellt oftare arbetar i yrkesgrupper med en högre risk för allvarliga arbetsolycksfall.

Diagram 4 redovisar andelen män och kvinnor i respektive åldersgrupp som drabbades av ett allvarligt olycksfall under 2018 och andelen sysselsatta i respektive åldersgrupp. Procentsatserna är avrundade till närmaste heltal, därför summerar inte andelarna alltid till 100 procent.

Män i åldern 46–64 år har ett högre antal allvarliga olycksfall i relation till hur många som är sysselsatta i dessa åldersgrupper. Av de sysselsatta männen är 40 procent äldre än 45 år, medan 44 procent av dem som skadades är äldre än 45 år. Dessa åldersgrupper har därmed en högre risk för allvarliga arbetsolycksfall än män i genomsnitt.

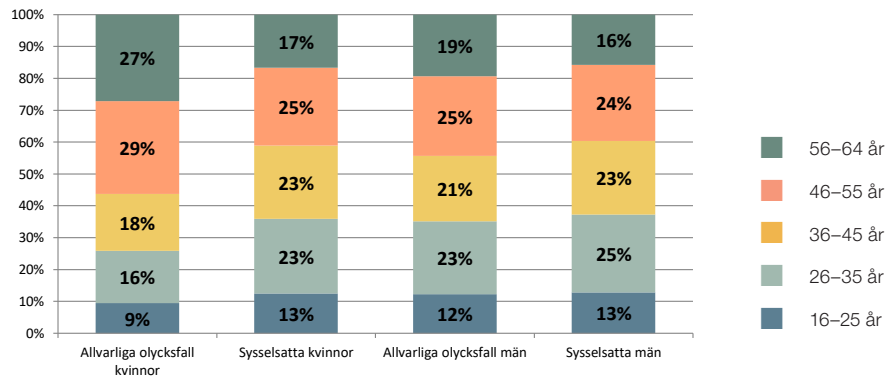
För kvinnor är antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta också högre i åldern 46–64 år i relation till antalet sysselsatta. Av de sysselsatta kvinnorna är 42 procent över 45 år och av de kvinnor som skadades i allvarliga olycksfall är 56 procent 46 år eller äldre. Det betyder att också kvinnor som är äldre än 45 år har en högre risk för allvarliga arbetsolycksfall än kvinnor i genomsnitt. Motsatt förhållande gäller i de yngre åldersgrupperna för båda könen.

Diagram 4

Fördelning av antalet allvarliga olyckor och antalet sysselsatta 2018, efter ålder och kön.

Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp

I detta avsnitt redovisar vi antalet allvarliga olycksfall 2018 och hur stor andel av olyckorna som har lett till medicinsk invaliditet efter yrke och kön. För åren 2015 till och med 2018 redovisar vi risken, det vill säga antalet personer per 1 000 sysselsatta (16–64 år) som har drabbats av ett allvarligt arbetsolycksfall.

Tabell 3 redovisar uppgifter för båda könen och **tabell 4** och **tabell 5** redovisar uppgifter för kvinnor respektive män. Uppgifterna om antalet sysselsatta inom respektive yrkesgrupp är hämtade från Statistiska centralbyråns yrkesstatistik.

Under 2018 inträffade 2,5 allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta, vilket är på samma nivå som året innan. *Byggnadsträarbetare, brandpersonal och betong-, bygg- och anläggningsarbete* hade det högsta antalet olyckor per 1 000 sysselsatta år 2018. Samma yrkesgrupper hade hög risk även år 2017. Flest olyckor skedde inom yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete, undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl. och betong-, bygg- och anläggningsarbete*. Det är stora yrkesgrupper på den svenska arbetsmarknaden.

Det totala antalet allvarliga arbetsolycksfall 2018 var 3,1 per 1 000 sysselsatta män och 1,9 per 1 000 sysselsatta

kvinnor, vilket är oförändrat jämfört med tidigare år. Män har nästan dubbelt så stor risk som kvinnor att skadas i en allvarlig arbetsolycka. Det beror bland annat på att män i större utsträckning arbetar i yrkesgrupper som är mer utsatta för allvarliga arbetsolyckor. För männen ledde 51 procent av skadorna under 2018 till medicinsk invaliditet. Av kvinnornas skador ledde samma år 39 procent till medicinsk invaliditet.

För kvinnor inträffar flest allvarliga olyckor i de yrkesgrupper där flest kvinnor arbetar, det vill säga inom vård, skola och omsorg, städbranschen, restaurang och inom handel. Yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* stod 2018 för flest olyckor, 1 026 stycken. Kvinnor hade högst antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta inom gruppen *byggnadsträarbete*, vilket även var den yrkesgrupp bland kvinnor med högst risk 2017 och 2015.

För män inträffade flest allvarliga olyckor 2018 i yrkesgruppen *metall- och övrigt industriellt arbete*, 1 420 olyckor. Antalet allvarliga arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta män var i likhet med året innan högst i yrkesgruppen *byggnadsträarbetare*.

Tabell 3

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2015–2018 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2018 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2018.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	Antal allvarliga olycksfall 2018	Andel medicinsk invaliditet 2018
Byggnadsträarbetare	12,1	12,2	11,9	11,1	603	58%
Brandpersonal	9,8	12,4	10,9	9,7	54	39%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	9,1	9,1	8,9	9,2	977	51%
Livsmedelsarbete	9,2	8,2	9,0	8,7	212	58%
Träindustriarbete	9,6	8,0	8,7	8,4	170	57%
Isolerings- och VVS-montörer	6,9	7,1	7,7	7,2	198	54%
Poliser	8,5	7,1	5,2	7,0	114	43%
Yrkesförare	5,2	5,6	6,8	6,9	731	36%
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	6,4	4,2	8,1	6,7	42	62%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	5,8	6,5	6,3	6,2	274	58%
Byggnadsmålare	7,0	5,7	6,3	6,1	92	50%
Metall- och övrigt industriellt arbete	6,3	6,2	6,1	6,0	1 623	56%
Militärt arbete (endast anställda)	3,3	4,6	4,2	5,8	45	82%
Pappers- och pappersmassarbetare	5,8	5,5	4,5	5,5	66	53%
Kriminalvårdare	6,4	4,4	5,2	5,1	42	31%
Elektriskt arbete	3,6	5,0	5,2	5,0	270	55%
Väktare, ordningsvakter	4,7	4,5	5,0	4,9	114	36%
Tågvårdar	5,7	4,1	5,7	4,6	24	25%
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	3,5	3,8	3,7	4,3	497	41%
Städare och fönsterputsare	3,8	3,6	3,7	4,2	352	34%
Textil-, skinn och läderindustriarbete	4,8	3,9	2,5	4,2	33	58%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	4,8	4,6	4,3	4,1	377	45%
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	3,9	4,2	3,2	3,9	93	34%
Däckspersonal, lotsar och fartygsbefäl	4,5	6,8	5,6	3,5	12	100%
Restaurang- och storköksarbete	3,6	3,5	3,3	2,9	445	54%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	2,5	2,7	2,9	2,8	1 188	30%
Förskollärare och fritidspedagoger	2,5	2,3	2,7	2,7	249	35%
Grafiskt arbete	1,3	1,7	1,7	2,7	21	67%
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	2,5	2,5	2,3	2,5	347	41%
Försäljare inom handel m.m.	1,8	1,9	1,8	1,6	394	42%
Socialt arbete	1,6	1,9	1,6	1,6	129	22%
Ingenjörer och tekniker	2,0	1,4	1,4	1,5	198	56%
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	1,8	1,3	1,5	1,4	53	47%
Lärare och skolledare	1,6	1,6	1,5	1,3	259	46%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,1	1,1	1,1	1,2	140	40%
Chefsyrken	0,8	0,6	0,8	0,7	198	57%
Kontors- och kundserviceyrken	0,6	0,6	0,6	0,6	153	44%
Banktjänstemän	0,6	0,4	0,7	0,5	11	0%
Läkare	0,5	0,5	0,3	0,5	21	43%
Tandvårdsarbete	1,3	0,8	0,6	0,5	10	60%
Övriga yrkesgrupper					542	
Samtliga yrkesgrupper	2,5	2,5	2,5	2,5	11 373	47%

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.

Tabell 4

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2015–2018 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2018 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2018. Kvinnor.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	Antal allvarliga olycksfall 2018	Andel medicinsk invaliditet 2018
Byggnadsträarbetare	12,3		17,3	15,3	13	31%
Pappers- och pappersmassearbetare	6,1	7,5	5,0	9,3	19	42%
Yrkesförare	3,8	6,2	5,6	8,1	83	23%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	6,5	7,2	7,1	7,1	87	45%
Livsmedelsarbete	8,3	6,6	7,4	6,8	56	57%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	6,7	5,2	7,6	5,8	18	61%
Träindustriarbete	8,4	9,1	10,0	5,6	16	50%
Poliser	8,3	5,8	4,1	5,5	31	16%
Kriminalvårdare	5,7	5,1	4,0	5,3	17	18%
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	5,0	5,0	4,5	5,3	40	43%
Tågvärdar	7,1	5,4	6,8	5,0	13	38%
Metall- och övrigt industriellt arbete	4,9	4,4	4,0	5,0	203	49%
Textil-, skinn och läderindustriarbete	4,7	3,9	2,3	4,9	21	48%
Väktare, ordningsvakter	4,3	3,3	3,9	4,6	32	38%
Städare och fönsterputsare	3,7	3,6	3,7	4,3	253	35%
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	3,4	3,6	3,3	3,7	88	50%
Restaurang- och storköksarbete	3,6	3,8	3,4	3,1	271	48%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	2,7	2,8	3,1	3,0	1 026	30%
Förskollärare och fritidspedagoger	2,6	2,4	2,8	2,8	230	33%
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	2,7	2,6	2,6	2,6	293	41%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	3,2	2,5	2,5	2,1	44	41%
Försäljare inom handel m.m.	1,9	1,9	1,9	1,6	239	40%
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	1,7	1,3	1,5	1,4	44	43%
Socialt arbete	1,5	1,7	1,4	1,4	84	21%
Lärare och skolledare	1,6	1,7	1,7	1,4	193	47%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,1	1,1	1,1	1,2	119	42%
Ingenjörer och tekniker	1,1	0,9	0,8	0,9	22	41%
Chefsyrken	0,9	0,8	0,8	0,9	91	46%
Kontors- och kundserviceyrken	0,6	0,6	0,6	0,7	125	44%
Tandvårdsarbete	1,3	0,9	0,6	0,6	10	60%
Läkare	0,7	0,6		0,5	10	40%
Övriga yrkesgrupper					299	
Samtliga yrkesgrupper	1,9	1,8	1,9	1,9	4 090	39%

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.

Tabell 5

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2015–2018 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2018 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2018. Män.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	Antal allvarliga olycksfall 2018	Andel medicinsk invaliditet 2018
Byggnadsträarbetare	12,0	12,3	11,8	11,1	590	58%
Livsmedelsarbete	9,7	9,1	9,8	9,7	156	59%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	9,2	9,2	8,9	9,3	959	51%
Brandpersonal	10,1	11,8	10,3	9,0	47	36%
Träindustriarbete	9,7	7,8	8,5	8,9	154	58%
Poliser	8,6	7,8	5,7	7,7	83	53%
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	6,5	4,5	8,4	7,3	42	62%
Isolerings- och VVS-montörer	6,9	7,1	7,5	7,2	195	54%
Yrkesförare	5,3	5,5	6,9	6,7	648	38%
Byggnadsmålare	7,2	5,7	6,6	6,4	87	48%
Metall- och övrigt industriellt arbete	6,6	6,5	6,5	6,2	1 420	57%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	5,6	6,3	5,9	5,9	187	64%
Militärt arbete (endast anställda)	2,9	4,7	3,3	5,6	40	80%
Väktare, ordningsvakter	4,9	5,1	5,5	5,1	82	35%
Elektriskt arbete	3,6	5,0	5,3	5,0	263	54%
Kriminalvårdare	6,8	4,0	6,0	4,9	25	40%
Pappers- och pappersmassarbetare	5,8	5,1	4,4	4,8	47	57%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	5,3	5,3	4,8	4,7	333	46%
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	3,5	3,9	3,8	4,5	409	40%
Tågvårdar	4,3		4,6	4,1	11	9%
Städare och fönsterputsare	4,1	3,7	3,5	3,8	99	32%
Textil-, skinn och läderindustriarbete	5,1	3,9	2,8	3,4	12	75%
Grafiskt arbete		1,9	2,1	3,4	20	65%
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	3,3	3,8	2,6	3,3	53	28%
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	4,5	7,1	5,5	3,1	10	100%
Restaurang- och storköksarbete	3,5	3,2	3,2	2,7	174	62%
Förskollärare och fritidspedagoger	1,9	2,0	1,9	2,3	19	58%
Socialt arbete	1,9	2,6	2,2	2,3	45	24%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	1,6	2,0	2,1	2,0	162	30%
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	1,7	2,2	1,6	1,8	54	43%
Försäljare inom handel m.m.	1,7	1,9	1,7	1,7	155	46%
Ingenjörer och tekniker	2,2	1,6	1,5	1,6	176	57%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,0	1,0	1,1	1,4	21	29%
Lärare och skolledare	1,4	1,5	1,2	1,1	66	42%
Läkare				0,6	11	45%
Chefsyrken	0,8	0,5	0,7	0,6	107	65%
Kontors- och kundserviceyrken	0,6	0,7	0,5	0,5	28	46%
Övriga yrkesgrupper					293	
Samtliga yrkesgrupper	3,1	3,1	3,1	3,1	7 283	51%

I **diagram 5** och **diagram 6** redovisar vi förhållandet mellan antal olyckor, risken att råka ut för en olycka och antal sysselsatta per yrkesgrupp för kvinnor och män år 2018. På x-axeln visas risken (antal olyckor per 1 000 sysselsatta) och på y-axeln visas antalet olyckor som inträffade per yrkesgrupp. Bubblornas storlek illustrerar hur stor yrkesgruppen är i förhållande till andra yrkesgrupper. Den totala risken för samtliga yrkesgrupper för män respektive kvinnor visas med den streckade linjen.

Den största bubblan i **diagram 5** är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.*, vilket visar att detta är den största yrkesgruppen bland kvinnor. Samma yrkesgrupp hade 2018 även flest antal allvarliga olyckor bland kvinnor. Antalet allvarliga olycksfall

var 3,0 per 1 000 sysselsatta, vilket är högre än genomsnittet på 1,9 för kvinnor. Kvinnliga *byggnadsträarbetare* är en liten yrkesgrupp och det totala antalet skador är därför lågt, men antalet olyckor per 1 000 sysselsatta var däremot det högsta bland kvinnor, 15,3.

Diagram 6 visar att den största yrkesgruppen bland män är *metall- och övrigt industriellt arbete*, vilket även var yrkesgruppen med flest antal allvarliga olyckor 2018. Antalet olycksfall var 6,2 per 1 000 sysselsatta, vilket är högre än genomsnittet på 3,1 för män. Gruppen *byggnadsträarbete*, som är en medelstor yrkesgrupp, hade det högsta antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta bland män, 11,1.

1.9 3.1
PER 1000

Diagram 5

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta kvinnor 2018, urval av yrkesgrupper. Storlek på cirkeln visar antalet sysselsatta.

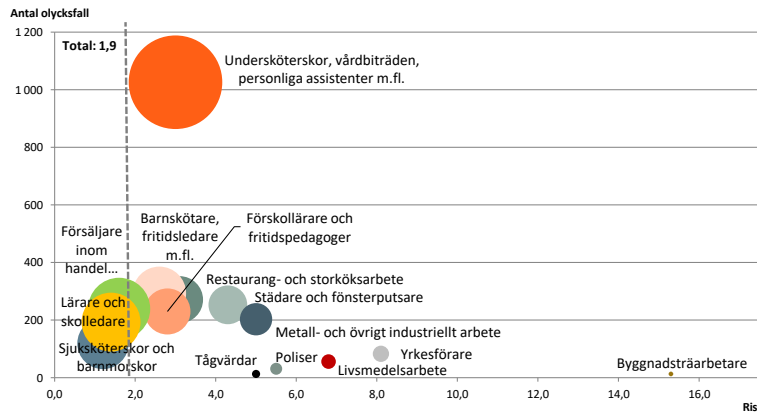
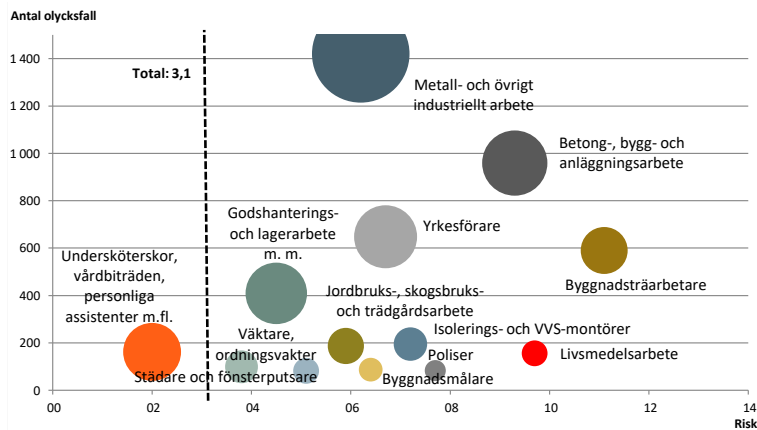

Diagram 6

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta män 2018, urval av yrkesgrupper. Storlek på cirkeln visar antalet sysselsatta.

Sjukfrånvaro vid allvarliga arbetsolycksfall

I **tabell 6** redovisar vi medianen för antalet dagar där AFA Försäkring har ersatt inkomstförlusten vid sjukfrånvaro på grund av en allvarlig arbetsolycka, per yrkesgrupp. Det inkluderar även antal dagar där ersättning lämnats för sveda och värk. I vissa fall kan dessa pågå något längre än perioden för inkomstförlust, exempelvis för allvarliga arbetsolycksfall orsakade av brännskador eller psykiska besvär. Bland de allvarliga olycksfallen är inkomstförlusten vid sjukfrånvaron vanligtvis längre än perioden med sveda och värk.

Medianen innebär i detta sammanhang det antal dagar då det fortfarande pågår ett sjukfall för hälften av de

allvarliga arbetsolyckorna. Skador där en person har fått ersättning för medicinsk invaliditet behöver inte ha lett till sjukfrånvaro.

Medianen för samtliga allvarliga arbetsolycksfall inom alla yrkeskategorier som inträffade under 2018 är 54 dagars sjukfrånvaro. Den längsta mediantiden för en större yrkesgrupp är 70 dagar och gäller *städare och fönsterputsare*. Den vanligaste olyckstypen för yrkesgruppen är en fallolycka. Den kortaste mediantiden för en större yrkesgrupp är 35 dagar och gäller *restaurang- och storköksarbete*. Den vanligaste olyckstypen för yrkesgruppen är att man bränner sig.

535411373

Tabell 6

Median för allvarliga arbetsolycksfall 2017 och 2018 fördelat efter yrkesgrupp, sorterad efter antal dagar 2018.

Yrkesgrupp	Median 2017	Median 2018	Antal allvarliga olycksfall 2018
Tågvärdar	55	97	24
Städare och fönsterputsare	58	70	352
Yrkesförare	69	67	731
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	56	67	274
Byggnadsmålare	62	66	92
Textil-, skinn och läderindustriarbete	58	66	33
Läkare	46	66	21
Tandvårdsarbete	57	62	10
Kriminalvårdare	68	62	42
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	63	61	377
Socialt arbete	50	60	129
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	58	60	53
Banktjänstemän	30	60	11
Sjuksköterskor och barnmorskor	65	60	140
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	48	59	497
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	56	59	93
Väktare, ordningsvakter	63	59	114
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	60	58	1 188
Träindustriarbete	43	58	170
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	53	56	347
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	55	56	42
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	59	55	977
Byggnadsträarbetare	55	54	603
Elektriskt arbete	61	53	270
Lärare och skolledare	47	53	259
Förskollärare och fritidspedagoger	57	53	249
Brandpersonal	69	53	54
Ingenjörer och tekniker	43	52	198
Livsmedelsarbete	47	50	212
Pappers- och pappersmassarbetare	47	50	66
Metall- och övrigt industriellt arbete	47	48	1 623
Försäljare inom handel m.m.	43	48	394
Isolerings- och VVS-montörer	59	46	198
Grafiskt arbete	37	46	21
Kontors- och kundserviceyrken	47	45	153
Chefsyrken	44	44	198
Poliser	49	36	114
Restaurang- och storköksarbete	33	35	445
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	45	23	12
Övriga yrkesgrupper			587
Samtliga yrkesgrupper	53	54	11 373

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.

Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet

Tabell 7 visar antal arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta i olika yrkesgrupper som medfört, eller bedöms komma att medföra, medicinsk invaliditet. Det genomsnittliga antalet arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta 2018 var 1,2, vilket är samma nivå som året innan.

Yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare*, *livsmedelsarbete* och *träindustriarbete* hade 2018 de högsta antalen olycksfall per 1 000 sysselsatta som ledde till medicinsk invaliditet.

1.25295

Tabell 7

Godkända allvarliga arbetsolycksfall 2015-2018 som lett till medicinsk invaliditet per 1 000 sysselsatta.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	Antal medicinsk invaliditet 2018
Byggnadsträarbetare	7,6	7,9	7,4	6,4	347
Livsmedelsarbete	5,3	4,4	4,7	5,1	124
Träindustriarbete	6,4	4,7	5,4	4,8	97
Militärt arbete (endast anställda)	1,9	3,1	2,8	4,7	37
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	5,2	5,0	4,8	4,7	503
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	4,3	2,7	5,0	4,2	26
Isolerings- och VVS-montörer	4,4	4,2	4,1	3,9	107
Brandpersonal	3,9	5,1	5,3	3,8	21
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	3,4	3,5	3,6	3,6	159
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	3,5	4,7	3,9	3,5	12
Metall- och övrigt industriellt arbete	3,7	3,5	3,5	3,3	904
Byggnadsmålare	3,0	2,7	3,4	3,1	46
Poliser	2,7	2,3	1,7	3,0	49
Pappers- och pappersmassearbetare	3,2	2,7	2,2	2,9	35
Elektriskt arbete	2,0	2,9	2,8	2,7	148
Yrkesföreare	1,9	2,0	2,6	2,5	265
Textil-, skinn och läderindustriarbete	2,1	1,7	1,7	2,4	19
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	2,7	2,3	2,3	1,9	170
Grafiskt arbete			1,2	1,8	14
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	1,7	1,8	1,6	1,8	206
Väktare, ordningsvakter	1,9	1,4	1,7	1,8	41
Restaurang- och storköksarbete	1,6	1,7	1,6	1,6	239
Kriminalvårdare	1,4		1,3	1,6	13
Städare och fönsterputsare	1,3	1,4	1,2	1,4	120
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	1,6	1,2	1,1	1,4	32
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	0,9	1,0	0,9	1,0	144
Förskollärare och fritidspedagoger	1,2	0,9	1,1	1,0	87
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	0,8	0,8	1,0	0,8	355
Ingenjörer och tekniker	1,1	0,9	0,9	0,8	110
Försäljare inom handel m.m.	0,8	0,8	0,7	0,7	167
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	0,7	0,6	0,8	0,7	25
Lärare och skolledare	0,7	0,8	0,8	0,6	118
Sjuksköterskor och barnmorskor	0,4	0,5	0,5	0,5	56
Chefsyrken	0,5	0,4	0,5	0,4	112
Socialt arbete	0,6	0,7	0,5	0,4	29
Kontors- och kundserviceyrken	0,3	0,3	0,2	0,3	68
Tågvärdar			2,2		
Läkare		0,3			
Tandvårdsarbete	0,6				
Övriga yrkesgrupper					290
Samtliga yrkesgrupper	1,2	1,2	1,2	1,2	5 295

Minst 10 olycksfall med medicinsk invaliditet per yrkesgrupp och år.

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall

Tabell 8 visar de vanligaste orsakerna till allvarliga arbetsolycksfall 2017 och 2018. På följande sidor ges även exempel på händelseförlopp som har orsakat allvarliga arbetsolycksfall.

Den vanligaste orsaken till en allvarlig olycka är en falloolycka. Falloolyckor delas in i fall i samma nivå (kategorierna *ramla ute*, *ramla inne* och *ramla, oklart inne/ute*) och fall från höjd (kategorierna *fall i trappa*, *fall från höjd och stega*). Ramla i samma nivå utgör 31 procent av olyckorna bland kvinnor och 18 procent av männens olyckor. Alla typer av fall från höjd är

däremot något vanligare bland män och utgör 11 procent av alla allvarliga arbetsolycksfall bland kvinnor och 14 procent bland män.

Den näst vanligaste orsaken till en allvarlig arbetsolycka är en olycka i kategorin *lasta, lossa, bära eller flytta*. Även *maskiner för bearbetning och framställning* är en vanlig orsak. Dessa händelser är vanligare bland män, eftersom de inträffar i mansdominerade yrkesgrupper. På följande sidor finns mer information om de olika kategorierna och exempel på faktiska händelseförlopp.

839815043

Tabell 8

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall 2017 och 2018, efter kön. Sorterat efter det totala antalet.

	Kvinnor	Män	Total	Andel av totalen	Medicinsk invaliditet
Ramla ute	1 483	1 733	3 216	14%	41%
Lasta, lossa, bära eller flytta	298	1 515	1 813	8%	51%
Ramla inne	981	666	1 647	7%	37%
Hot och våld	824	513	1 337	6%	23%
Maskiner för bearbetning och framställning	182	1 137	1 319	6%	73%
Använda verktyg eller maskin (handhållen)	103	1 195	1 298	6%	72%
Fall i trappa	636	661	1 297	6%	35%
Fall från höjd	191	787	978	4%	43%
Skuren av kniv	207	711	918	4%	87%
Något ramlar, tippas, välter eller rasar	185	670	855	4%	54%
Hetta, eld, explosion, svets, el eller kyla	341	496	837	4%	36%
Olycka med person, barn, brukare, elev, boende eller patient (ej hot eller våld)	666	162	828	4%	31%
Delta i träning, övning eller annan aktivitet	309	416	725	3%	49%
Stege	63	617	680	3%	43%
Klämskador, övriga	125	551	676	3%	71%
Skuren av övrigt (t.ex. glas, plåt eller keramik)	139	506	645	3%	83%
Slå i kroppsdel	121	306	427	2%	47%
Ramla, oklart inne/ute	153	252	405	2%	39%
Cykel	249	131	380	2%	41%
Hantera dörr, port, lucka	155	218	373	2%	63%
Vrida kroppsdel	133	234	367	2%	31%
Olycka med lyftanordning inblandad	68	257	325	1%	56%
Olycka med arbetsvagn, pallyftare eller skottkärra	114	204	318	1%	40%
Kliva i eller ur fordon	62	252	314	1%	37%
Rån	174	118	292	1%	3%
Djur	162	93	255	1%	55%
Buller	40	84	124	1%	89%
Epileptiskt anfall, yrsel	56	48	104	0%	25%
Truck	18	70	88	0%	41%
Få föremål i ögat	9	76	85	0%	67%
Kemikalie	18	57	75	0%	45%
Risk för smitta (ej i samband med hot eller våld)	54	21	75	0%	3%
Kliva i eller ur truck	5	48	53	0%	26%
Övriga händelser	74	238	312		
Total	8 398	15 043	23 441	100%	48%

Exempel på händelseförlopp

Fall inomhus och utomhus

Drygt en tredjedel av de allvarliga arbetsolycksfallen beror på att den drabbade halkade, snubblade, tappade balansen eller ramlade av någon annan anledning. Olyckorna skedde i samband med förflyttningar inomhus eller utomhus. Händelserna ledde i 40 procent av fallen till medicinsk invaliditet. De yrkesgrupper som haft flest fallskador bland kvinnor under 2017 och 2018 är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl., städare och fönster-*

putsare och barnskötare, fritidsledare, m.fl.

Bland män är fallolyckorna vanligast i yrkesgrupperna *betong-, bygg- och anläggningsarbete, metall- och övrigt industriellt arbete, yrkesförare och byggnadsträarbetare. Yrkesförare är särskilt utsatta för fall utomhus, ofta i samband med att de förflyttar sig till och från fordon.*

Kvinna, 56–64 år

Förskollärare

"Jag var på skolgården med elever. Vi var på väg in när jag halkade illa på en isfläck och bröt höger handled."

Diagnos:

Fraktur på nedre delen av radius.

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet

Man, 56–64 år

Smeder

"Stod på stege och målade en vagn. Stegen gled så att jag ramlade i golvet."

Diagnos:

Kontusion på skuldra och överarm.

Allvarlighet:

Sjukskriven > 30 dagar

Kvinna, 46–55 år

Vårdbiträden

"Vi hade duschat en vårdtagare, så det var blött på golvet. Sen skulle jag gå in i badrummet och hämta en sak. Då halkade jag och tog emot mig med handen."

Diagnos:

Fraktur på andra och icke specificerade delar av handled och hand.

Allvarlighet:

Sjukskriven > 30 dagar

Exempel på händelseförlopp

Lasta, lossa, bära eller flytta

Cirka 8 procent av olyckorna inträffade i samband med att man lastade, lossade eller bar föremål. Ofta handlade det om att man halkade i samband med lyft eller att man slant och tappade föremål. Ibland hände detta på grund av miss-

förstånd när två personer lyfte något tillsammans. Olyckstypen är vanligast bland män som arbetar inom *metall- och övrigt industriellt arbete* och som *yrkesförare*. Vanligaste var skador på fingrar.

Man, 46–55 år

Fordonsmontörer

"Jag skulle flytta två ramar i limhallen. Ramarna som är gjorda av fyrkantsjärn slog ihop och klämde mitt högra långfinger."

Diagnos:

Sårskada på finger (fingrar) utan skada på nagel.

Allvarlighet:

Sjukskriven > 30 dagar

Man, 16–25 år

Underhållsmekaniker och maskinreparatörer

"Jag och en till bar en kolvstång till arbetsbänken. Den andra tappade kolvstången så att mina fingrar klämdes mellan stången och arbetsbänken."

Diagnos:

Fraktur på annat finger.

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet

Man, 26–35 år

Övriga montörer

"Jag lastade gods på SJ-pall för frakt. Jag tappade taget om ett järnföremål vid lyft och klämde fingret."

Diagnos:

Sårskada på finger (fingrar) utan skada på nagel.

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet

Exempel på händelseförlopp

Hot och våld eller rån

7 procent av arbetsolyckorna orsakades av hot och våld eller rån. Rån står för 18 procent av olyckorna i denna kategori. Bland kvinnor var *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl., försäljare inom handel, m.m. och barnskötare, fritidsledare m.fl.* mest utsatta för hot och våld eller rån. Bland män

var det vanligt med hot och våld eller rån i yrkesgrupperna *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl., väktare, ordningsvakter och yrkesförare*. Olyckor som orsakas av hot och våld eller rån är vanligare bland kvinnor än bland män.

Kvinna, 46–55 år

Vårdare, boendestödjare

"Var i omklädningsrummet när jag blev överfallen av en boende som tog stryptag på mig."

Diagnos:

Akut stressreaktion

Allvarlighet:

Sjukskriven > 30 dagar

Kvinna, 16–25 år

Butikssäljare, fackhandel

"Jag stod vid informationsdisken när rånarna kom in och mordhotade mig med sina vapen riktade mot mig."

Diagnos:

Reaktion på svår stress, ospecificerad

Allvarlighet:

Sjukskriven > 30 dagar

Man, 26–35 år

Butikssäljare, dagligvaror

"Jag stod i kassan när det kliver in en maskerad person i butiken och säger: detta är ett rån, ge mig pengarna. I handen höll han en kniv."

Diagnos:

Akut stressreaktion

Allvarlighet:

Sjukskriven > 30 dagar

Exempel på händelseförlopp

Maskiner och verktyg

Cirka 12 procent av de allvarliga arbetsolyckorna inträffade vid arbete med maskiner för bearbetning och framställning, eller vid användning av handhållna verktyg. Det var åtta gånger vanligare att män skadades vid den här typen av olycksfall än att kvinnor gjorde det. Både yngre män och yngre kvinnor, 16–25 år, drabbades av fler olyckor per 1 000 sysselsatta än sina äldre kollegor.

För kvinnor var olyckstypen vanligast i yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete, försäljare inom handel, m.m. och livsmedelsarbete*. Bland män var den här typen av olycksfall vanligast i yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete och byggnadsträarbetare*. Händelserna ledde i 72 procent av fallen till medicinsk invaliditet.

Man, 46–55 år

Maskinställare och maskinoperatörer, metallarbete

"Jag skulle lägga nytt material i en pressklippmaskin och kom i kläm med höger pekfinger så pass att det behövde amputeras i övre leden."

Diagnos:

Traumatisk amputation av annat enstaka finger

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet

Man, 26–35 år

Träarbetare, snickare m.fl.

"Vid hyvling av en liten mellanläggsbit som sitter fastspänd så slinter elhyveln till och far över pekfingret."

Diagnos:

Sårskada på finger (fingrar) med skada på nagel

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet

Kvinna, 16–25 år

Butikssäljare, dagligvaror

"Jag skar fläskfilé i en skärmaskin. Mitt pekfinger kom för nära klingan så jag skar mig i fingret."

Diagnos:

Sårskada på finger (fingrar) utan skada på nagel

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet

I **diagram 7** och **diagram 8** redovisar vi medianen för antalet dagar där AFA Försäkring har ersatt inkomstförlusten vid sjukfrånvaro på grund av en allvarlig arbetsolycka, för kvinnor och män. På x-axeln visas mediansjukfrånvarotiden och på y-axeln visas antalet allvarliga olyckor. Storleken på cirkeln motsvarar det totala antalet dagar med ersättning för respektive händelse.

Olyckstyperna *ramla ute* och *ramla inne* var vanligast bland kvinnor. De står både för de högsta antalen olyckor och för

några av de längsta mediansjukfrånvarotiderna, på 63 dagar respektive 66 dagar.

För män gav *fall från höjd* den längsta mediansjukfrånvarotiden, 88 dagar. Händelserna som genererade flest olyckor bland män inträffade i kategorierna *ramla ute* och *lasta, lossa, bära eller flytta*. Dessa händelsers mediansjukfrånvarotider var 68 respektive 56 dagar.

6366886856

Diagram 7

Mediansjukfrånvarotid efter ett allvarligt arbetsolycksfall för kvinnor efter händelsetyp, 2017 och 2018.

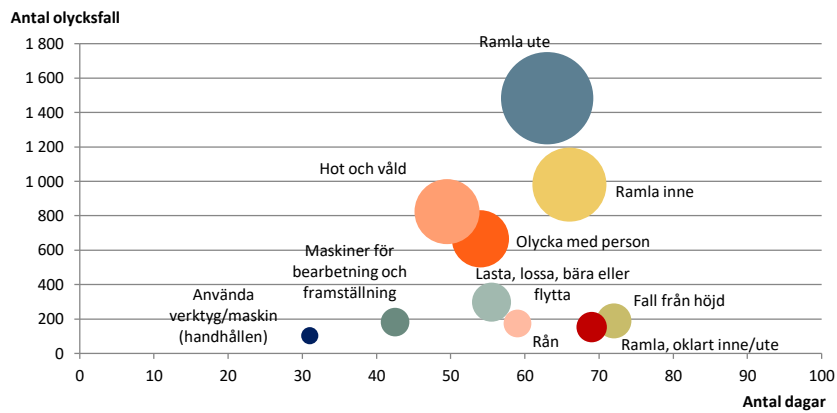
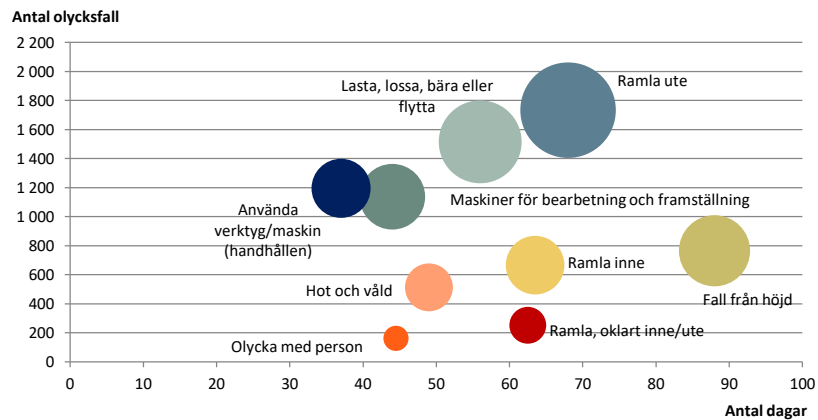

Diagram 8

Mediansjukfrånvarotid efter ett allvarligt arbetsolycksfall för män efter händelsetyp, 2017 och 2018.

Vanliga orsaker till färdolycksfall

Olyckor som inträffar vid färd till eller från arbetet räknas som färdolycksfall. Under 2017 och 2018 utgjorde färdolycksfallen 13 procent av alla arbets-skador som godkändes av AFA Försäkring. Skador som inträffar i samband med framförande av ett trafikförsäkrat fordon ersätts dock i första hand av trafikskadeförsäkringen och inkluderas därför inte i statistiken nedan.

Tabell 9 visar de vanligaste orsakerna till färdolycksfall för kvinnor och män. De vanligaste orsakerna var *ramla ute* och *cykel*, som utgör drygt två av tre färdolycksfall. För kvinnor inträffade färdolycksfallen oftare genom att man ramlade utomhus, medan händelser med cykel var den vanligaste olyckstypen för män. Totalt sett var färdolycksfall betydligt vanligare bland kvinnor. Deras färdolycksfall utgjorde 68 procent av alla färdolycksfall under 2017 och 2018.

Tabell 9

Vanliga orsaker till färdolycksfall 2017 och 2018 efter kön. Sorterad efter det totala antalet.

Händelse	Kvinnor	Män	Total
Ramla ute	4 541	1 369	5 910
Cykel	3 192	2 215	5 407
Fall i trappa	638	276	914
Kliva i eller ur fordon	155	67	222
Hot och våld	67	90	157
Ramla inne	115	30	145
Övriga händelser	2 309	1 050	3 359
Total	11 017	5 097	16 114

Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön

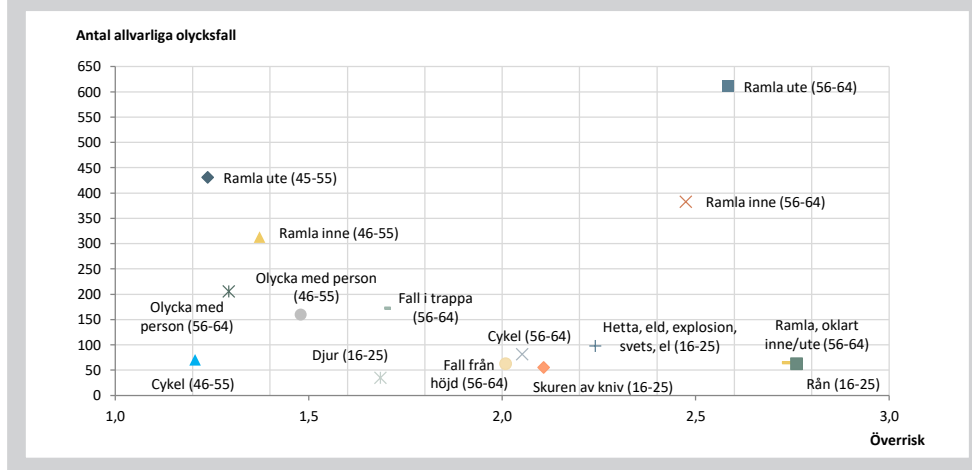
Äldre kvinnor drabbas oftare av allvarliga fallolyckor än kvinnor i genomsnitt. Detta visas i **diagram 9** i form av en överrisk.¹

Överrisken beskriver risken (antal olyckor per 1 000 sysselsatta) för en viss händelsetyp och åldersgrupp i förhållande till risken för samma händelsetyp i genomsnitt. För kvinnor

i åldern 56–64 år är risken att drabbas av en fallolycka utomhus (*ramla ute*) 2,6 gånger högre än för kvinnor i genomsnitt. Risken att drabbas av en fallolycka inomhus (*ramla inne*) är 2,5 gånger högre för kvinnor i samma åldersgrupp. Unga kvinnor i åldern 16–25 år har 2,8 gånger högre risk att drabbas av ett allvarligt olycksfall till följd av *rån* än kvinnor i genomsnitt.

Diagram 9

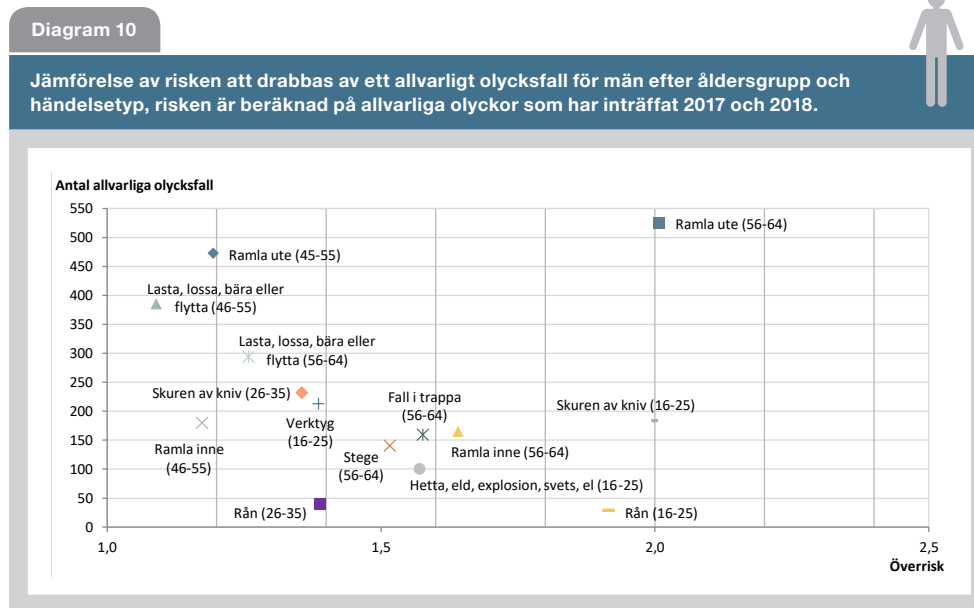
Jämförelse av risken att drabbas av ett allvarligt olycksfall för kvinnor efter åldersgrupp och händelsetyp, risken är beräknad på allvarliga olyckor som har inträffat 2017 och 2018.

Även äldre män drabbas oftare av allvarliga olyckor orsakade av fall än män i genomsnitt, vilket framgår av **diagram 10**. Män i åldern 56–64 år har 2,0 gånger högre risk att drabbas av en falloolycka utomhus (*ramla ute*) än män i genomsnitt. Risken att drabbas av en falloolycka inomhus (*ramla inne*) är 1,6 gånger högre för män i samma åldersgrupp.

Risken för yngre män i åldern 16–25 år att skära sig på en kniv är 2,0 gånger högre än för män i genomsnitt. Män i samma åldersgrupp har även en 1,4 gånger högre risk för olyckor med verktyg. Risken för män i åldern 16–25 år att drabbas av en olycka på grund av *rån* är 1,9 gånger högre än för män i genomsnitt.

¹De mest frekventa händelserna för olycksfall har en överrisk jämfört med riskerna i genomsnitt. Vi har räknat fram en överrisk för till exempel kvinnor genom att antalet arbetsolycksfall som beror på en specifik händelsetyp divideras med antalet sysselsatta kvinnor i motsvarande åldersgrupp, och därefter genom att beräkna en åldersberoende risk på motsvarande sätt för samtliga kvinnor utan att hänsyn tas till ålder. Kvoten beräknas genom att den åldersspecifika risken divideras med den icke åldersrelaterade risken. Detta innebär att risken för kvinnor i genomsnitt (normalrisken) att drabbas av en olycka med en specifik händelsetyp får värdet 1.

Var på kroppen sker skadorna?

Bild 1 och **bild 2** på följande sidor visar i procent (av det totala antalet allvarliga olycksfall) var på kroppen skadorna skett vid allvarliga olycksfall 2017 och 2018. Det finns tydliga könsskillnader i vilka kroppsdelar som skadas.

Män skadar sig oftast i fingrarna, nära var fjärde olycka ledde till någon form av fingerskada. Fingerskador inträffar ofta inom industrin, vid till exempel maskinolyckor. Näst vanligast är skador i hand och handled. Sådana skador inträffar också ofta vid maskin användning, men även vid arbete med handhållna verktyg, till exempel bormaskiner.

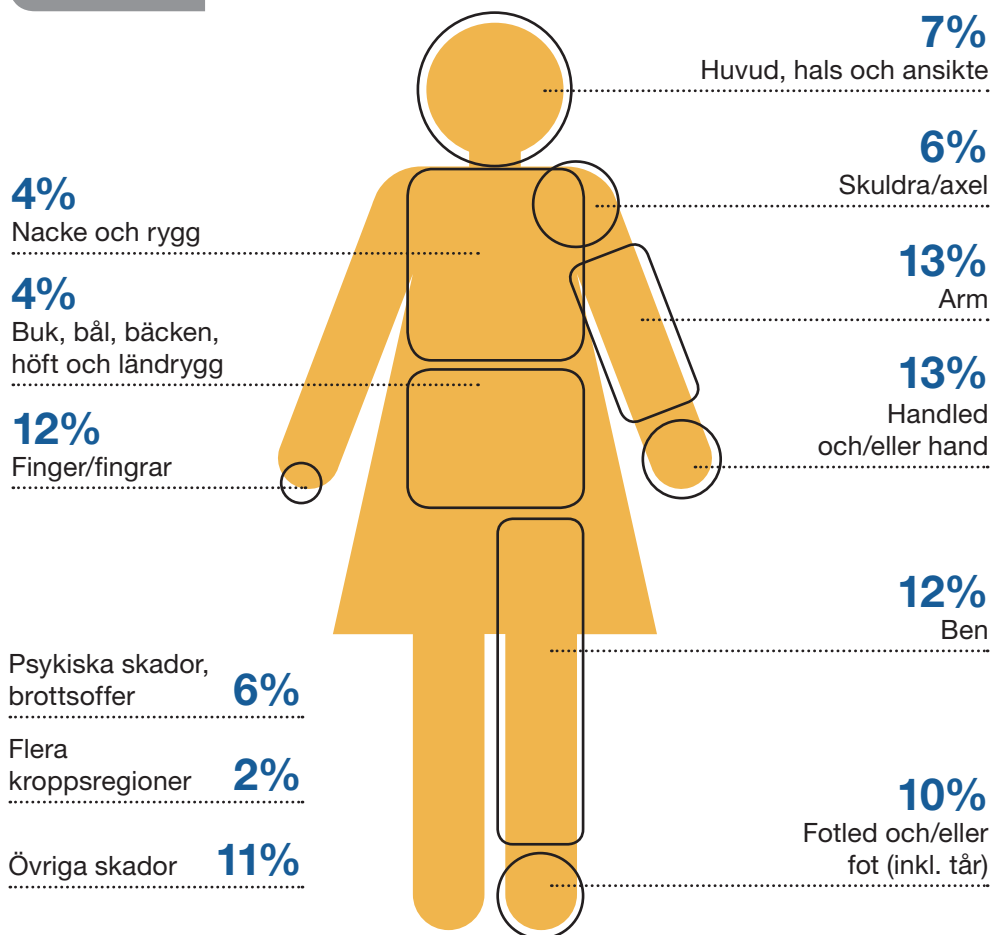
Kvinnor skadar oftast armarna och hand och handled. Skadetyperna utgör 13 procent var av kvinnornas skador. Skador på till exempel underarmen och handleden är vanliga vid de fallolyckor som ofta drabbar personal i yrkesgrupperna *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl., barnskötare och fritidsledare* samt *förskollärare och fritidspedagoger*.

En annan skillnad mellan könen är att kvinnor oftare får psykiska skador efter arbetsolyckor. Det kan till exempel vara stressreaktioner efter *hot och våld* eller *rån*. Även vårdpersonal som har utsatts för smittorisk via exempelvis nålstick kan drabbas av stressreaktioner.

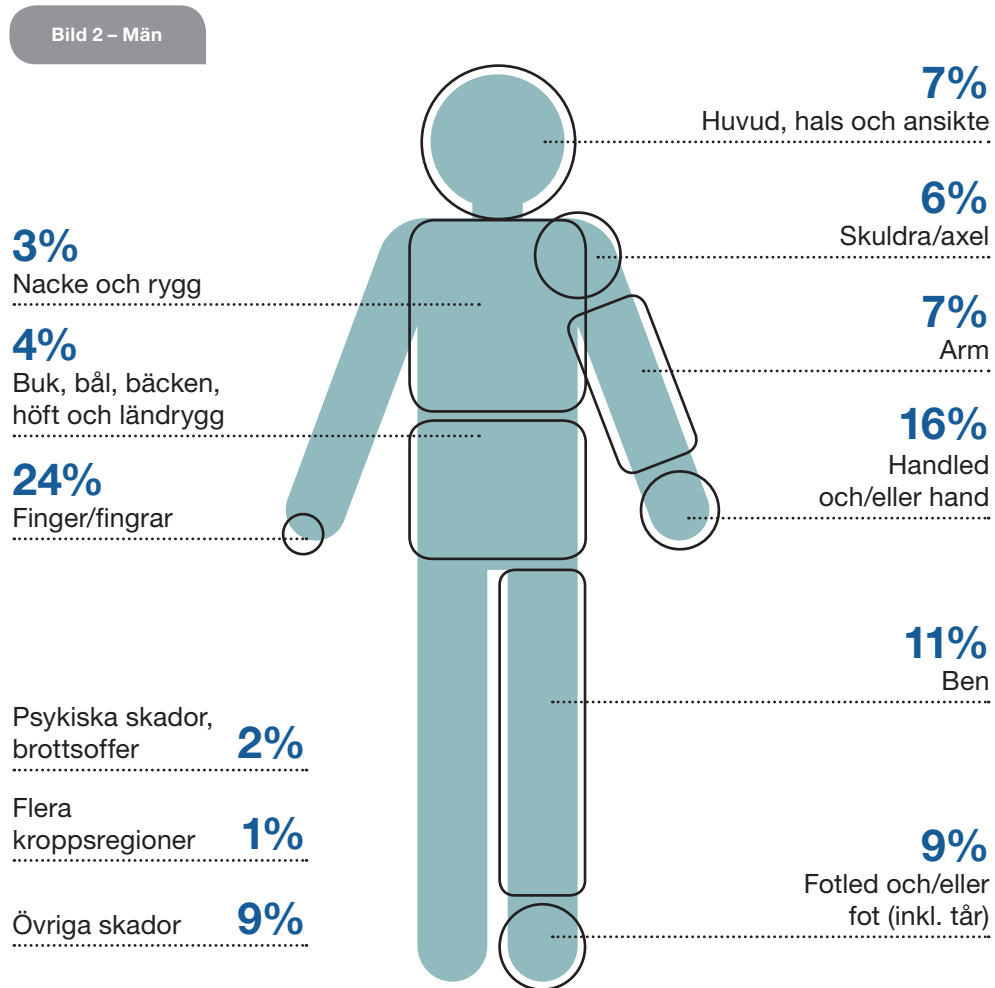

Lokalisation av skada vid allvarliga olycksfall 2017–2018

Bild 1 – Kvinnor

Lokalisation av skada vid allvarliga olycksfall 2017–2018

VAR PÅ KROPPEN SKER SKADORNA?

Antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Diagram 11 visar antal allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta män och kvinnor 2018, fördelat efter vilket län den skadade bor i. Den regionala spridningen av antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta totalt visas i form av en kartbild (**karta 1**).

Skillnaderna mellan länen kan delvis förklaras av en skillnad i näringslivsstruktur och av att arbetsmarknaden skiljer sig mellan länen.

Totalt var risken högst i Jönköpings och Gotlands län, där 3,6 per 1 000 sysselsatta drabbades av ett allvarligt olycksfall år 2018. Näst högst risk fanns i Södermanlands och Värmlands län, där det i genomsnitt inträffade 3,3 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta. Lägst risk hade de boende i Stockholms län, med 1,7 olycksfall per 1 000 sysselsatta.

I samtliga län hade män en högre risk än kvinnor att drabbas av ett allvarligt olycksfall år 2018. Risken för män att

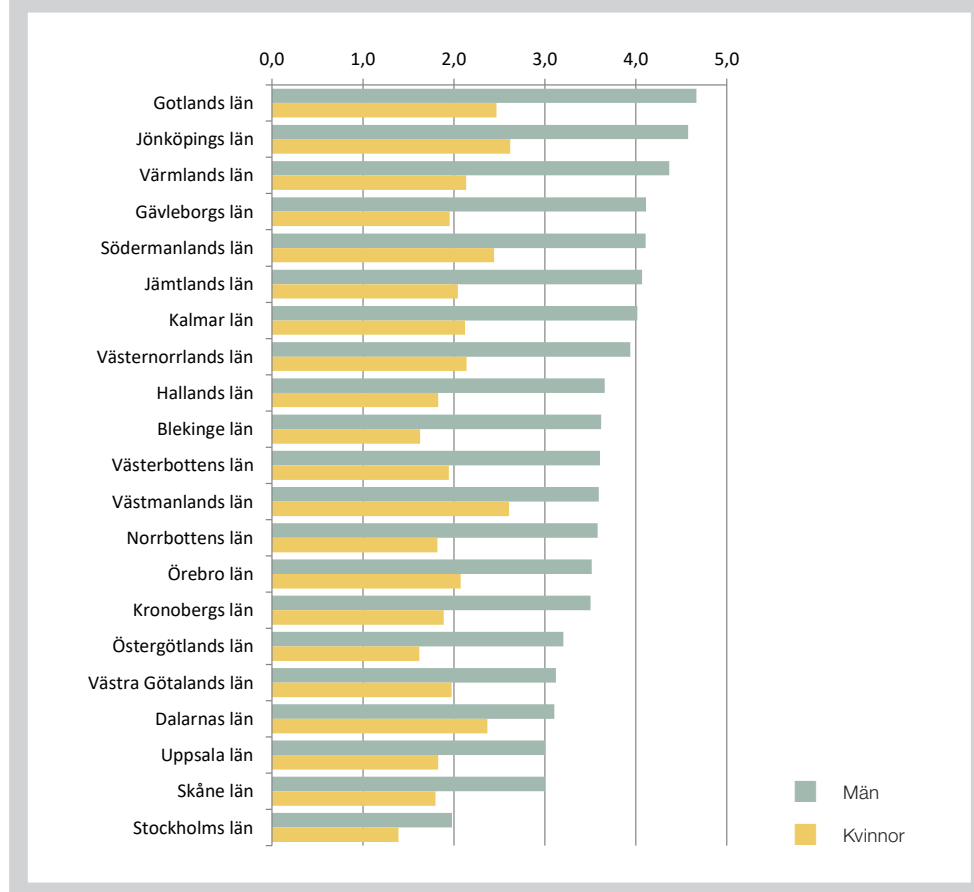
drabbas av ett allvarligt olycksfall var högst i Gotlands län, där det i genomsnitt inträffade 4,7 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta män. Gotlands län är det minsta länet och näringslivsstrukturen skiljer sig från andra län. Små förändringar i antalet skador ger högre utslag på risken än i större län. Jordbruk och livsmedelsproduktion är vanligare på Gotland än i andra län. Vår statistik baseras på bofasta, därför fångas inte skador för personer som pendlar över länsgränserna upp i statistiken. Många som säsongsjobbar inom serviceyrken på Gotland är bosatta på fastlandet. Dessa yrken har en lägre risk än jordbruk och livsmedelsproduktion. En risk baserad på pendlare skulle troligtvis bli något lägre för Gotlands län.

För kvinnor var risken högst i Jönköpings och Västmanlands län, med 2,6 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta kvinnor. Som tidigare år var risken för både män och kvinnor lägst i Stockholms län.

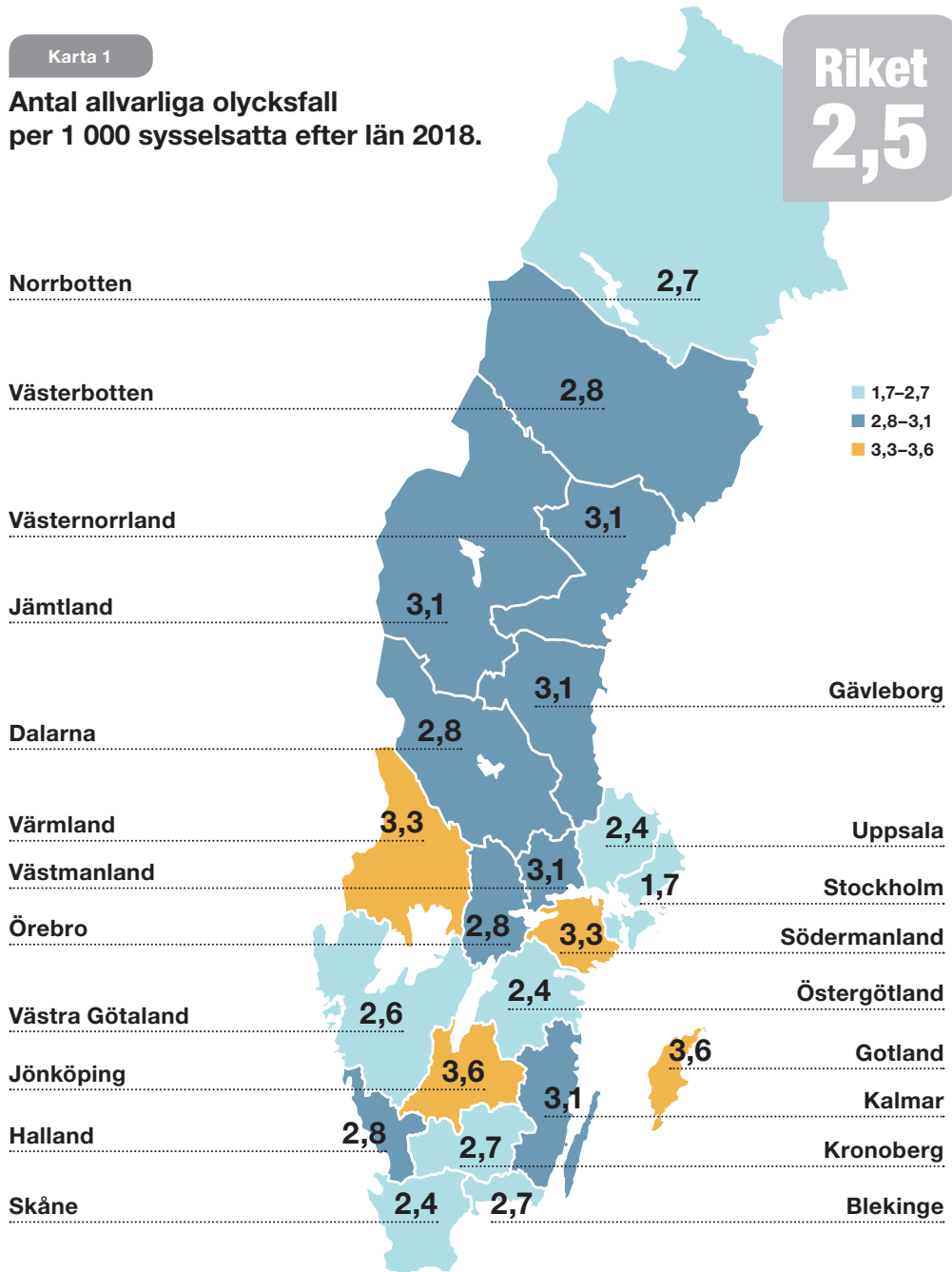
Diagram 11

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2018, efter län och kön.

Godkända arbetssjukdomar

Statistiken över godkända arbetssjukdomar i detta avsnitt bygger på de arbetssjukdomar som visade sig under perioden 2014 till 2018. Antalet godkända arbetssjukdomar är underskattat, då en arbetssjukdom kan visa sig flera år efter att en person exponerats för skadlig inverkan i arbetet. En relativt stor andel anmälningar kommer in flera år efter det att skadan visat sig. Det gör statistiken svårtolkad.

Tabell 10 visar antalet godkända arbetssjukdomar fördelat på kvinnor respektive män. Fler män än kvinnor drabbas av arbetssjukdomar. En förklaring är att det är vanligare att män arbetar inom yrkesgrupper där antalet godkända arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta är relativt högt. Detta syns också i antalet godkända arbetssjukdomar, där mer än hälften finns inom yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete, betong-, bygg- och anläggningsarbete och byggnadsträarbetare*.

Diagram 12 visar arbetssjukdomar bland kvinnor fördelat på diagnoser. Vanligast är *psykiska diagnoser*, vilka orsakade var tredje arbetssjukdom för kvinnor. De näst vanligaste diagnoserna är *skelettets och rörelseorganens sjukdomar* och *hudens sjukdomar*. Andelen godkända arbetssjukdomar med psykiska diagnoser har ökat något för kvinnor under de senaste åren.

Diagram 13 visar motsvarande uppgifter för män. De vanligaste sjukdomarna är *effekter av vibration* och *karpaltunnelsyndrom*, som tillsammans stod för över hälften av männens godkända arbetssjukdomar. *Karpaltunnelsyndrom* beror i de allra flesta fall på en vibrationskada. Den tredje vanligaste orsaken är *buller, hörselnedsättning, tinnitus*. Vibrations- och bullerskador är förknippade med arbete inom industrin samt betong-, bygg- och anläggning.

FAKTA OM ARBETSSJUKDOMAR

En arbetssjukdom är en sjukdom som beror på att en person har utsatts för skadlig inverkan i arbetet. Med skadlig inverkan i arbetet menas att det finns något i arbetsmiljön som påverkar den fysiska eller psykiska hälsan ogynnsamt. Det kan exempelvis vara

- **tungt arbete eller olämpliga arbetsställningar som kan orsaka rygg- eller ledbesvär**
- **ensidigt arbete som kan orsaka muskel- och senskador**
- **farliga ämnen som kan orsaka eksem, allergier, luftvägsbesvär och cancer**
- **psykiskt påfrestande arbetsförhållanden som kan orsaka psykiska besvär eller psykosomatiska sjukdomar, till exempel magsår eller hjärtbesvär**
- **vibrationer som kan skada blodkärl, nerver och leder**
- **buller som kan orsaka hörselskador**

För att AFA Försäkring ska kunna pröva en arbetssjukdom krävs att besvären har kvarstått i minst 180 dagar och att sjukdomen är godkänd av Försäkringskassan som arbetsskada eller finns med på ILO-förteckningen över arbetssjukdomar. ILO är FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor.

Tabell 10

Antal godkända arbetssjukdomar efter yrkesgrupp och kön, med visandeår 2014–2018.

Yrkesgrupp	Kvinnor	Män
Metall- och övrigt industriellt arbete	107	717
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	7	517
Byggnadsträarbetare	5	270
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	7	62
Isolerings- och VVS-montörer	<5	63
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	8	53
Elektriskt arbete	<5	55
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	52	7
Träindustriarbete	7	48
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	8	40
Livsmedelsarbete	13	32
Byggnadsmålare	8	36
Restaurang- och storköksarbete	22	8
Sjuksköterskor och barnmorskor	29	<5
Städare och fönsterputsare	20	9
Lärare och skolledare	18	11
Försäljare inom handel m.m.	17	8
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	<5	23
Yrkesförare	<5	22
Poliser	8	12
Socialt arbete	15	<5
Tandvårdsarbete	15	<5
Militärt arbete (endast anställda)	<5	14
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	9	<5
Pappers- och pappersmassearbetare	<5	10
Läkare	<5	5
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	7	<5
Förskollärare och fritidspedagoger	6	<5
Övriga yrkesgrupper	126	151
Samtliga yrkesgrupper	525	2182

Diagram 12

Arbetssjukdomar för kvinnor efter diagnos, med visandeår 2014–2018.

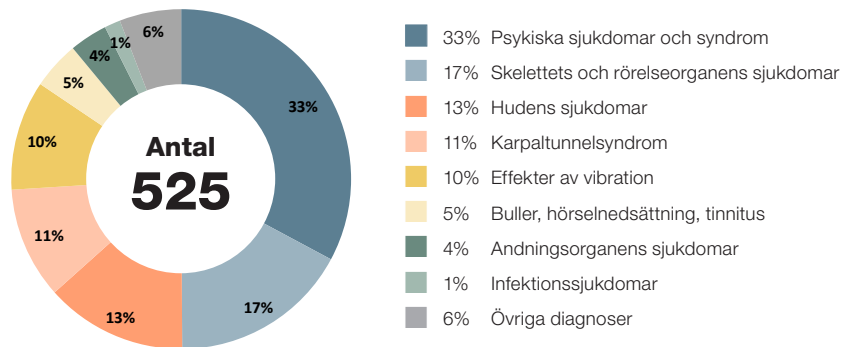
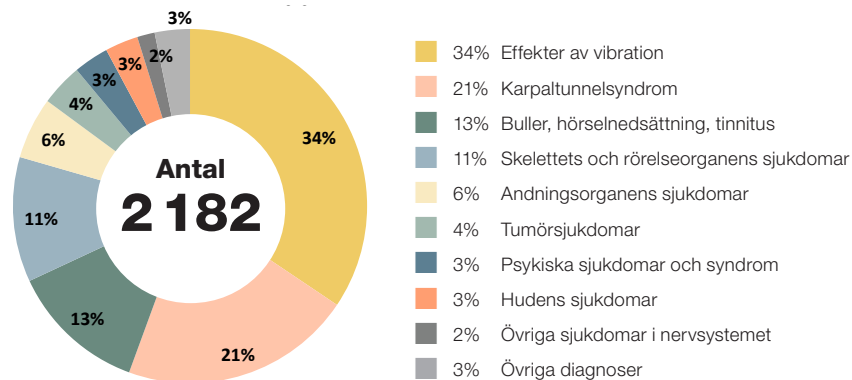

Diagram 13

Arbetssjukdomar för män efter diagnos, med visandeår 2014–2018.

LÅNGVARIG SJUK- FRÅNVARO

Avsnittet om långvarig sjukfrånvaro bygger på information om ersättningar från avtalsgruppförsäkringen (AGS och AGS-KL). Med lång sjukfrånvaro menas långa sjukfall som har pågått i mer än 90 dagar eller som har lett till månadsersättning. Försäkringen ger ersättning till den som har sjukpenning (dagersättning) eller har beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning (månadsersättning). AGS gäller för arbetare anställda inom Svenskt Näringsliv/LO:s och kooperationens avtalsområden. AGS-KL gäller för anställda i kommuner, regioner, Svenska Kyrkan och Sobonaföretag. Statligt anställda omfattas inte av ersättningarna AGS och AGS-KL, inte heller privatanställda tjänstemän som exempelvis banktjänstemän, jurister och ekonomer. Viss vård- och omsorgspersonal i privat sektor, som exempelvis undersköterskor och barnskötare omfattas inte heller av AGS och finns därför inte med i statistiken.

Eftersom de anställda som omfattas av AGS och AGS-KL inte är jämförbara saknas det förutsättningar för korrekta jämförelser av långvarig sjukfrånvaro mellan privat och offentlig sektor. När jämförelser trots allt görs mellan de olika avtalsområdena AGS och AGS-KL, är det viktigt att påminna om att det är olika grupper som jämförs.

Sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning

Försäkringskassan betalar ut sjukpenning vid sjukdom som medför att den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel. Sjukpenning är en dag ersättning som provas fortlöpande.

AFA Försäkring betalar ut en kompletterande ersättning i form av dag ersättning till personer med sjukpenning som omfattas av AGS eller AGS-KL. Ersättningen betalas ut till och med dag 360 i sjukperioden.

Försäkringskassan beviljar sjukersättning för personer i åldrarna 19–64 år om arbetsförmågan är stadigvarande nedsatt, det vill säga nedsättningen bedöms bestå för all överskådlig framtid. Personer i åldern 19–29 år som troligen inte kommer att kunna arbeta heltid på minst ett år på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning beviljas aktivitetsersättning.

AFA Försäkring betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS eller AGS-KL.

Långvarig sjukfrånvaro – innehåll

Nya långa sjukfall 2008–2018

I detta avsnitt redovisas antalet nya långa sjukfall under perioden 2008–2018 fördelade efter

- året då sjukfallet började
- sjukfallets längd
- typ av ersättning
- avtalsområde
- kön

Nya långa sjukfall – ålder, kön och sysselsättning

Avsnittet visar fördelningen mellan antalet långa sjukfall och sysselsättning efter ålder och kön.

Yrke och kön – Kommuner och regioner

I avsnittet visar vi

- antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön för avtalsområdet
- ett åldersstandardiserat mått på antalet långa sjukfall per 1 000 sysselsatta
- antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- medianlängd för långa sjukfall efter yrkesgrupp
- åldersstandardisering

Yrke och kön – arbetare i privat sektor, Svenskt Näringsliv/LO

I avsnittet visar vi

- antal långa sjukfall fördelat efter yrkesgrupp och kön
- antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön för avtalsområdet
- ett åldersstandardiserat mått på antalet långa sjukfall per 1 000 sysselsatta
- antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- medianlängd för långa sjukfall efter yrkesgrupp

Långa sjukfall 2008–2018 efter avtalsområde, ålder och kön

Avsnittet visar antal långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde, ålder och kön 2008–2018.

Antal långa sjukfall efter avtalsområde, ålder och kön

Avsnittet visar antal långvariga sjukfall efter avtalsområde, ålder och kön 2016–2018.

Psykiska och muskulo- skeletala diagnoser över tid

Avsnittet visar hur de två vanligaste diagnosgrupperna har utvecklats under perioden 2008–2018, fördelat efter avtalsområde och kön.

De långa sjukfallens för- delning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos

Avsnittet visar antal långa sjukfall efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos.

Långa sjukfall som har med- fört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2017

Avsnittet visar antal långa sjukfall som har medfört månadsersättning för 2017.

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Avsnittet visar antal fall av långvarig sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta fördelat på län och kön.

ÅLDERSSTANDARDISERING

Det åldersstandardiserade måttet på antalet fall per 1 000 sysselsatta är beräknat som om åldersfördelningen i den specifika yrkesgruppen var densamma som åldersfördelningen på hela arbetsmarknaden. Syftet är att göra det möjligt att jämföra risken i yrkesgrupper där åldersfördelningen är ojämn. Eftersom sjukfrånvarofrekvensen ökar med stigande ålder blir effekten att yrkesgrupper med en lägre medelålder får ett högre åldersstandardiserat mått på antalet fall per 1 000 sysselsatta än det faktiska måttet och vice versa.

Nya sjukfall 2008–2018

Tabell 11 redovisar sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro, aktivitets- eller sjukersättning mellan 2008 och 2018 inom avtalsområdet Kommuner och regioner. Inom Kommuner och regioner ersattes 30 035 sjukfall 2018. **Tabell 12** visar motsvarande uppgifter inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO ersattes totalt 59 413 sjukfall 2018 (se bilaga 4b på sidan 119). Av dessa var 26 105 långa sjukfall.

Sedan andra halvan av 1990-talet har sjukförsäkringen varit föremål för en rad reformer och förändringar. En av de större förändringarna inträffade den 1 juli 2008 då rehabiliteringskedjan infördes, med striktare regler för beviljande av sjukpenning och sjuk- eller aktivitetsersättning. Det bidrog till en fortsatt minskning av den långvariga sjukfrånvaron under 2008 och 2009.

Under 2009 minskade även sysselsättningen, vilket också bidrog till att sjukfrånvaron gick ner.

Efter 2009 började antalet långa sjukfall att öka, en ökning som pågick till och med 2015. År 2016 bröts utvecklingen och de långa sjukfallen började minska. Minskningen fortsatte under 2017 och 2018. Den största procentuella minskningen har skett för kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO.

Redovisningen av månadsersättning är ofullständig för 2017 och 2018, då beviljandet av aktivitets- eller sjukersättning från Försäkringskassan inte sker förrän alla andra möjligheter till rehabilitering är utredda. I och med att den borte tidsgränsen i sjukförsäkringen togs bort 2016 har beslut om sjukersättning kommit att fattas senare.

3003526105

Tabell 11

Antal nya sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning efter insjuknandeår och kön, Kommuner och regioner. (Antal sysselsatta i Kommuner och regioner 2018: 1,2 miljoner).

Sjukklass	Kön	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	17 765	16 527	19 683	21 625	22 704	26 124	29 318	31 636	31 146	27 563	26 422
	Män	2 958	2 684	3 024	3 167	3 323	3 551	3 994	4 334	4 132	3 717	3 510
	Total	20 723	19 211	22 707	24 792	26 027	29 675	33 312	35 970	35 278	31 280	29 932
Månadsersättning	Kvinnor	1 248	852	1 586	1 552	1 678	2 210	1 704	943	346	179	77
	Män	330	224	353	335	356	407	310	215	101	54	26
	Total	1 578	1 076	1 939	1 887	2 034	2 617	2 014	1 158	447	233	103
Total	Kvinnor	19 013	17 379	21 269	23 177	24 382	28 334	31 022	32 579	31 492	27 742	26 499
	Män	3 288	2 908	3 377	3 502	3 679	3 958	4 304	4 549	4 233	3 771	3 536
	Total	22 301	20 287	24 646	26 679	28 061	32 292	35 326	37 128	35 725	31 513	30 035

Tabell 12

Antal nya sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning efter insjuknandeår och kön, Svenskt Näringsliv/LO. (Antal sysselsatta i Svenskt Näringsliv/LO 2018: 1,4 miljoner).

Sjukklass	Kön	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	7 393	6 381	8 063	8 858	9 253	11 041	12 524	13 234	12 621	10 951	10 426
	Män	12 982	11 726	12 757	13 340	14 439	16 148	17 418	18 519	18 116	15 960	15 552
	Total	20 375	18 107	20 820	22 198	23 692	27 189	29 942	31 753	30 737	26 911	25 978
Månadsersättning	Kvinnor	504	368	804	725	859	1 182	911	505	229	83	46
	Män	1 027	756	1 259	1 044	1 236	1 420	1 296	799	377	181	81
	Total	1 531	1 124	2 063	1 769	2 095	2 602	2 207	1 304	606	264	127
Total	Kvinnor	7 897	6 749	8 867	9 583	10 112	12 223	13 435	13 739	12 850	11 034	10 472
	Män	14 009	12 482	14 016	14 384	15 675	17 568	18 714	19 318	18 493	16 141	15 633
	Total	21 906	19 231	22 883	23 967	25 787	29 791	32 149	33 057	31 343	27 175	26 105

Nya sjukfall – ålder, kön och sysselsättning

Att stigande ålder innebär en ökande risk att bli långvarigt sjukfrånvarande är känt sedan tidigare. I **diagram 14** visas fördelningen av sysselsättning och antal långa sjukfall efter ålder och kön inom avtalsområdet Kommuner och regioner. Män utgör 25 procent av de sysselsatta inom Kommuner och regioner och kvinnor utgör 75 procent.

Av alla män som har drabbats av ett långvarigt sjukfall 2018 är 65 procent äldre än 45 år. Bland de sysselsatta män som omfattas av AGS-KL utgör samma åldersgrupp 44 procent. Det finns alltså en överrisk för långvariga sjukfall i åldersgrupperna över 45 år. Åldersgrupper yngre än 46 år har istället en underrisk att bli långvarigt sjuk, jämfört med andelen sysselsatta i respektive åldersgrupp.

Samma förhållande gäller för kvinnor inom Kommuner och regioner, men inte lika påtagligt. Där finns en överrisk för alla åldersgrupper över 45 år. Kvinnor över 45 år utgör 56 procent av de som

blir långvarigt sjuka, medan samma åldersgrupp endast utgör 49 procent av de sysselsatta kvinnorna. Kvinnor mellan 36 och 45 år utgör drygt 22 procent både av de långa sjukfall och av de sysselsatta, medan kvinnor under 36 år är under-representerade bland sjukfallen.

I **diagram 15** visas motsvarande fördelning för avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Män utgör 70 procent av de sysselsatta inom Svenskt Näringsliv/LO och kvinnor utgör 30 procent. Av män som är långvarigt sjukfrånvarande 2018 är 58 procent 46 år eller äldre, medan denna grupp endast står för 37 procent av sysselsättningen inom detta avtalsområde. För kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO är bilden snarlik, men med tillägget att även åldersgruppen 36–45 år har en viss överrepresentation av långa sjukfall jämfört med andel sysselsatta. Kvinnor äldre än 35 år står för 48 procent av sysselsättningen, men står samtidigt för 66 procent av sjukfallen inom avtalsområdet.

Diagram 14

Fördelning av antal långa sjukfall och antal sysselsatta 2018 efter ålder och kön. Kommuner och regioner.

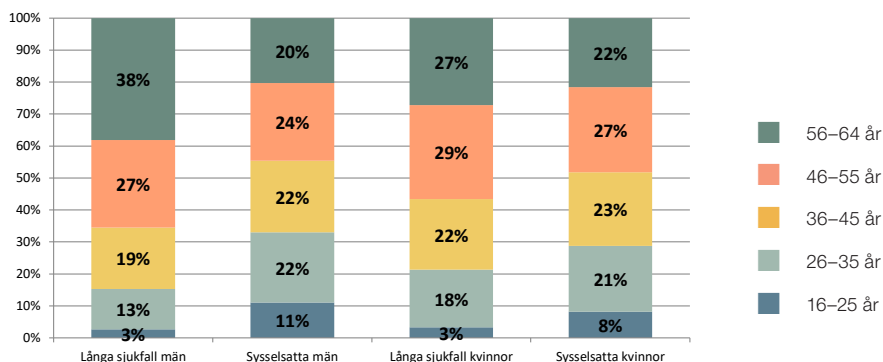
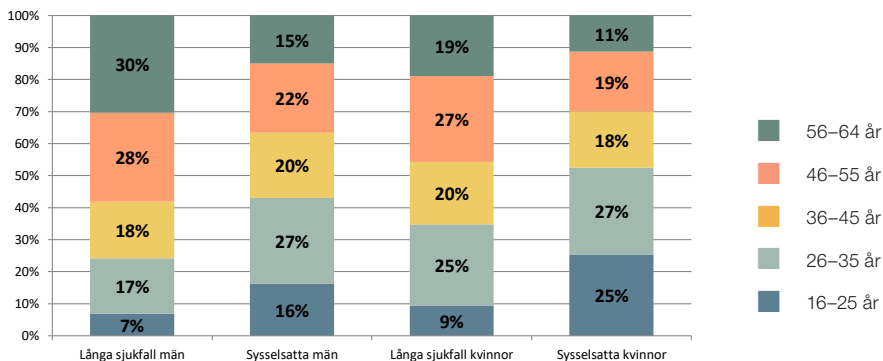

Diagram 15

Fördelning av antal långa sjukfall och antal sysselsatta 2018 efter ålder och kön. Svenskt Näringsliv/LO.

Yrke och kön – Kommuner och regioner

I det här avsnittet presenterar vi statistik för de vanligaste yrkesgrupperna inom Kommuner och regioner.

I **tabell 13 till 15** visas antal sjukfall och risk per 1 000 sysselsatta för sjukfall som medfört minst 90 dagars sjukfrånvaro eller sjuk- eller aktivitetsersättning, fördelat på yrkesgrupp inom avtalsområdet. **Tabell 13** innehåller fler yrkesgrupper än **tabell 14** och **tabell 15**, då vissa yrkesgrupper är för små för att delas upp per kön.

Kvinnor har en högre risk för långvarig sjukfrånvaro i alla yrken och på totalnivå en mer än dubbelt så hög risk som män. Den totala risken för samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner har minskat mellan 2015 och 2018 för både kvinnor och män.

Yrkesförare och jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete har hög risk för långvarig sjukfrånvaro för både kvinnor och män. Yrkesgrupperna är förhållandevis små.

Den största yrkesgruppen bland kvinnorna med både hög risk och många sjukfall är *undersköterskor, vårdbiträden och personliga assistenter, m.fl.* Även för män har denna yrkesgrupp många sjukfall och högre risk än andra män inom Kommuner och regioner.

Läkare har, jämfört med övriga vårdyrken inom Kommuner och regioner, låg risk för långvarig sjukfrånvaro. Risken för långvarig sjukfrånvaro ökade dock för manliga läkare mellan 2017 och 2018.

300352018

Tabell 13

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2018 och antal långa sjukfall 2018 per yrkesgrupp. Kommuner och regioner, kvinnor och män. Sorterat efter risk 2018.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	Antal långa sjukfall 2018
Textil-, skinn och läderindustriarbete	61,8	50,9	41,6	43,2	39
Yrkesförare	31,0	41,4	34,3	32,8	148
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	40,7	38,2	33,8	32,6	9 913
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	43,7	37,7	28,4	32,0	176
Restaurang- och storköksarbete	35,9	35,5	30,5	30,7	1 028
Tandvårdsarbete	36,2	35,7	30,2	30,0	375
Städare och fönsterputsare	40,9	34,7	31,6	29,7	621
Förskollärare och fritidspedagoger	37,2	33,4	30,8	29,1	2 234
Socialt arbete	37,7	35,1	30,8	28,2	1 711
Kontors- och kundserviceyrken	37,5	33,5	28,7	28,1	1 514
Sjuksköterskor och barnmorskor	32,8	31,8	26,9	26,1	2 510
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	31,5	29,3	26,2	25,2	2 700
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	30,9	29,1	25,3	24,8	490
Väktare, ordningsvakter	17,0	15,2	12,6	22,8	52
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	32,4	26,6	21,6	18,4	465
Chefsyrken	20,7	21,1	19,2	17,5	722
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	12,9	16,6	16,6	16,6	69
Lärare och skolläda	20,4	18,8	17,1	16,4	2 483
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	12,6	16,1	8,0	15,5	49
Brandpersonal	19,8	17,8	16,1	13,6	69
Läkare	14,8	15,9	13,3	13,6	433
Metall- och övrigt industriellt arbete	18,9	17,3	13,4	12,8	123
Ingenjörer och tekniker	18,5	16,1	15,8	11,4	129
Övriga yrkesgrupper					1 982
Samtliga yrkesgrupper	31,6	29,7	26,0	24,9	30 035

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 14

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2018 och antal långa sjukfall 2018 per yrkesgrupp.
Kommuner och regioner, kvinnor. Sorterat efter risk 2018.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	Antal långa sjukfall 2018
Yrkesföreare	48,3	67,1	57,6	68,6	48
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	47,6	58,7	35,3	45,2	68
Väktare, ordningsvakter	20,4	19,4	17,6	37,5	39
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	44,1	41,9	37,2	36,2	9 186
Restaurang- och storköksarbete	39,0	38,4	33,4	34,1	940
Städare och fönsterputsare	43,8	37,2	35,0	33,5	580
Socialt arbete	42,2	40,1	34,2	31,7	1 540
Tandvårdsarbete	38,5	38,1	32,0	31,6	352
Förskollärare och fritidspedagoger	38,9	35,2	32,3	30,6	2 144
Kontors- och kundserviceyrken	39,7	35,9	30,9	30,1	1 440
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	36,2	34,5	30,5	29,5	2 504
Sjuksköterskor och barnmorskor	34,5	33,8	28,6	28,0	2 371
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	32,8	31,3	27,1	26,5	458
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	56,4	46,6	33,0	25,0	118
Chefsyrken	25,6	25,8	24,4	22,4	604
Lärare och skolledare	23,0	21,9	20,1	19,3	2 106
Läkare	21,4	22,0	18,6	18,1	307
Ingenjörer och tekniker	23,9	21,9	25,0	17,0	60
Övriga yrkesgrupper					1 634
Samtliga yrkesgrupper	36,3	34,5	30,3	29,2	26 499

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 15

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2018 och antal långa sjukfall 2018 per yrkesgrupp.
Kommuner och regioner, män. Sorterat efter risk 2018.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	Antal långa sjukfall 2018
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	42,1	30,2	25,7	27,0	108
Yrkesförare	26,9	36,2	30,0	26,2	100
Tandvårdsarbete	17,8	16,8	15,4	17,1	23
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	27,8	22,6	19,3	16,9	347
Restaurang- och storköksarbete	17,0	19,4	15,6	14,9	88
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	19,7	16,7	15,3	14,6	727
Socialt arbete	19,1	16,7	17,5	14,2	171
Förskollärare och fritidspedagoger	18,6	14,5	14,9	13,5	90
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	15,6	12,5	11,9	12,9	32
Kontors- och kundserviceyrken	18,1	13,1	11,0	12,5	74
Sjuksköterskor och barnmorskor	19,8	16,5	13,8	12,1	139
Städare och fönsterputsare	19,3	18,6	13,2	11,5	41
Väktare, ordningsvakter	12,3	9,8	6,8	10,5	13
Lärare och skolläda	13,5	10,9	9,5	8,9	377
Ingenjörer och tekniker	16,2	13,6	11,9	8,8	69
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	11,0	8,7	9,8	8,8	196
Läkare	7,5	9,0	7,3	8,5	126
Chefsyrken	11,6	12,3	9,3	8,3	118
Övriga yrkesgrupper					697
Samtliga yrkesgrupper	16,4	14,6	12,7	11,8	3 536

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

I **diagram 16** och **diagram 17** visas andelen sjukfall av totalen fördelat på de vanligaste yrkesgrupperna för kvinnor respektive män inom avtalsområdet Kommuner och regioner.

Diagram 16 visar att yrkesgrupperna *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl., sjuksköterskor och barnmorskor, förskollärare och fritidspedagoger* och *barnskötare, fritidsledare, m.fl.* står för 61 procent av de långa sjukfallen inom avtalsområdet. Inkluderar man även *lärare och skolledare* och yrken inom *socialt arbete* så utgör dessa grupper 75 procent av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet.

I **diagram 17**, med motsvarande fördelning för yrkesgrupper för män är bilden inte lika tydlig, främst beroende på att yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* inte är lika dominerande som för kvinnor. De yrkesgrupper som står för den största andelen av männens långa sjukfall är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl., fastighets-skötare, expeditivsvakter, renhållningsarbetare m.fl.* och *lärare och skolledare*. Dessa tre yrkeskategorier står för 42 procent av männens långa sjukfall.

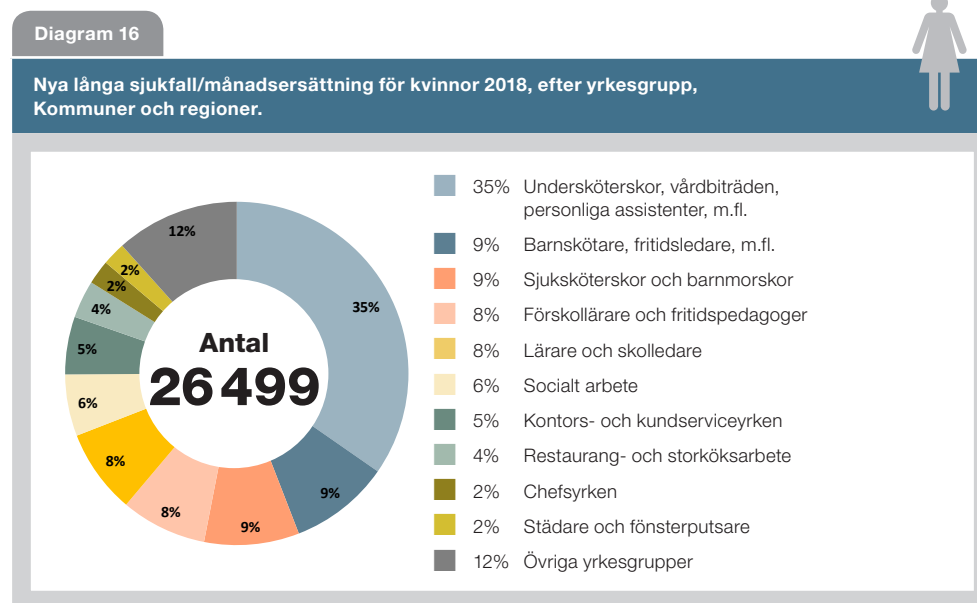
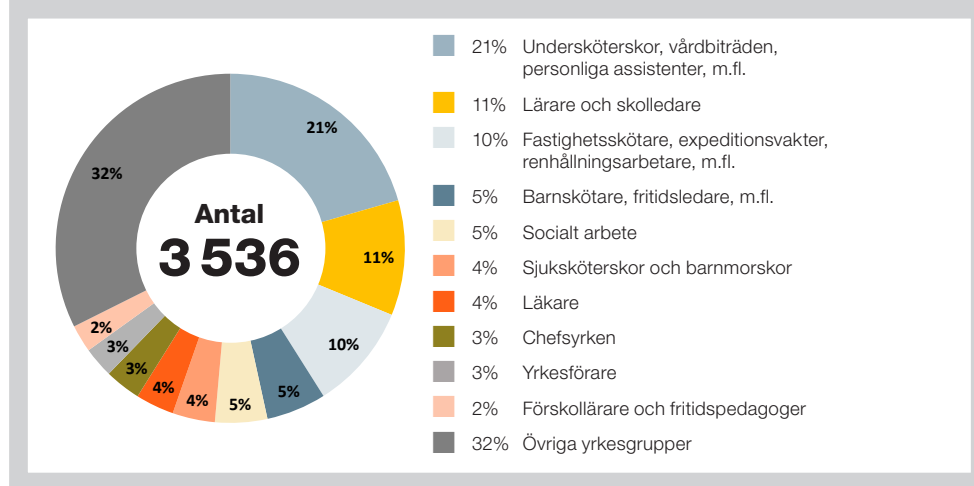

Diagram 17

Nya långa sjukfall/månadsersättning för män 2018, efter yrkesgrupp, Kommuner och regioner.

Risken att bli långvarigt sjukfrånvarande skiljer sig mellan kön och åldersgrupper. Äldre drabbas generellt i högre grad än yngre, och kvinnor i högre grad än män, av att bli långvarigt sjukfrånvarande. Den totala risken för en yrkesgrupp kan vara missvisande om åldersfördelningen är ojämn. En yrkesgrupp med en hög andel yngre anställda har då troligtvis en låg risk. För att kompensera för detta görs en så kallad åldersstandardisering. En åldersstandardisering bidrar till att jämförelser av risk för långvarig sjukfrånvaro mellan yrkesgrupper blir mer rättvisande.

Diagram 18 och **diagram 19** visar åldersstandardiseringen för kvinnor respektive män. För kvinnor inom Kommuner och regioner får åldersstandardiseringen inte några större effekter. För män däremot får flera av yrkesgrupperna med högst risk för långvarig sjukfrånvaro, exempelvis *yrkesföreare*, markant lägre risk med åldersstandardiseringen. Det beror på att dessa yrkesgrupper har en högre andel äldre än snittet för samtliga yrken inom Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO.

Diagram 18

Risk och ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för kvinnor inom Kommuner och regioner 2018.

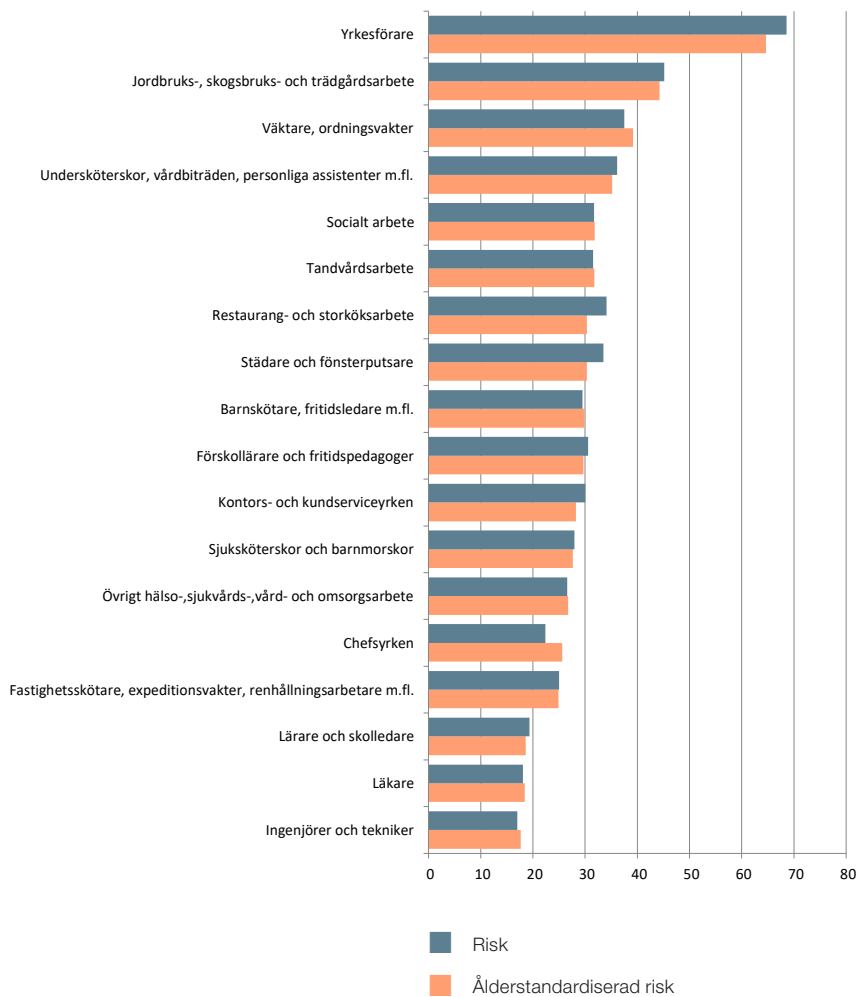
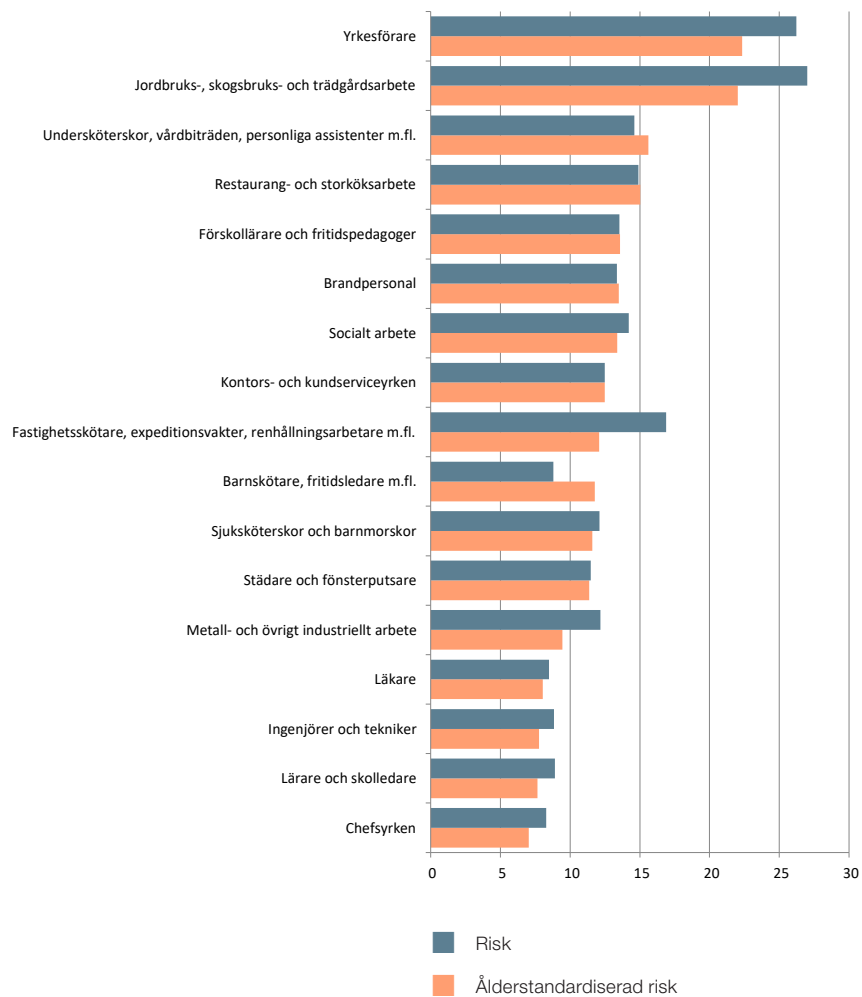

Diagram 19

Risk och ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för män inom Kommuner och regioner 2018.

Diagram 20 presenterar risken för att råka ut för långvarig sjukfrånvaro på grund av en psykisk diagnos fördelat på yrke och kön. Inom Kommuner och regioner ser vi att risken för att råka ut för ett sjukfall med psykisk diagnos, med något undantag, är minst dubbelt så hög för kvinnor som för män, oavsett yrkestillhörighet. Högst risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos har yrkesgrupperna *socialt arbete* och *yrkesförare*. Lägst risk återfinns bland *läkare* och *restaurang- och storköksarbete*.

I **tabell 16 till 18** redovisas medianlängd för de sjukfall som varat i mer än 90 dagar eller lett till månadsersättning, uppdelat på det år då sjukfrånvaron påbörjades och yrkesgrupp. Medianlängd innebär den sjukfallslängd då hälften av dessa sjukfall avslutats och hälften fortfarande pågår.

Sjukfall som har lett till månadsersättning har vid denna medianberäkning räknats som att de blev 360 dagar långa, samma längd som den maximala sjukfrånvaro som AFA Försäkring utbetalar dagsersättning för. I praktiken pågår de allra flesta månadsersättningsärenden betydligt längre än 360 dagar men för medianberäkningen saknar detta betydelse, då mer än hälften av sjukfallen för så gott som samtliga yrkesgrupper avslutas innan dag 360.

När man läser tabellerna bör man ha i åtanke att de redovisade medianlängderna inte avser samtliga sjukfall inom de olika yrkesgrupperna utan endast de sjukfall som varat i mer än 90 dagar. De flesta sjukfall avslutas dock redan innan de blivit så långa. Tabellerna är sorterade efter medianlängd 2018, med de yrkesgrupper som har högst medianlängd överst i tabellerna.

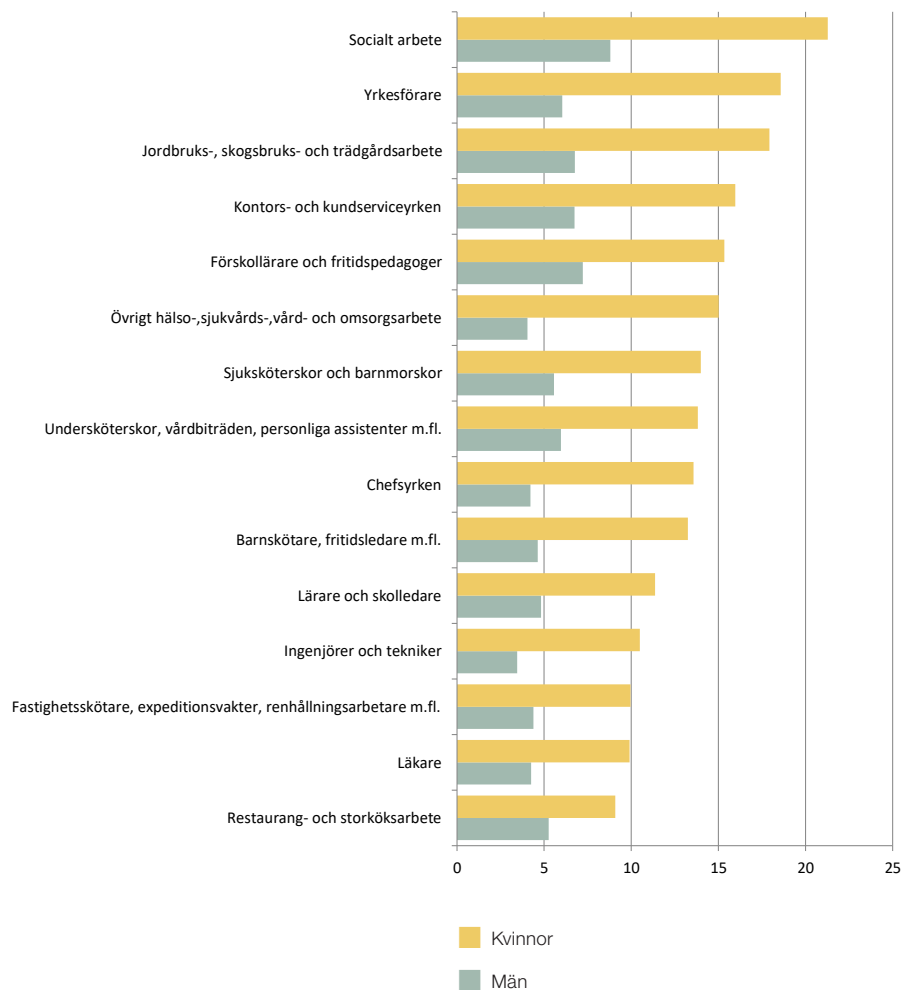
En yrkesgrupp med förhållandevis hög medianlängd men låg risk för långvarig sjukfrånvaro är *chefsyrken*. Anställda inom denna yrkesgrupp blir alltså förhållandevis sällan långvarigt sjukskrivna, men när de väl blir det blir deras sjukfall ofta långa. En hög andel psykiska diagnoser inom *chefsyrken* är en förklaring, då psykiska diagnoser ofta resulterar i långa sjukskrivningar.

Ser man till samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner har kvinnornas andelen högre medianvärde än mäns, med en mediansjukfrånvarolängd på 223 dagar, jämfört med 221 dagar för männen. För både kvinnor och män har medianlängden minskat kraftigt mellan 2015 och 2017, men ökat 2018. En väsentlig orsak till minskningen 2015–2017 är att fler sjukfall avslutas dag 180, då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden. 2018 minskade andelen sjukfall som avslutades vid dag 180 både hos AFA Försäkring och hos Försäkringskassan.

Diagram 20

Antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta 2018 efter yrkesgrupp och kön, Kommuner och regioner.

Tabell 16

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2018, efter yrkesgrupp, sorterat efter median 2018. Kommuner och regioner, kvinnor och män.

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Antal långa sjukfall 2018
Textil-, skinn och läderindustriarbete	280	225	214	319	39
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	308	238	224	258	49
Chefsyrken	283	261	242	245	722
Socialt arbete	329	271	236	244	1 711
Kontors- och kundserviceyrken	318	273	250	234	1 514
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	319	263	236	234	490
Sjuksköterskor och barnmorskor	297	251	220	234	2 510
Lärare och skolledare	293	256	226	229	2 483
Läkare	336	259	229	226	433
Förskollärare och fritidspedagoger	298	252	223	221	2 234
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	288	247	218	220	2 700
Ingenjörer och tekniker	301	254	230	216	129
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	287	229	207	214	9 913
Restaurang- och storköksarbete	273	209	192	214	1 028
Metall- och övrigt industriellt arbete	262	259	223	207	123
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	267	225	232	207	176
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	276	239	207	206	465
Tandvårdsarbete	249	253	199	206	375
Väktare, ordningsvakter	270	193	193	202	52
Städare och fönsterputsare	271	214	201	200	621
Yrkesföreare	240	206	187	188	148
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	210	180	192	180	69
Brandpersonal	179	180	180	178	69
Övriga yrkesgrupper					1 982
Samtliga yrkesgrupper	293	245	218	223	30 035

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 17

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2018, efter yrkesgrupp, sorterat efter median 2018. Kommuner och regioner, kvinnor.

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Antal långa sjukfall 2018
Socialt arbete	332	274	237	243	1 540
Chefsyrken	289	262	249	242	604
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	318	267	239	236	458
Kontors- och kundserviceyrken	319	273	249	234	1 440
Sjuksköterskor och barnmorskor	299	252	221	234	2 371
Lärare och skolledare	291	258	226	229	2 106
Läkare	337	268	242	228	307
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	276	259	234	222	118
Förskollärare och fritidspedagoger	299	250	223	221	2 144
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	290	246	219	220	2 504
Ingenjörer och tekniker	309	280	277	216	60
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	286	229	207	214	9 186
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	263	253	304	210	68
Restaurang- och storköksarbete	273	215	192	207	940
Tandvårdsarbete	248	254	198	206	352
Städare och fönsterputsare	270	212	198	200	580
Väktare, ordningsvakter	270	216	180	193	39
Yrkesförare	289	211	196	175	48
Övriga yrkesgrupper					1 634
Samtliga yrkesgrupper	294	245	219	223	26 499

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 18

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2018, efter yrkesgrupp, sorterat efter median 2018. Kommuner och regioner, män.

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Antal långa sjukfall 2018
Restaurang- och storköksarbete	272	167	193	270	88
Chefsyrken	249	253	221	263	118
Socialt arbete	320	245	229	261	171
Förskollärare och fritidspedagoger	274	313	231	231	90
Lärare och skolledare	298	247	228	231	377
Kontors- och kundserviceyrken	298	262	272	231	74
Sjuksköterskor och barnmorskor	274	245	202	230	139
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	260	252	211	223	196
Ingenjörer och tekniker	299	225	191	222	69
Läkare	319	256	221	219	126
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	360	232	199	214	32
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	293	236	213	212	727
Tandvårdsarbete	258	245	244	210	23
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	268	216	207	206	108
Väktare, ordningsvakter	250	157	248	205	13
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	276	229	199	202	347
Städare och fönsterputsare	293	218	261	195	41
Yrkesförare	226	197	182	193	100
Övriga yrkesgrupper					697
Samtliga yrkesgrupper	278	236	215	221	3 536

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Yrke och kön – arbetare i privat sektor, Svenskt Näringsliv/LO

I det här avsnittet presenterar vi statistik för de vanligaste yrkesgrupperna inom Svenskt Näringsliv/LO.

I **tabell 19** till **tabell 21** visas antal långa sjukfall och risk per 1 000 sysselsatta för sjukfall som medfört minst 90 dagars sjukfrånvaro eller sjuk- eller aktivitetsersättning, fördelat på yrkeskategori inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. **Tabell 19** innehåller fler yrkesgrupper än **tabell 20** och **tabell 21**, då vissa yrkesgrupper är för små för att delas upp per kön.

Kvinnor har, med något undantag, en högre risk för långvarig sjukfrånvaro än män. Den totala risken för samtliga yrkesgrupper inom Svenskt Näringsliv/LO har minskat mellan 2015 och 2018 för både kvinnor och män.

Yrkesförare och yrken inom bygg och industri har hög risk för långvarig sjukfrånvaro bland både kvinnor och män. *Försäljare inom handel m.m.* och *restaurang- och storköksarbete* är två stora yrkesgrupper som har låg risk för långvarig sjukfrånvaro. Det beror delvis på att det är många unga som arbetar inom dessa yrkesgrupper.

261052018

Tabell 19

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2018 och antal långa sjukfall 2018 per yrkesgrupp.
Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor och män. Sorterat efter risk 2018.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	Antal långa sjukfall 2018
Städare och fönsterputsare	41,3	40,7	32,1	34,2	2 134
Textil-, skinn och läderindustriarbete	37,2	32,6	26,4	30,3	209
Träindustriarbete	32,4	30,0	24,4	24,7	495
Livsmedelsarbete	35,9	35,7	29,3	24,3	588
Yrkesföreare	28,3	26,8	23,5	22,9	2 188
Byggnadsmålare	28,5	30,1	25,7	22,8	336
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	28,5	26,3	23,4	22,4	2 486
Metall- och övrigt industriellt arbete	27,4	26,4	21,7	21,1	5 491
Byggnadsträarbetare	22,7	21,4	19,3	18,6	993
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	22,4	22,0	18,1	18,2	1 850
Personliga assistenter	23,3	22,1	18,5	17,3	862
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	25,7	23,0	15,7	17,1	110
Pappers- och pappersmassearbetare	18,7	19,9	19,8	15,9	189
Isolerings- och VVS-montörer	17,1	15,7	16,0	15,7	423
Grafiskt arbete	14,4	14,5	13,9	14,2	107
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	20,8	16,9	16,7	13,0	829
Elektriskt arbete	14,4	14,3	11,6	12,9	667
Försäljare inom handel m.m.	16,7	15,6	13,1	12,7	3 033
Väktare, ordningsvakter	16,6	14,8	15,0	11,9	238
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	16,1	13,2	14,1	11,4	71
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	12,1	11,8	10,4	10,5	379
Restaurang- och storköksarbete	11,6	10,8	9,0	8,1	932
Övriga yrkesgrupper					1 495
Samtliga yrkesgrupper	23,8	22,6	19,3	18,6	26 105

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 20

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2018 och antal långa sjukfall 2018 per yrkesgrupp.
Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor. Sorterat efter risk 2018.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	Antal långa sjukfall 2018
Yrkesföreare	57,5	55,3	49,5	45,8	376
Träindustriarbete	63,1	52,4	44,5	45,6	129
Byggnadsträarbetare	67,5	54,9	57,3	45,1	36
Textil-, skinn och läderindustriarbete	48,8	41,2	34,0	41,6	151
Metall- och övrigt industriellt arbete	50,3	47,8	39,8	38,8	1 525
Städare och fönsterputsare	47,0	47,7	37,5	38,6	1 546
Livsmedelsarbete	55,6	56,8	43,5	36,9	303
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	46,0	42,6	34,1	36,8	51
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	29,1	36,5	38,7	36,4	100
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	49,9	43,3	37,5	34,9	788
Byggnadsmålare	48,9	55,9	41,8	34,4	47
Isolerings- och VVS-montörer	29,1	35,7	19,1	31,6	11
Elektriskt arbete	38,9	37,6	20,5	28,1	39
Pappers- och pappersmassearbetare	25,4	32,9	28,9	23,7	48
Personliga assistenter	27,7	25,9	22,3	21,4	747
Väktare, ordningsvakter	24,0	26,4	23,6	20,4	115
Grafiskt arbete	17,1	21,8	11,4	18,1	32
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	18,5	16,2	17,0	17,5	170
Försäljare inom handel m.m.	21,9	20,5	17,2	16,8	2 497
Restaurang- och storköksarbete	15,1	14,4	12,4	11,3	643
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	20,6	13,9	16,7	9,3	143
Övriga yrkesgrupper					975
Samtliga yrkesgrupper	32,0	30,2	25,8	24,9	10 472

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 21

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2015–2018 och antal långa sjukfall 2018 per yrkesgrupp.
Svenskt Näringsliv/LO, män. Sorterat efter risk 2018.

Yrkesgrupp	2015	2016	2017	2018	Antal långa sjukfall 2018
Städare och fönsterputsare	30,2	27,6	22,4	26,3	588
Byggnadsmålare	26,9	28,1	24,3	21,6	289
Träindustriarbete	27,7	26,6	21,2	21,3	366
Yrkesförare	25,7	24,2	21,1	20,7	1 812
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	23,4	22,3	19,9	19,2	1 698
Byggnadsträarbetare	22,1	21,0	18,7	18,2	957
Metall- och övrigt industriellt arbete	23,4	22,8	18,5	18,0	3 966
Livsmedelsarbete	25,9	24,8	22,1	17,8	285
Textil-, skinn och läderindustriarbete	23,5	22,1	17,8	17,7	58
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	22,3	21,6	17,6	17,7	1 750
Isolerings- och VVS-montörer	17,0	15,4	15,9	15,5	412
Pappers- och pappersmassearbetare	17,3	17,2	18,0	14,3	141
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	20,9	17,9	16,7	14,3	686
Grafiskt arbete	13,5	12,3	14,6	13,0	75
Elektriskt arbete	13,7	13,7	11,4	12,5	628
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	19,2	17,2	10,3	11,7	59
Väktare, ordningsvakter	13,1	10,0	11,6	8,6	123
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	9,9	10,3	8,1	7,9	209
Personliga assistenter	12,0	12,6	9,4	7,8	115
Försäljare inom handel m.m.	8,0	7,4	6,3	6,0	536
Restaurang- och storköksarbete	7,6	6,9	5,4	5,0	289
Övriga yrkesgrupper					591
Samtliga yrkesgrupper	20,2	19,2	16,5	16,0	15 633

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

I **diagram 21** och **diagram 22** visas andel sjukfall av totalen fördelat på yrkesgrupper för kvinnor respektive män inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO.

Diagram 21 visar att yrkesgrupperna *försäljare inom detaljhandeln, metall- och övrigt industriellt arbete* och *städare och fönsterputsare* står för över hälften av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet. Inkluderar man även *personliga assistenter, godshanterings- och lagerarbete* samt *restaurang och storköksarbete* kommer man upp i över 70 procent av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet.

Diagram 22 visar motsvarande fördelning på yrkesgrupper för män. Sjukfallen är inte lika koncentrerade till ett fåtal stora yrkesgrupper som de är för kvinnor. De yrkesgrupper som står för den största andelen av männens långa sjukfall är *metall- och övrigt industriellt arbete, yrkesförare, godshanterings- och lagerarbete* och *betong-, bygg- och anläggningsarbete*. Dessa fyra yrkeskategorier står för nära 60 procent av männens långa sjukfall.

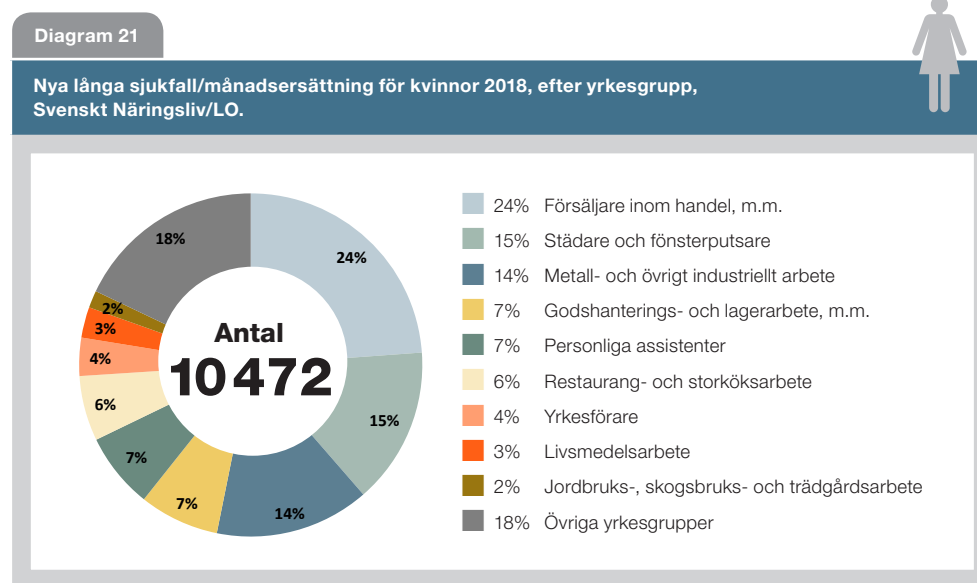
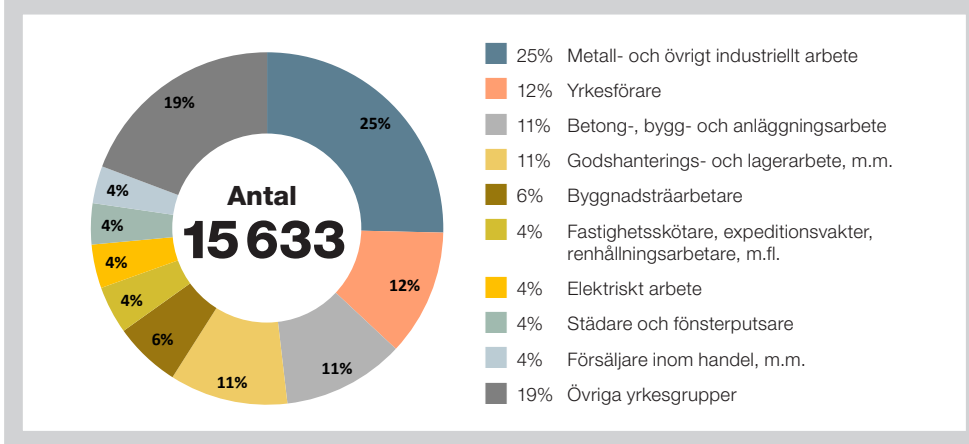

Diagram 22

Nya långa sjukfall/månadsersättning för män 2018, efter yrkesgrupp, Svenskt Näringsliv/LO.

Diagram 23 och **diagram 24** visar den åldersstandardiserade risken för långvarig sjukfrånvaro för olika yrkeskategorier inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO för kvinnor och män.

Risken för långvarig sjukfrånvaro skiljer sig mellan kön och åldersgrupper. Äldre drabbas generellt i högre grad än yngre, och kvinnor i högre grad än män, av att bli långvarigt sjukfrånvarande. Den totala risken för en yrkesgrupp kan vara missvisande om åldersfördelningen är ojämn. En yrkesgrupp med en hög andel yngre anställda har då troligtvis en låg risk. För att kompensera för detta görs en så kallad åldersstandardisering. En åldersstandardisering bidrar till att jämförelser av risk mellan yrkesgrupper blir mer rättvisande.

I **diagram 23** visas åldersstandardiseringen för kvinnor. I yrkesgrupper där många kvinnor arbetar får vi i flera fall en annorlunda bild av risken med en åldersstandardisering. Bland annat får kvinnor inom *restaurang- och storköksarbete* och *försäljare inom handel m.m.* högre risk för långa sjukfall efter åldersstandardisering.

I **diagram 24** visas motsvarande för män. I yrkesgrupper där många män arbetar får vi också en annan bild av risken med åldersstandardiseringen. Även för män ser vi den största effekten i yrkesgruppen *restaurang- och storköksarbete*, men också yrken som *städare och fönsterputsare* och *livsmedelsarbete* får högre risk med en åldersstandardisering. En omvänd effekt ser vi hos exempelvis *yrkesförare* och *pappers- och pappersmassarbetare*, där risken blir lägre efter åldersstandardisering.

Diagram 23

Risk och ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO 2018.

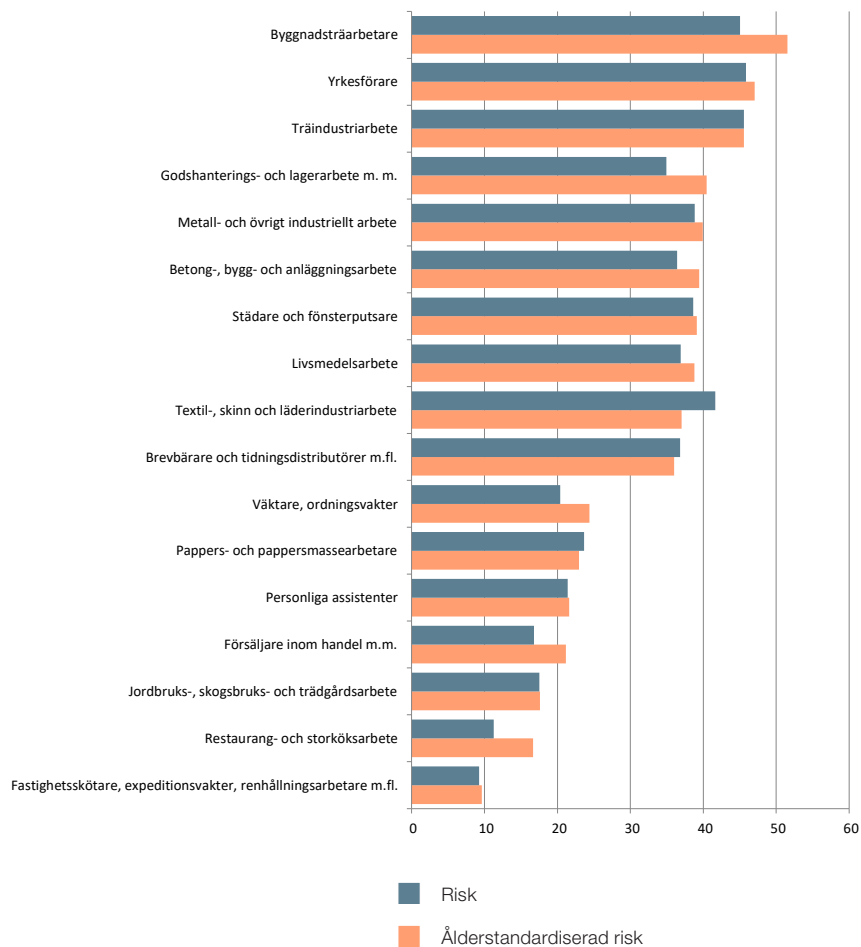

Diagram 24

Risk och ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för män inom Svenskt Näringsliv/LO 2018.

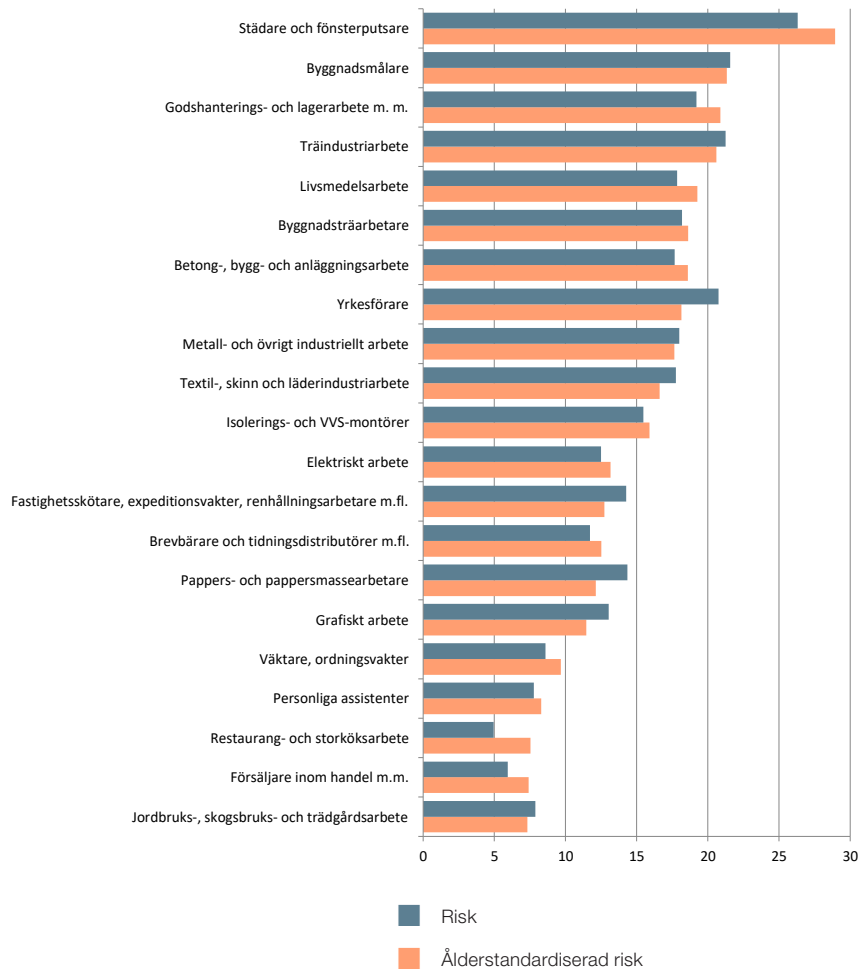
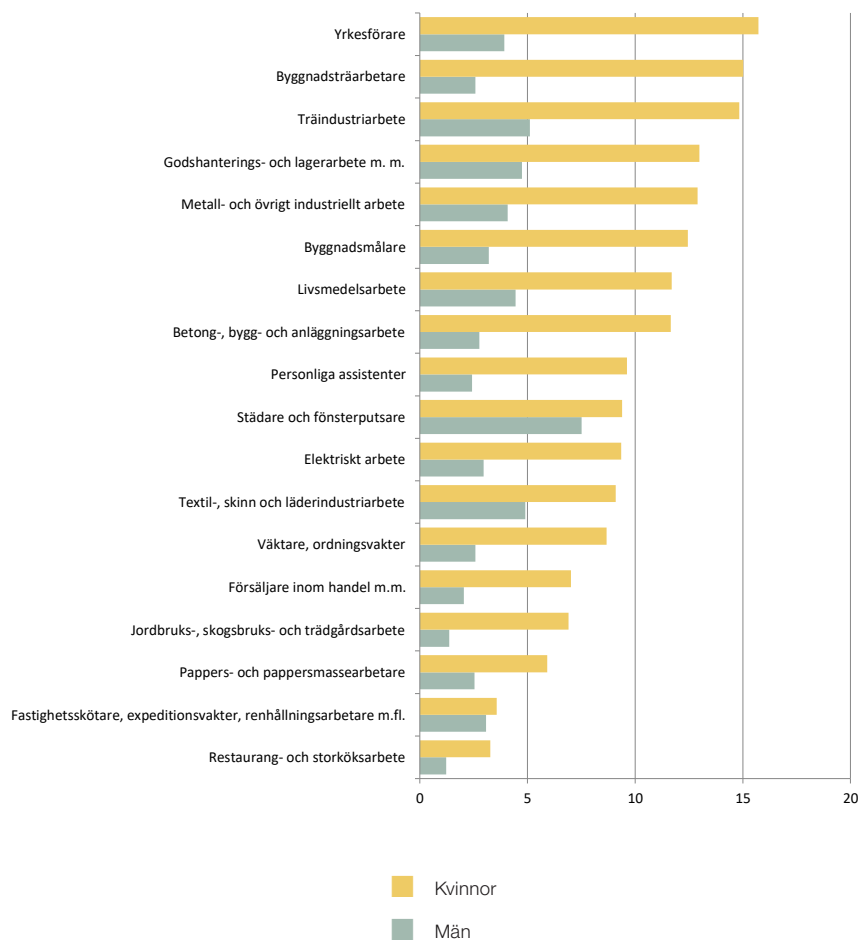

Diagram 25

Antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta 2018 efter yrkesgrupp och kön, Svenskt Näringsliv/LO.

I **diagram 25** presenteras risken för att råka ut för långvarig sjukfrånvaro på grund av en psykisk diagnos, fördelat på yrke och kön inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO.

Inom avtalsområdet ser vi att risken för att råka ut för ett långvarigt sjukfall med psykisk diagnos, med något undantag, är minst dubbelt så hög för kvinnor, oavsett yrkestillhörighet. Även mellan olika yrkesgrupper är skillnaden stor. För kvinnor har *byggnadsträarbetare* och *yrkesförare* den högsta risken medan *städare* och *fönsterputsare* har högst risk bland män.

I **tabell 22 till 24** redovisas medianlängd för de sjukfall som varat i mer än 90 dagar eller lett till månadsersättning uppdelat på det år då sjukfrånvaron påbörjades och yrkesgrupp. Medianlängd innebär den sjukfallslängd då hälften av dessa sjukfall avslutats och hälften fortfarande pågår. Sjukfall som har lett till månadsersättning har vid denna medianberäkning räknats som att de blev 360 dagar långa, samma längd som den maximala sjukfrånvaro AFA Försäkring utbetalar dagsersättning för.

I praktiken pågår de allra flesta månadsersättningsärenden betydligt längre än 360 dagar men för medianberäkningen saknar detta betydelse, då mer än hälften av sjukfallen för samtliga yrkesgrupper avslutas innan dag 360. När man läser tabellerna bör man ha i åtanke att de redovisade medianlängderna inte avser samtliga sjukfall inom de olika yrkesgrupperna utan endast de sjukfall som varat i mer än 90 dagar. De flesta sjukfall avslutas redan innan de blivit så långa. Tabellerna är sorterade efter medianlängd 2018, med de yrkesgrupper som har längst medianlängd överst i tabellerna.

Ser man till samtliga yrkesgrupper inom Svenskt Näringsliv/LO har kvinnor något högre medianvärde än män, med en längd på 190 dagar, jämfört med 181 för männen. För både kvinnor och män har medianlängden minskat kraftigt mellan 2015 och 2017, och ökat 2018. En väsentlig orsak till minskningen 2015–2017 är att fler sjukfall avslutas dag 180, då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden. 2018 minskade andelen sjukfall som avslutades vid dag 180 både hos AFA Försäkring och hos Försäkringskassan.

261052018

Tabell 22

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2018, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2018. Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor och män.

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Antal långa sjukfall 2018
Personliga assistenter	243	205	195	201	862
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	196	187	182	198	110
Pappers- och pappersmassearbetare	214	203	180	197	189
Städare och fönsterputsare	250	197	184	194	2 134
Försäljare inom handel m.m.	234	203	187	193	3 033
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	247	218	186	191	829
Restaurang- och storköksarbete	243	202	194	190	932
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	212	203	180	189	379
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	162	202	180	189	71
Väktare, ordningsvakter	230	181	180	189	238
Textil-, skinn och läderindustriarbete	251	193	180	187	209
Grafiskt arbete	199	182	185	186	107
Yrkesföreare	211	187	180	185	2 188
Isolerings- och VVS-montörer	202	180	166	182	423
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	210	185	180	181	2 486
Metall- och övrigt industriellt arbete	221	182	180	180	5 491
Träindustriarbete	215	181	180	180	495
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	194	180	180	180	1 850
Byggnadsmålare	205	179	176	180	336
Byggnadsträarbetare	194	180	173	180	993
Livsmedelsarbete	208	191	180	180	588
Elektriskt arbete	180	180	175	174	667
Övriga yrkesgrupper					1 495
Samtliga yrkesgrupper	220	188	180	184	26 105

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 23

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2018, efter yrkesgrupp, sorterat efter median 2018. Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Antal långa sjukfall 2018
Isolerings- och VVS-montörer	360	150	182	272	11
Grafiskt arbete	181	184	185	225	32
Byggnadsträarbetare	217	174	180	203	36
Personliga assistenter	245	205	192	202	747
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	280	226	217	200	143
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	188	201	193	197	51
Väktare, ordningsvakter	219	182	202	196	115
Försäljare inom handel m.m.	236	202	187	195	2 497
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	229	243	184	195	170
Städare och fönsterputsare	249	192	185	194	1 546
Byggnadsmålare	179	172	162	194	47
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	180	180	181	191	100
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	212	182	182	189	788
Restaurang- och storköksarbete	256	196	195	187	643
Metall- och övrigt industriellt arbete	231	194	186	182	1 525
Pappers- och pappersmassearbetare	232	236	183	180	48
Textil-, skinn och läderindustriarbete	251	216	180	180	151
Yrkesföreare	214	190	180	180	376
Elektriskt arbete	196	192	164	180	39
Livsmedelsarbete	208	198	180	175	303
Träindustriarbete	206	192	175	172	129
Övriga yrkesgrupper					975
Samtliga yrkesgrupper	235	197	185	190	10 472

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 24

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2018, efter yrkesgrupp, sorterat efter median 2018. Svenskt Näringsliv/LO, män.

Yrkesgrupp	Median 2015	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Antal långa sjukfall 2018
Textil-, skinn och läderindustriarbete	245	180	180	204	58
Restaurang- och storköksarbete	231	209	190	198	289
Pappers- och pappersmassearbetare	212	202	180	198	141
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	198	180	180	198	59
Städare och fönsterputsare	252	216	183	195	588
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	241	216	180	190	686
Yrkesförare	210	186	180	188	1 812
Personliga assistenter	237	205	221	186	115
Försäljare inom handel m.m.	231	206	187	186	536
Grafiskt arbete	210	182	185	184	75
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	202	196	180	183	209
Isolerings- och VVS-montörer	201	180	166	181	412
Livsmedelsarbete	208	181	180	180	285
Träindustriarbete	224	180	180	180	366
Metall- och övrigt industriellt arbete	215	180	180	180	3 966
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	195	180	180	180	1 750
Väktare, ordningsvakter	239	180	180	180	123
Byggnadsmålare	207	180	178	180	289
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	209	186	176	180	1 698
Byggnadstråarbetare	192	180	172	180	957
Elektriskt arbete	180	180	177	174	628
Övriga yrkesgrupper					591
Samtliga yrkesgrupper	210	182	180	181	15 633

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Långvariga sjukfall 2007–2018 efter avtals- område, ålder och kön

I **diagram 26 till 29** redovisas långvariga sjukfall fördelat på ålder över tid, med separata redovisningar per kön och avtalsområde. Som nämnts i tidigare avsnitt ökar risken generellt att drabbas av ett långvarigt sjukfall ju äldre de anställda blir.

Över lag har kvinnor högre risk för långvarig sjukfrånvaro än män. Fram till 2009 såg vi en minskande sjukfrånvaro för alla åldersgrupper, båda könen och båda avtalsområdena. 2010 vände utvecklingen och sjukfrånvaron började öka. Ökningen fortsatte fram till och med 2015. Under 2016 avstannade ökningen av den sammanlagda sjukfrånvaron för samtliga åldersgrupper. Detta gällde både kvinnor och män inom både Kommuner och regioner och inom Svenskt Näringsliv/LO. Under 2017 och 2018 fortsatte den långa sjukfrånvaron att minska. För åldersgruppen 16–25 år minskade dock inte sjukfrånvaron 2018. Åldersgruppen 16–25 år har fortfarande lägst risk för långvarig sjukfrånvaro men skillnaden jämfört med övriga åldersgrupper har minskat över tid.

Diagram 26 redovisar utvecklingen för kvinnor inom avtalsområdet Kommuner

och regioner för åren 2007–2018. Den långvariga sjukfrånvaron fortsatte minska 2018, med undantag för den yngsta åldersgruppen 16–25 år, där sjukfrånvaron ökade.

Diagram 27 redovisar utvecklingen för män inom avtalsområdet Kommuner och regioner för åren 2007–2018. Den långvariga sjukfrånvaron har fortsatt att minska 2018 med undantag för de yngsta och de äldsta männen, där sjukfrånvaron låg kvar på ungefär samma nivå som 2017.

Diagram 28 redovisar utvecklingen för kvinnor inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO för åren 2007–2018. Den långa sjukfrånvaron har fortsatt minska 2018 för samtliga åldersgrupper förutom kvinnor 16–25 år. Störst minskning sedan 2015 har skett för kvinnor 35–46 år.

Diagram 29 redovisar utvecklingen för män inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO för åren 2007–2018. Män 16–25 år och 26–35 år hade ungefär samma risk för långvarig sjukfrånvaro 2018 som 2017. För övriga åldersgrupper minskade risken för långvarig sjukfrånvaro mellan 2017 och 2018.

Diagram 26

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta kvinnor, efter åldersgrupp, Kommuner och regioner.

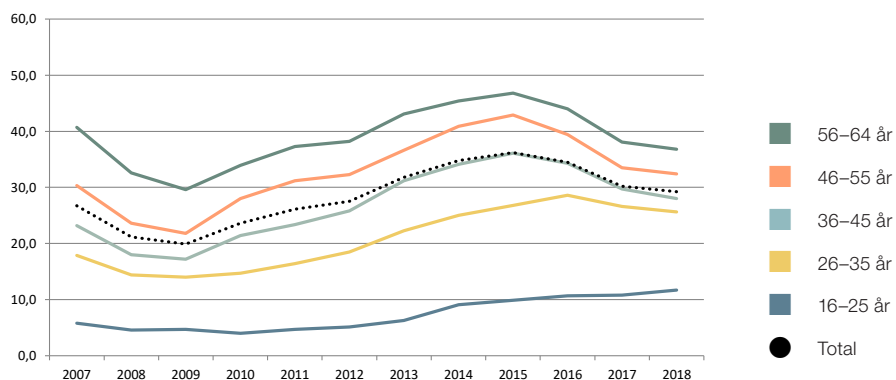

Diagram 27

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta män, efter åldersgrupp, Kommuner och regioner.

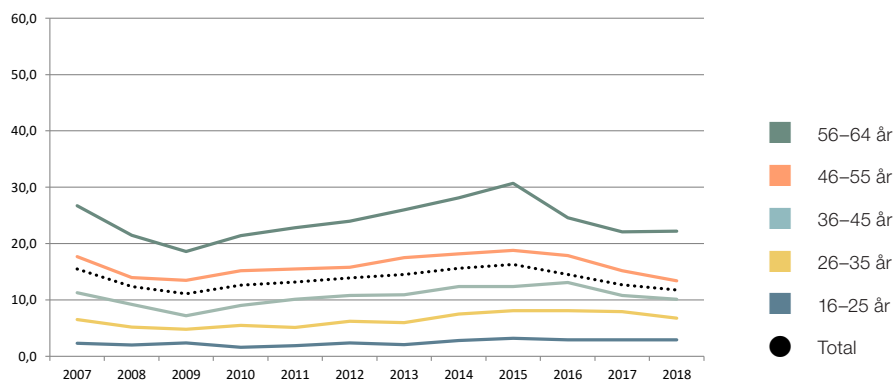

Diagram 28

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta kvinnor, efter åldersgrupp, Svenskt Näringsliv/LO.

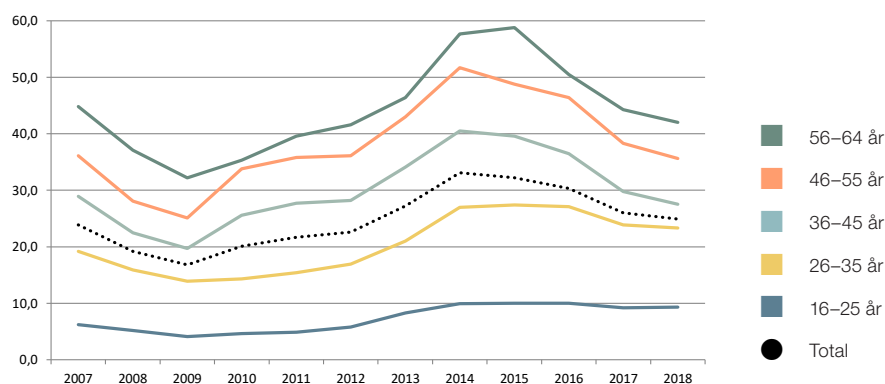
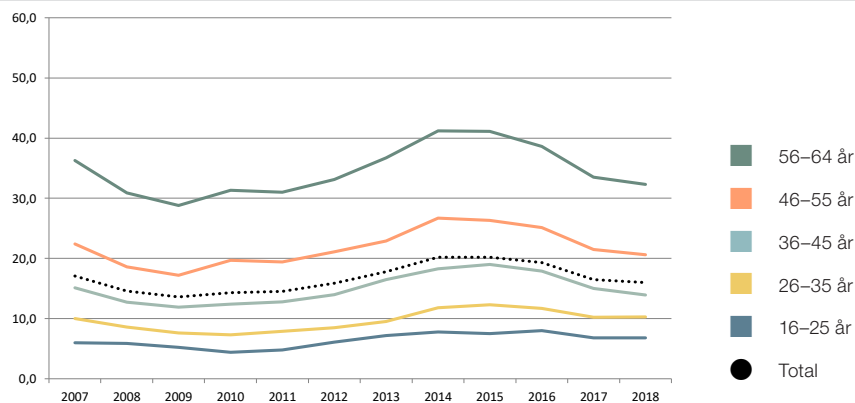

Diagram 29

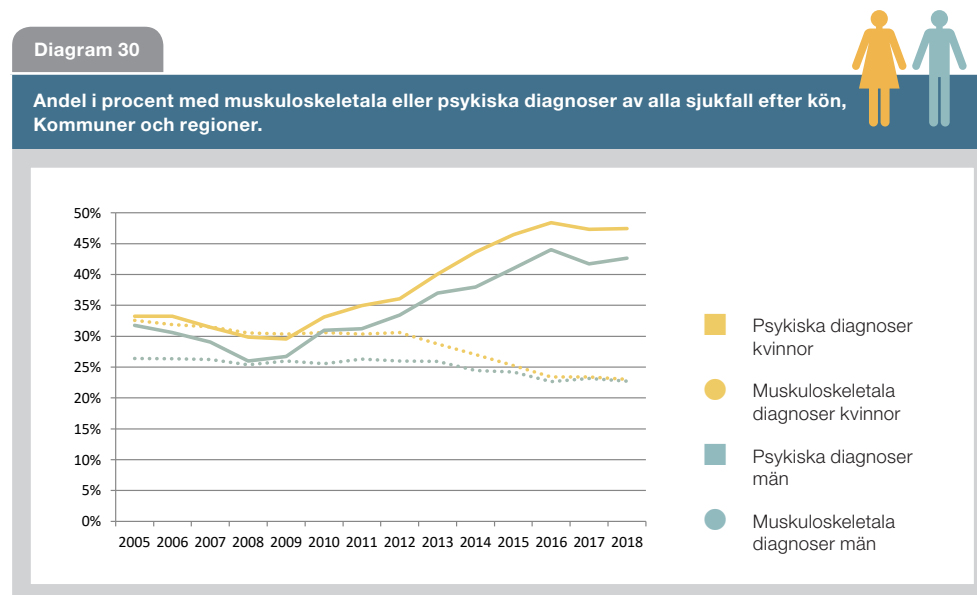
Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta män, efter åldersgrupp, Svenskt Näringsliv/LO.

Psykiska och muskuloskeletala diagnoser över tid

Diagram 30 och **diagram 31** visar den procentuella fördelningen av de två vanligaste diagnoserna, *psykiska* och

muskuloskeletala diagnoser, vid långa sjukfall för åren 2005–2018. Diagrammen är uppdelade efter kön och avtalsområde.

Diagram 30 visar utvecklingen inom avtalsområdet kommuner och regioner. Andelen *psykiska diagnoser* ökade fram till och med 2016 för både kvinnor och män, men har det senaste året

stabiliserats. *Psykiska diagnoser* är fortfarande den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro inom Kommuner och regioner.

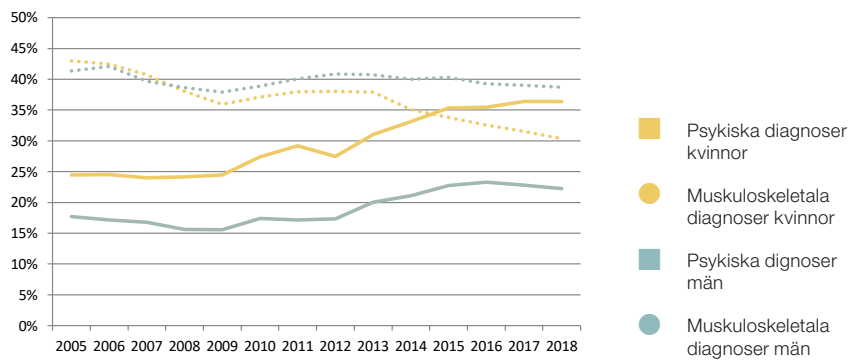
Diagram 31 visar utvecklingen inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Andelen *psykiska diagnoser* för kvinnor har nu gått om andelen *muskuloskeletala diagnoser*. För män har andelen *psykiska*

diagnoser ökat fram till och med 2016, men är ännu inte i närheten av andelen *muskuloskeletala diagnoser*. *Muskuloskeletala diagnoser* är den vanligaste diagnosen för avtalsområdet i sin helhet.

Diagram 31

Andel i procent med muskuloskeletala eller psykiska diagnoser av alla sjukfall efter kön, Svenskt Näringsliv/LO.

De långa sjukfallens fördelning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos

I **diagram 32 till 35** redovisas sjukfallen efter ålder och diagnoskapitel för åren 2017 och 2018. De fyra diagrammen är uppdelade efter avtalsområde och kön.

Diagram 32 visar de oftast förekommande diagnoserna för kvinnor anställda inom Kommuner och regioner. Upp till 55 år dominerar *psykiska diagnoser*. Därefter ökar andelen *muskuloskeletala diagnoser* och blir då ungefär lika vanligt förekommande som *psykiska diagnoser*. För män inom Kommuner och regioner ser vi i **diagram 33** ett liknande mönster. För män över 55 år är *cirkulationsorganens sjukdomar* den tredje vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro.

Diagram 34 och **diagram 35** visar de vanligaste förekommande diagnoserna fördelade efter ålder och kön för anställda inom Svenskt Näringsliv/ LO. Från 46 års ålder är *muskuloskeletala diagnoser* vanligast bland kvinnor som arbetar inom avtalsområdet. Bland kvinnor under 46 år är *psykiska diagnoser* vanligast. Bland män inom Svenskt Näringsliv/LO är det *muskuloskeletala diagnoser* som är dominerande i alla åldersgrupper från 36 års ålder. För män mellan 26 och 35 år är *psykiska diagnoser* vanligast. I åldersgruppen 16–25 år är *psykiska diagnoser*, *muskuloskeletala diagnoser* samt *skador och förgiftningar* ungefär lika vanligt förekommande. Unga kvinnor har en betydande andel *graviditetsrelaterade diagnoser*.

Diagram 32

Nya sjukfall för kvinnor med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2017 och 2018, efter de vanligaste diagnoskapitlen och åldersgrupp, Kommuner och regioner.

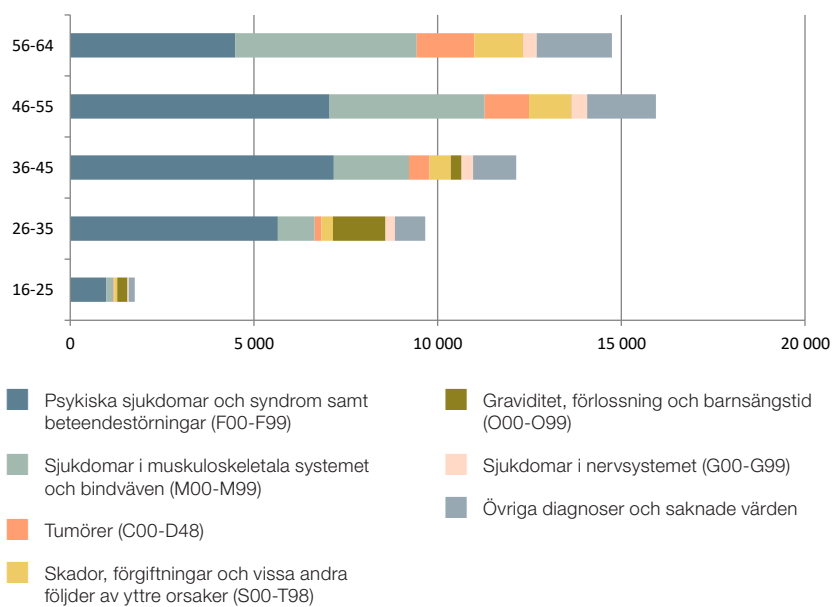

Diagram 33

Nya sjukfall för män med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2017 och 2018, efter de vanligaste diagnoskapitlen och åldersgrupp, Kommuner och regioner.

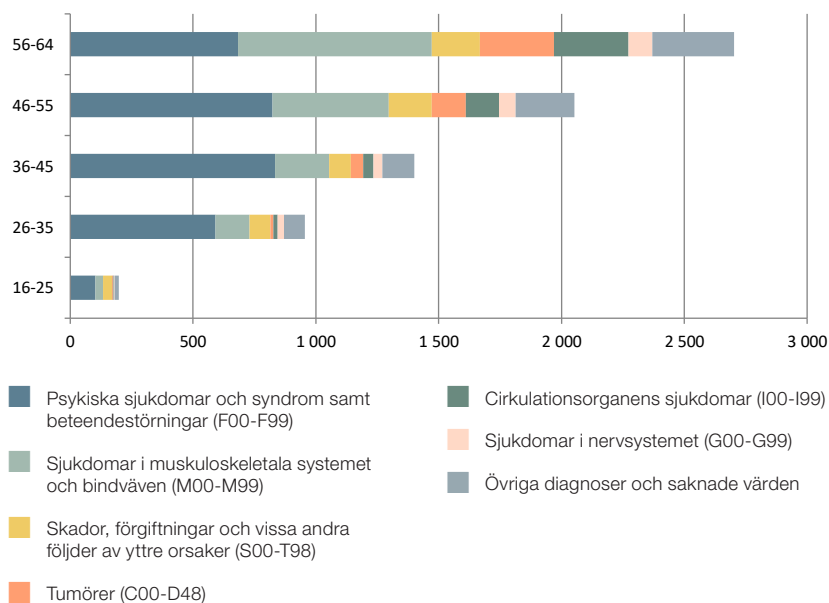

Diagram 34

Nya sjukfall för kvinnor med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2017 och 2018, efter de vanligaste diagnoskapitlen och åldersgrupp, Svenskt Näringsliv/LO.

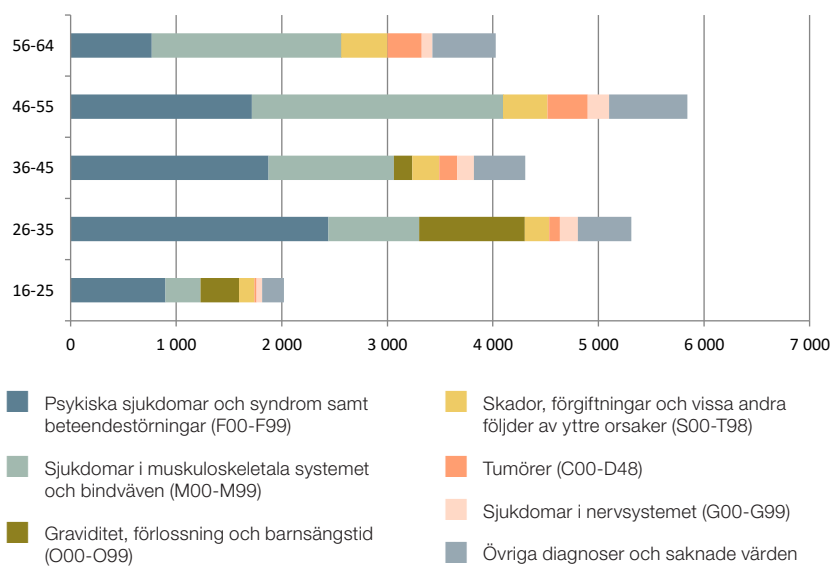
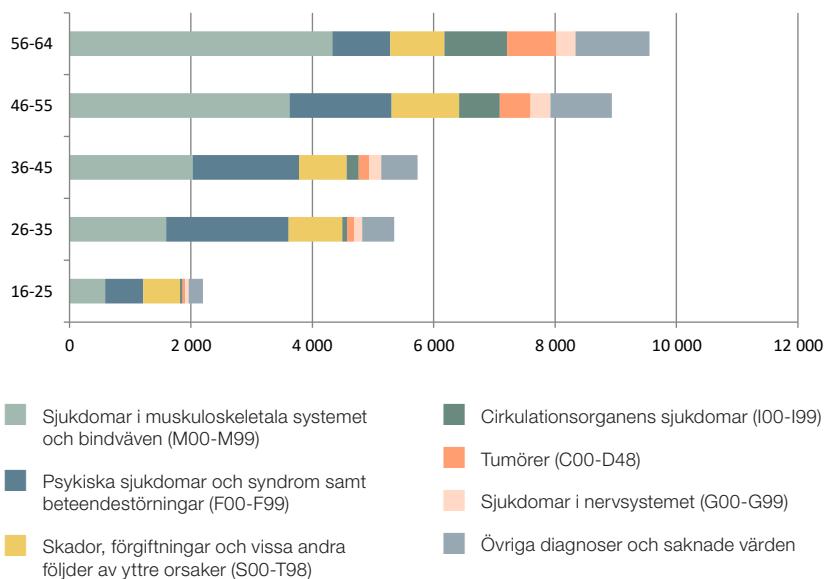

Diagram 35

Nya sjukfall för män med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2017 och 2018, efter de vanligaste diagnoskapitlen och åldersgrupp, Svenskt Näringsliv/LO.

Sjukfall som medfört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2015–2017

I **tabell 25** redogörs för antalet sjukfall som leder till månadsersättning per 1 000 sysselsatta.

Årtalen avser de år som sjukfallet som leder till månadsersättning börjar och inte det år som månadsersättningen beviljas. Statistiken är avläst med två års eftersläpning och redovisas därför till och med 2017.

Det har skett en betydande minskning av antalet sjukfall som leder till

månadsersättning de senaste åren, både inom Kommuner och regioner och inom Svenskt Näringsliv/LO. Detta sammanfaller med en minskning av antalet nybeviljade sjukersättningar hos Försäkringskassan. Ökad andel avslag på ansökan om sjukersättning är en förklaring. En annan förklaring är att sjukersättning börjat beviljats senare i sjukfall efter att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen avskaffades i början av 2016.

Tabell 25

Nya sjukfall som har lett till månadsersättning 2015–2017 per 1 000 sysselsatta efter kön och avtalsområde.

	Kön	Risk 2015	Risk 2016	Risk 2017	Antal sjukfall 2017
Kommuner och regioner	Kvinnor	0,7	0,3	0,2	179
	Män	0,6	0,3	0,2	54
	Total	0,7	0,3	0,2	233
Svenskt Näringsliv/LO	Kvinnor	0,8	0,4	0,2	83
	Män	0,6	0,3	0,2	181
	Total	0,7	0,3	0,2	264

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Diagram 36 visar antalet fall av långvarig sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta 2018 fördelat på län och kön. Den regionala spridningen av antalet långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta totalt visas i form av en kartbild (**karta 2**).

Totalt var risken högst i Västmanlands län med 25,9 sjukfall per 1 000 sysselsatta och lägst i Stockholms län med 17,9 sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Kvinnor hade 2017 fler långa sjukfall per 1 000 sysselsatta än män i samtliga län. Under 2018 var risken för kvinnor högst i Västmanlands län med 33,5 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta. Lägst risk

för kvinnor hade Stockholms län med 24,0. Även för män var risken högst i Västmanlands län med 18,3 och lägst i Stockholms län med 11,9.

Störst skillnad mellan könen hade Dalarnas län, där skillnaden var nära 16 sjukfall per 1 000 sysselsatta. Minst skillnad mellan könen hade Skåne län, med en skillnad på drygt 10 sjukfall per 1 000 sysselsatta.

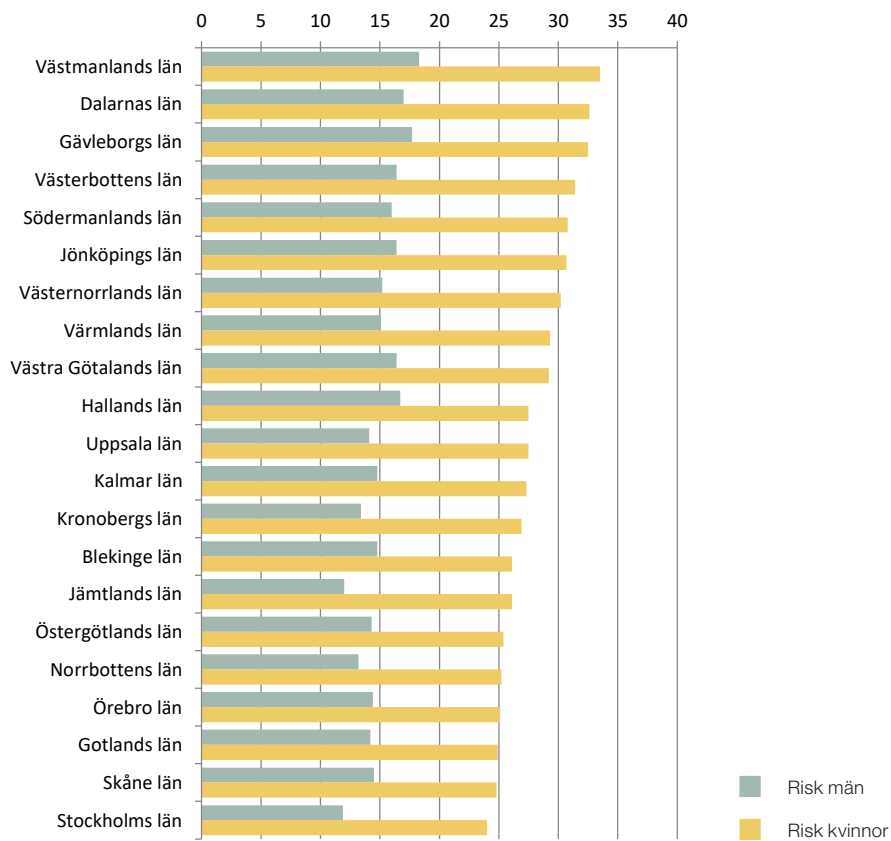
Skillnaden mellan länen kan delvis förklaras av skillnader i näringslivsstrukturen. Risken är beräknad efter var den sjukskrivna bor och inte utifrån var arbetsplatsen är belägen.

33.5 **18.3** PER 1000

Diagram 36

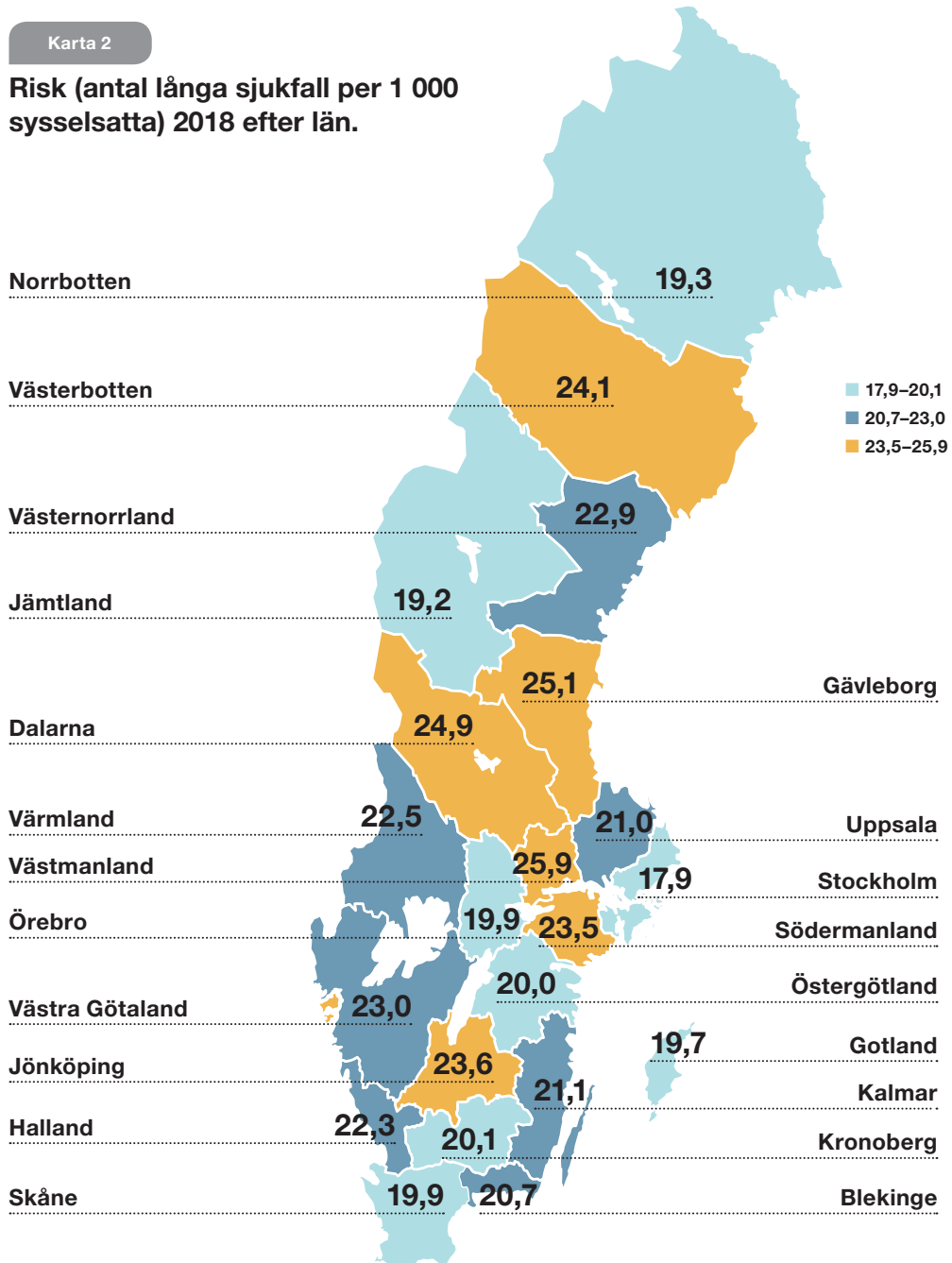
Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) 2018 efter län och kön.

Karta 2

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) 2018 efter län.

Uppgifter i vårt skaderegister – metod och urval

Händelseförlopp – hur gick arbetsolyckan till?

För varje arbetsolycksfall registreras information om hur olyckan gick till och hur skadan uppstod. Vid anmälan får den skadade svara på tre frågor:

1. Vad sysslade du med när olyckan inträffade?
2. Vad orsakade olyckan?
3. Vad gjorde du dig illa på (hur uppstod skadan)?

Den skadade får möjlighet att med egna ord svara på frågorna i fritext. En fritextbeskrivning av händelseförloppet ger goda möjligheter att specificera detaljer som är viktiga för att veta vilka praktiska skadeförebyggande åtgärder man kan ta till för att olycksfall ska kunna undvikas i framtiden.

Sedan 2005 registreras svaren som löpande fritext. I rapporten har händelseförloppen klassificerats direkt med ledning av de fritextbaserade svaren.

Beräkning av risk, antal fall per 1 000 sysselsatta

För att identifiera de yrkesgrupper i arbetslivet som oftare råkar ut för arbetsskada och/eller långvarig sjukfrånvaro än andra har vi beräknat hur många fall som inträffar per 1 000 sysselsatta (i åldrarna 16–64 år) och år. Uppgift om antal sysselsatta fördelat på kön, åldersgrupp, näringsgren, yrkeskod och sektor kommer från Statistiska centralbyråns, SCB:s, yrkesregister.²

Ålderstandardisering

Förekomsten av sjukdomar påverkas av ålder och kön. Även risken för att drabbas av olika typer av arbetsolyckor kan påverkas av ålder och kön. Den som vill jämföra sjukdomsfrekvens mellan yrkesgrupper behöver ta hänsyn till eventuella skillnader i ålder och kön mellan grupperna. I rapporten har vi beräknat en ålderstandardiserad risk för olika yrkesgrupper och kön att drabbas av långvarig sjukfrånvaro.

Vi har också beräknat risken att drabbas av olika typer av arbetsolycksfall i förhållande till genomsnittet för olika åldersgrupper och kön. I exemplet nedan beräknas den risken i förhållande till genomsnittet för kvinnor i åldersgruppen 26–35 år.

EXEMPEL

(Fiktiva siffror)

- Totalt antal sysselsatta kvinnor är 100 000
- I åldersgruppen 26–35 år finns det 20 000 sysselsatta kvinnor
- Det totala antalet olycksfall för kvinnor är 1 500
- Antalet olycksfall för kvinnor i åldersgruppen 26–35 år är 600

A Risken för kvinnor att drabbas av ett olycksfall

$$\frac{\text{Antal olycksfall för kvinnor i alla åldrar}}{\text{Antal sysselsatta kvinnor i alla åldrar}} = \frac{1\,500}{100\,000} = 0,015$$

B Risken för kvinnor i åldern 26–35 år att drabbas av ett olycksfall

$$\frac{\text{Antal olycksfall för kvinnor i åldern 26–35 år}}{\text{Antal sysselsatta kvinnor i åldern 26–35 år}} = \frac{600}{20\,000} = 0,03$$

$$\frac{\text{B}}{\text{A}} = \frac{0,03}{0,015} = 2,0$$

Med liknande räkneexempel för kvinnor i genomsnitt (alla åldrar) blir risken 1,0 att drabbas av ett olycksfall. Detta betraktas då som ett normalvärde. Risken för kvinnor i åldern 26–35 år är alltså dubbelt så hög som för kvinnor generellt (normalvärde).

Läsuppgifter

I de tabeller där vi redovisar länsstatistik är det efter uppgift om var den skadade bor, inte geografiskt efter var skadan inträffade.

Preliminära uppgifter

Om inte annat anges utgår statistikbearbetningarna i årets rapport från de ärenden som rapporterats in och godkänts av AFA Försäkring till och med december 2018. Statistiken redovisas per det år då olycksfallet eller sjukskrivningen inträffade. Arbetsjukdomarna redovisas för det år sjukdomen visade sig. Uppgifterna för de senaste åren är ofullständiga, då det finns viss eftersläpning i inflödet av ärenden.

Dessutom sker, särskilt när det gäller de senaste åren, en viss förskjutning av skadornas allvarlighet. Det kan i en del fall dröja flera år innan det står klart vilka medicinska, ekonomiska och individuella konsekvenser en viss skada eller sjukdom kommer att medföra. Detta försvårar jämförelser av skadeutvecklingen över tid. I slutet av varje avsnitt redovisar vi ett antal tidsserier där varje år har avlästs ett eller två år efter det att skadan/sjukskrivningen inträffade.

²Yrkesregistret baseras på SCB:s befolkningsregister (RTB), sysselsättningsregister (SREG), aktivitetsregister (AREG) samt register över befolkningens utbildning (UREG). Yrkesuppgiften kommer från ett tjugotal källor, men i första hand hämtas uppgifter för anställda från SCB:s årliga officiella lönestrukturstatistik.

Bilagor

Bilaga 1

Tabell 26

Arbetsolycksfall som orsakat dödsfall 2018.	
Händelse	Antal
Något ramlar, tippar, välter eller rasar	6
Ramla, oklart inne/ute	4
Lasta, lossa, bära eller flytta	3
Drunkning	2
Använda verktyg eller maskin (handhållen)	1
Hetta, eld, explosion, svets, el eller kyla	1
Kemikalie	1
Maskiner för bearbetning och framställning	1
Skogsröjningsarbete	1
Trafikolycka	1
Tåg, tunnelbana, spårvagn	1
Övriga händelser	1
Total	23

Bilaga 2a

Tabell 27

Arbetsjukdomar som orsakat dödsfall med insjuknandeår 2009–2018, efter diagnos.	
Diagnos	Antal
Andningsorganens sjukdomar (J00-J99)	7
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	4
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99)	3
Cirkulationsorganens sjukdomar (I00-I99)	1
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker (S00-T98)	1
Tumörer (C00-D48)	158
Total	174

Bilaga 2b

Tabell 28

Arbetssjukdomar som orsakat dödsfall med insjuknandeår 2009–2018, efter yrkesgrupp.

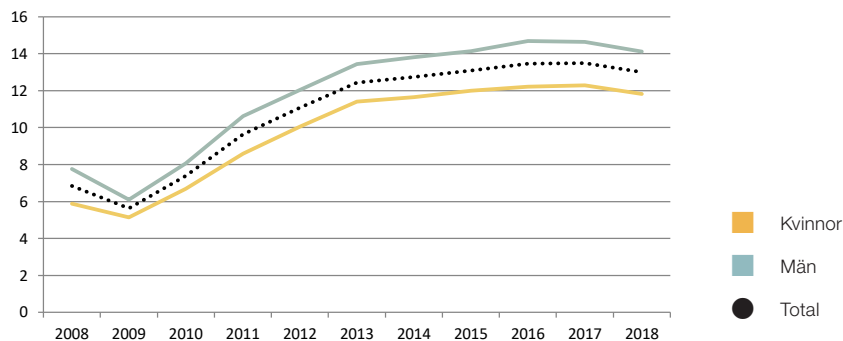
Yrkesgrupp	Antal
Metall- och övrigt industriellt arbete	52
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	24
Isolerings- och VVS-montörer	19
Elektriskt arbete	15
Byggnadstråarbetare	14
Ingenjörer och tekniker	8
Byggnadsmålare	7
Yrkesförare	6
Brandpersonal	3
Försäljare inom handel m.m.	2
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	2
Lärare och skolledare	2
Poliser	2
Fastighetsmäklare, fastighetsförvaltare m.fl.	2
Chefer för övriga mindre företag och enheter	2
Administrativa assistenter	2
Däckspersonal, lotsar och fartygsbefäl	1
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	1
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	1
Läkare	1
Sjuksköterskor och barnmorskor	1
Träindustriarbete	1
Resebyrå- och turistbyråtjänstemän	1
Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.	1
Övriga administrations- och servicechefer, nivå 2	1
Forsknings- och utvecklingschefer	1
Förvaltare inom skogsbruk och lantbruk m.fl.	1
Driftchefer inom tillverkning, el-, värme- och vattenförsörjning m.m.	1
Total	174

Bilaga 3a

Diagram 37

Antal godkända arbetsskador, det vill säga färdolyckor, arbetsolyckor och arbetssjukdomar, per 1 000 sysselsatta, total och per kön.

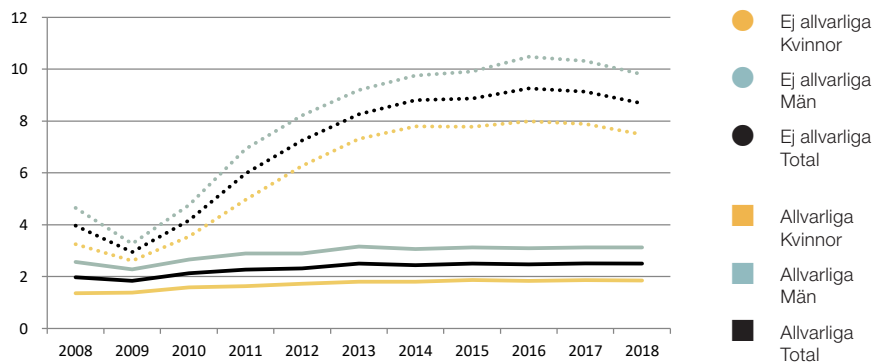

Bilaga 3b

Diagram 38

Antal allvarliga och ej allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta, totaler och per kön.

Varje skadeår är avläst 31 december året efter. Ökningen av antalet arbetsskador per 1 000 sysselsatta från och med 2010 har flera förklaringar, ökad sysselsättning med fler arbetade timmar, ändrade försäkringsvillkor som gjorde att fler blev berättigade ersättning 2012 samt införandet av webbanmälan 2012. Ökningen utgjordes till största delen av ej allvarliga olyckor, detta illustreras i diagram 38, där det framgår att utvecklingen av allvarliga olycksfall har varit relativt jämn.

Bilaga 4a

Tabell 29

Antal nya sjukfall med mer än 14 dagars sjukfrånvaro, Kommuner och regioner.

Sjukklass	Kön*	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
15–90 sjukdagar	Kvinnor	284	298	385	421	430	538	509	428	411	390	347
	Män	224	226	247	270	242	295	267	253	223	208	181
	Total	508	524	632	691	672	833	776	681	634	598	528
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	17 765	16 527	19 683	21 625	22 704	26 124	29 318	31 636	31 146	27 563	26 422
	Män	2 958	2 684	3 024	3 167	3 323	3 551	3 994	4 334	4 132	3 717	3 510
	Total	20 723	19 211	22 707	24 792	26 027	29 675	33 312	35 970	35 278	31 280	29 932
Månads-ersättning	Kvinnor	1 248	852	1 586	1 552	1 678	2 210	1 704	943	346	179	77
	Män	330	224	353	335	356	407	310	215	101	54	26
	Total	1 578	1 076	1 939	1 887	2 034	2 617	2 014	1 158	447	233	103
Total		22 809	20 811	25 278	27 370	28 733	33 125	36 102	37 809	36 359	32 111	30 563

I kommuner och regioner lämnas ersättning för korta sjukfall endast för timanställda.

Bilaga 4b

Tabell 30

Antal nya sjukfall med mer än 14 dagars sjukfrånvaro, Svenskt Näringsliv/LO.

Sjukklass	Kön	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
15–90 sjukdagar	Kvinnor	12 286	11 777	12 753	13 776	13 361	13 824	13 773	13 520	14 510	14 083	12 711
	Män	20 599	19 941	20 984	21 998	21 633	22 227	22 227	21 688	23 241	22 954	20 597
	Total	32 885	31 718	33 737	35 774	34 994	36 051	36 000	35 208	37 751	37 037	33 308
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	7 393	6 381	8 063	8 858	9 253	11 041	12 524	13 234	12 621	10 951	10 426
	Män	12 982	11 726	12 757	13 340	14 439	16 148	17 418	18 519	18 116	15 960	15 552
	Total	20 375	18 107	20 820	22 198	23 692	27 189	29 942	31 753	30 737	26 911	25 978
Månads-ersättning	Kvinnor	504	368	804	725	859	1 182	911	505	229	83	46
	Män	1 027	756	1 259	1 044	1 236	1 420	1 296	799	377	181	81
	Total	1 531	1 124	2 063	1 769	2 095	2 602	2 207	1 304	606	264	127
Total		54 791	50 949	56 620	59 741	60 781	65 842	68 149	68 265	69 094	64 212	59 413

**Nya sjukfall mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2017 och 2018.
De vanligaste diagnoserna uppdelade efter kön, Kommuner och regioner.**

Diagnos	Kvinnor	Andel av alla diagnoser för kvinnor	Män	Andel av alla diagnoser för män	Totalsumma	Andel av alla diagnoser
Andningsorganens sjukdomar	379	0,7%	66	0,9%	445	0,7%
Cirkulationsorganens sjukdomar	1 102	2,0%	499	6,8%	1 601	2,6%
varav Akut hjärtinfarkt	79	0,1%	58	0,8%	137	0,2%
Andra former av hjärtsjukdom	267	0,5%	129	1,8%	396	0,6%
Sjukdomar i hjärnans kärl	487	0,9%	215	2,9%	702	1,1%
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbnings- och ämnesomsättningssjukdomar	440	0,8%	55	0,8%	495	0,8%
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	310	0,6%	65	0,9%	375	0,6%
Graviditet, förlossning och barnsängstid	1 982	3,7%	0	0,0%	1 982	3,2%
Hudens och underhudens sjukdomar	206	0,4%	40	0,5%	246	0,4%
Matsmältningsorganens sjukdomar	582	1,1%	108	1,5%	690	1,1%
Psyksiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	25 345	46,7%	3 033	41,5%	28 378	46,1%
varav Anpassningstörningar och reaktion på svår stress	14 843	27,4%	1 430	19,6%	16 273	26,4%
Förstämningssyndrom	6 863	12,7%	975	13,3%	7 838	12,7%
Ångestsyndrom	2 726	5,0%	415	5,7%	3 141	5,1%
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	135	0,2%	14	0,2%	149	0,2%
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	12 424	22,9%	1 653	22,6%	14 077	22,9%
varav Ledsjukdomar	4 329	8,0%	691	9,5%	5 020	8,2%
Ryggsjukdomar	4 483	8,3%	600	8,2%	5 083	8,3%
Sjukdomar i mjukvävnader	3 068	5,7%	291	4,0%	3 359	5,5%
Sjukdomar i nervsystemet	1 416	2,6%	232	3,2%	1 648	2,7%
Sjukdomar i urin- och könsorganen	263	0,5%	45	0,6%	308	0,5%
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	142	0,3%	34	0,5%	176	0,3%
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	220	0,4%	46	0,6%	266	0,4%
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	3 470	6,4%	578	7,9%	4 048	6,6%
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	1 254	2,3%	152	2,1%	1 406	2,3%
Tumörer	3 528	6,5%	508	7,0%	4 036	6,6%
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	233	0,4%	58	0,8%	291	0,5%
Övriga diagnoser och saknade värden	810		121		931	
Total	54 241		7 307		61 548	

Nya sjukfall med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2017 och 2018.
De vanligaste diagnoserna uppdelade efter kön, Svenskt Näringsliv/LO.

Diagnos	Kvinnor	Andel av alla diagnoser för kvinnor	Män	Andel av alla diagnoser för män	Totalsumma	Andel av alla diagnoser
Andningsorganens sjukdomar	149	0,7%	270	0,8%	419	0,8%
Cirkulationsorganens sjukdomar	401	1,9%	2 028	6,4%	2 429	4,6%
Akut hjärtinfarkt	29	0,1%	266	0,8%	295	0,6%
varav Andra former av hjärtsjukdom	81	0,4%	559	1,8%	640	1,2%
Sjukdomar i hjärnans kärl	172	0,8%	722	2,3%	894	1,7%
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbnings- och ämnesomsättningssjukdomar	169	0,8%	216	0,7%	385	0,7%
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	137	0,6%	264	0,8%	401	0,8%
Graviditet, förlossning och barnsängstid	1 541	7,2%	0	0,0%	1 541	2,9%
Hudens och underhudens sjukdomar	90	0,4%	181	0,6%	271	0,5%
Matsmältningsorganens sjukdomar	264	1,2%	598	1,9%	862	1,6%
Psyksiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	7 701	35,8%	7 045	22,2%	14 746	27,7%
varav Anpassningstörningar och reaktion på svår stress	3 372	15,7%	2 310	7,3%	5 682	10,7%
Förstämningssyndrom	2 592	12,1%	2 800	8,8%	5 392	10,1%
Ångestsyndrom	1 266	5,9%	1 175	3,7%	2 441	4,6%
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	49	0,2%	61	0,2%	110	0,2%
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	6 550	30,5%	12 157	38,3%	18 707	35,1%
varav Ledsjukdomar	2 238	10,4%	4 663	14,7%	6 901	13,0%
Ryggsjukdomar	2 077	9,7%	4 144	13,0%	6 221	11,7%
Sjukdomar i mjukvävnader	1 985	9,2%	2 892	9,1%	4 877	9,2%
Sjukdomar i nervsystemet	689	3,2%	1 024	3,2%	1 713	3,2%
Sjukdomar i urin- och könsorganen	118	0,5%	215	0,7%	333	0,6%
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	39	0,2%	171	0,5%	210	0,4%
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	48	0,2%	107	0,3%	155	0,3%
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	1 494	6,9%	4 267	13,4%	5 761	10,8%
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	606	2,8%	802	2,5%	1 408	2,6%
Tumörer	993	4,6%	1 655	5,2%	2 648	5,0%
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	91	0,4%	184	0,6%	275	0,5%
Övriga diagnoser och saknade värden	377		529		906	
Total	21 506		31 774		53 280	

Mediansjukfrånvarotid i dagar för de vanligaste diagnoserna 2017–2018, Kommuner och regioner.

Diagnos	Kvinnor	Män
Andningsorganens sjukdomar	227	218
Cirkulationsorganens sjukdomar	292	273
varav Sjukdomar i hjärnans kärl	360	360
Andra former av hjärtsjukdom	218	219
Akut hjärtinfarkt	186	164
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningssjukdomar	209	269
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	236	184
Graviditet, förlossning och barnsängstid	146	
Hudens och underhudens sjukdomar	200	182
Matsmältningsorganens sjukdomar	201	197
Medfödda missbildningar, deformiteter och kromosomavvikelser	246	180
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	256	248
varav Anpassningstörningar och reaktion på svår stress	255	242
Förstämmningssyndrom	264	249
Ångestsyndrom	231	242
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	242	292
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	184	181
varav Ledsjukdomar	180	173
Ryggsjukdomar	199	198
Sjukdomar i mjukvävnader	187	180
Sjukdomar i nervsystemet	256	360
Sjukdomar i urin- och könsorganen	235	303
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	224	180
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	230	239
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	170	159
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	224	222
Tumörer	360	300
Total	222	219

Bilaga 6b

Tabell 34

Mediansjukfrånvarotid i dagar för de vanligaste diagnoserna 2017–2018, Svenskt Näringsliv/LO.

Diagnos	Kvinnor	Män
Andningsorganens sjukdomar	192	187
Cirkulationsorganens sjukdomar	239	209
varav Sjukdomar i hjärnans kärl	360	360
Andra former av hjärtsjukdom	178	194
Akut hjärtinfarkt	181	154
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningsjukdomar	199	187
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	180	167
Graviditet, förlossning och barnsängstid	133	
Hudens och underhudens sjukdomar	180	168
Matsmältningsorganens sjukdomar	181	174
Medfödda missbildningar, deformiteter och kromosomavvikelser	211	187
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	232	219
varav Anpassningstörningar och reaktion på svår stress	228	207
Förstämmningssyndrom	241	228
Ångestsyndrom	210	203
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	174	244
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	180	174
varav Ledsjukdomar	178	155
Ryggsjukdomar	184	180
Sjukdomar i mjukvävnader	180	174
Sjukdomar i nervsystemet	191	203
Sjukdomar i urin- och könsorganen	178	257
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	218	165
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	188	185
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	158	153
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	204	197
Tumörer	357	305
Total	189	180

Bilaga 7a

Tabell 35

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder och avtalsområde, Kommuner och regioner.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
16–25	4,0	4,2	3,4	4,1	4,5	5,3	7,5	8,1	8,5	8,5	9,0
26–35	12,3	11,9	12,6	13,8	15,6	18,4	20,8	22,2	23,4	21,8	20,7
36–45	16,1	15,1	18,7	20,5	22,5	26,7	29,2	30,6	29,3	25,1	23,7
46–55	21,4	19,9	25,2	27,8	28,7	32,4	36,0	37,5	34,5	29,3	28,0
56–64	29,8	26,8	30,8	33,7	34,7	38,9	41,2	43,0	39,4	34,3	33,3
Total	19,2	17,8	21,1	23,2	24,4	27,8	30,3	31,5	29,6	25,9	24,9

Bilaga 7b

Tabell 36

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder och avtalsområde, Svenskt Näringsliv/LO.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
16–25	5,6	4,8	4,5	4,9	6,0	7,6	8,7	8,5	8,8	7,8	7,8
26–35	10,7	9,6	9,4	10,2	11,1	13,1	16,4	16,9	16,4	14,3	14,2
36–45	15,4	14,1	16,1	17,0	18,0	21,5	24,6	24,7	23,1	19,0	17,6
46–55	21,0	19,2	23,4	23,8	25,1	28,3	33,4	32,4	30,9	26,0	24,6
56–64	32,4	29,6	32,3	33,1	35,2	39,1	45,1	45,4	41,5	36,1	34,6
Total	15,9	14,6	16,1	16,7	17,9	20,7	24,1	23,9	22,7	19,4	18,6

Bilaga 7c

Tabell 37

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder, totalt.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
16–25	5,2	4,6	4,2	4,7	5,6	7,0	8,3	8,4	8,7	8,0	8,1
26–35	11,4	10,5	10,7	11,6	12,8	15,1	18,1	19,0	19,2	17,3	16,8
36–45	15,7	14,5	17,3	18,6	20,1	23,9	26,9	27,7	26,2	22,1	20,7
46–55	21,2	19,6	24,3	25,9	27,0	30,4	34,7	35,0	32,8	27,7	26,4
56–64	30,9	28,0	31,4	33,4	34,9	39,0	42,8	44,0	40,2	35,1	33,9
Total	17,4	16,1	18,4	19,6	20,8	23,9	27,0	27,4	25,9	22,4	21,5

Bilaga 7d   Tabell 38

Ålderstandardiserad risk och antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2018 efter kön, Kommuner och regioner.

	Ålderstandardiserad risk	Risk
Kvinnor	27,9	29,2
Män	10,9	11,8

Bilaga 7e   Tabell 39

Ålderstandardiserad risk och antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2018 efter kön, Svenskt Näringsliv/LO.

	Ålderstandardiserad risk	Risk
Kvinnor	28,7	24,9
Män	16,4	16

Yrkesgrupper

Yrkesgrupperna i rapporten baseras på standard för svensk yrkesklassificering, SSYK 2012.

Barnskötare och fritidsledare m.fl.

Betong-, bygg- och anläggningsarbete

Betongarbete, anläggningsarbete, takmontörer, glasmästare, maskinoperatörer, maskinförare, kranförare, dykare, montörer och grovplåtslagare.

Brandpersonal

Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.

Byggnadsmålare

Byggnadsträarbetare

Däckspersonal, lotsar och fartygsbefäl

Elektriskt arbete

Installationselektriker, elmontörer och reparatörer, tele- och elektronikreparatörer, distributionselektriker, montörer av el- och teleutrustning.

Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.

Fastighetsskötare, skorstensfejare och saneringsarbete, vaktmästare, mätaravläsning, renhållnings- och återvinningsarbete och övrig säkerhetspersonal.

Förskollärare och fritidspedagoger

Försäljare inom handel m.m.

Godshanterings- och lagerarbete m.fl.

Speditörer, lagerassistenter, truckförare, godshanterare och expressbud.

Golvläggare

Grafiskt arbete

Etsare och gravörer, tryckare, bokbinderiarbetare och maskinoperatörer.

Gruv- och bergarbete och stenhuggare

Hotell-, restaurang- och storköksarbete

Isolerings- och VVS-montörer

Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete

Växtodlare inom jordbruk och trädgård, trädgårdsanläggare, djuruppfödare och djurskötare, växtodlare och djuruppfödare (blandad drift), skogsbrukare, maskinförare, fiskodlare, jägare och fiskare.

Kriminalvårdare

Livsmedelsarbete

Slaktare, styckare, bagare, konditorer, provsmakare och maskinoperatörer.

Läkare

Lärare och skolledare

Metallarbete

Mekaniker, operatörer, montörer, tråddragare, maskinbefäl, gjutare, svetsare, tunnplåtslagare, riggare och kabelsplitsare, smeder, verktygsmakare och slipare.

Militärt arbete (endast anställda)

Murare

Pappers- och pappersmassearbete

Poliser, tullbevakningspersonal

Sjuksköterskor och barnmorskor

Socialt arbete

Behandlingsassistenter, chefer för mindre enheter inom vård och omsorg, psykologer, socialsekreterare och kuratorer.

Städare och fönsterputsare

Tandvårdsarbete

Tandläkare, tandhygienister tandsköterskor

Textil-, skinn- och läderindustriarbete

Maskinoperatörer, blekning, färgning och tvättning, övriga maskinoperatörer, textil-, skinn- och läderindustri, skräddare och ateljésömmerskor m.fl., sömmare, läderhantverkare och skomakare, tapetserare

Träindustriarbete

Träbearbetningsarbete (möbelsnickare, maskinoperatörer, korgmakare, montörer) och sågverksarbete.

Undersköterskor, vårdbiträden och personliga assistenter m.fl.

Väktare, ordningsvakter

Yrkesförare

Lastbils-, långtradar-, buss-, lok-, spårvagns- och taxiförare.

Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete

Apotekare, arbetsterapeuter, dietister, djursjukvårdare, logopedier, receptarier och sjukgymnaster.

Övrigt industriellt arbete

Lackerare, glashytttearbetare, glasgravörer, dekorationsmålare, processoperatörer, Maskinoperatörer och handpaketerare.

Övriga yrkesgrupper

Begrepp

I rapporten används ett antal (ibland interna) begrepp. Nedan förklarar vi de vanligaste begreppen. Godkänd arbets-skada, godkänt arbetsolycksfall eller godkänd arbetssjukdom används i de flesta av tabellrubrikerna i avsnittet om arbets-skador. Med det vill vi understryka att det som redovisas är godkända fall enligt försäkringsvillkoren och inte samtliga anmälda fall.

Arbetskada

Arbetsolycksfall, arbetssjukdom och färdolycksfall.

Arbetsolycksfall

Olycksfall som inträffar i arbetet.

Allvarliga arbetsolycksfall

Arbetsolycksfall som leder till sjukfrånvaro i mer än 30 dagar (eller motsvarande läkningstid utan sjukfrånvaro) och/eller medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Arbetssjukdom

Sjukdom som uppkommit eller försämrats till följd av arbetet eller arbetsförhållandena. För att en arbetssjukdom ska ge ersättning från TFA eller TFA-KL måste den vara godkänd av Försäkringskassan eller finnas i den så kallade ILO-förteckningen av arbetssjukdomar. Besvären måste också kvarstå i minst 180 dagar efter den dag då sjukdomen visade sig.

Diagnos för arbetssjukdom

Diagnos sätts efter läkarintyg/läkarutlåtande eller motsvarande.

Diagnos för sjukfall/sjukfrånvaro

Diagnos sätts efter läkarintyg/läkarutlåtande eller motsvarande. Till och med december 2003 kodades diagnoser med utgångspunkt från klassificeringsstandarderna ICD-9 (Socialstyrelsen 1987). Därefter kodas diagnoser enligt ICD-10 (Socialstyrelsen 1997).

Efterskydd

Efterskydd finns i sjukförsäkringen (AGS, AGS-KL) och innebär att försäkringen kan fortsätta att gälla under 720 dagar efter att en anställning eller en verksamhet har upphört. Arbetslösa kan därför omfattas av sjukförsäkringen. Reglerna om efterskydd gäller även vid längre tids frånvaro, till exempel tjänstledighet.

Färdolycksfall

Olycksfall som inträffar vid färd till eller från arbetet.

Insjuknandeår

Det år sjukfallet påbörjas.

Långa sjukfall/långvarig sjukfrånvaro

Sjukfall som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning.

Medicinsk invaliditet

Försäkringsmedicinskt mått som anges i procent (%). Det är ett mått på den bestående kroppsliga funktionsnedsättningen till följd av arbetsskadan. Den medicinska invaliditetsgraden avgörs först då skadan har nått ett varaktigt tillstånd och inga förändringar är att vänta. Fram till dess görs en preliminär uppskattning av skadans svårighetsgrad.

Beräkning av risk

I denna rapport beräknas antal fall per 1 000 sysselsatta. Antal fall kan till exempel vara antal allvarliga arbetsolycksfall eller antal långa sjukfall.

Skadeår/visandeår

Det år ett olycksfall inträffade eller en arbetssjukdom visade sig. En arbetssjukdom anses ha visat sig vid första läkarbesöket eller första dagen med sjukfrånvaro med anledning av skadan.

Publikation av AFA Försäkrings analysavdelning, kontakt:
analys@afaforsakring.se

Vill du ta del av kommande publikationer?
Prenumerera på våra statistikrapporter här:

www.afaforsakring.se/statistikrapporter

9 av 10 är försäkrade genom jobbet

POSTADRESS **AFA Försäkring 106 27 Stockholm** • BESÖKSADRESS **Klara Södra Kyrkogata 18**
KUNDCENTER **0771-88 00 99** • VÄXEL **08-696 40 00** • afaforsakring.se